

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasi@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

Петак, 7. новембар 2014. године
БАЊА ЛУКА

Број 99 Год. XXIII

www.slglasnik.org

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ Развојна банка а.д.
Бања Лука 562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Нуро-Alpe-Adria Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

1590

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и тачке V Одлуке о дугорочном задужевању Републике Српске за 2014. годину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 17/14 и 65/14), Влада Републике Српске, на 83. сједници, одржаној 29.10. 2014. године, д о н о с и

ОДЛУКУ

**О ПРИХВАТАЊУ ЗАДУЖЕЊА ПРЕМА СВЈЕТСКОЈ
БАНЦИ - МЕЂУНАРОДНОЈ БАНЦИ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ
ПО ПРОЈЕКТУ "ОПЕРАЦИЈА ЗА РАЗВОЈНЕ ПОЛИТИКЕ
ЗА ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ"**

I

Прихвата се задужење Републике Српске према Свјетској банци - Међународној банци за обнову и развој по Пројекту "Операција за развојне политике за пословно окружење" (у даљем тексту: Пројекат), у износу од EUR 14.960.000,00, што је 40% од укупног износа кредита за Босну и Херцеговину од EUR 37.400.000,00 (USD 50.000.000,00).

II

Средства из тачке I ове одлуке намијењена су за помоћ буџету Републике Српске ради подршке реформама усмјереним на унапређивање пословног окружења у Републици Српској, с циљем да се побољша управљање и ефикасност администрације у овој области како би се креирали услови за бржи раст и развој приватног сектора.

III

Кредитна средства из тачке I ове одлуке реализоваће се у једној транши.

IV

Кредитна средства из тачке I ове одлуке одобравају се Републици Српској под сљедећим условима:

- рок отплате: 25 година,
- период одгоде плаћања: десет година, урачунат у рок отплате,
- отплата главнице: полугодишње, 15. фебруара и 15. августа,
- каматна стопа: шестомјесечни Еурибор, увећан за варијабилни распон,
- приступна такса: 0,25% износа кредита, једнократно и
- комисиона провизија: 0,25% годишње на одобрена, а неповучена средства.

V

Предвиђени датум затварања Пројекта је 31. децембар 2015. године.

VI

За потписивање Супсидијарног споразума о зајму по Пројекту за средства из тачке I ове одлуке између Босне и Херцеговине и Републике Српске овлашћује се министар финансија.

VII

За реализацију ове одлуке задужеје се Министарство финансија.

VIII

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2396/14
29. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1591

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Закона о извршењу Буџета Републике Српске за 2014. годину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 107/13 и 65/14), Влада Републике Српске, на 83. сједници, одржаној 29.10.2014. године, д о н о с и

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН
УТРОШКА СРЕДСТАВА**

I

Даје се сагласност на План утрошка средстава буџетском кориснику Предсједник Републике Српске (организациони код 0101), за период 01.01 - 31.10.2014. године, у укупном износу од 1.282,12 КМ, и то са позиције 415200 - текући грантови непрофитним организацијама.

II

За реализацију ове одлуке задужеју се Министарство финансија и Служба предсједника Републике Српске.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2411/14
29. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1592

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Закона о извршењу Буџета Републике Српске за 2014. годину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 107/13 и 65/14), Влада Републике Српске, на 83. сједници, одржаној 29.10.2014. године, д о н о с и

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН УТРОШКА СРЕДСТАВА****I**

Даје се сагласност на План утrophка средстава Републичком центру за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица (организациони код 1082), за период 01.01 - 31.10.2014. године, са позиције 415200 - средства за рад Тима за координацију активности истраживања ратних злочина и тражења несталих лица, у износу од 1.025,70 КМ.

II

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2409/14
29. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1593

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Закона о извршењу Буџета Републике Српске за 2014. годину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 107/13 и 65/14), Влада Републике Српске, на 82. сједници, одржаној 23.10.2014. године, д о н о с и

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН УТРОШКА СРЕДСТАВА****I**

Даје се сагласност на План утrophка средстава Округом тужилаштву у Добоју (организациони код 1045), за период 1. јануар - 31. октобар 2014. године, на позицији: 511300 - издаци за набавку постројења и опреме у износу од 40.000,00 КМ.

II

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и Округом тужилаштву у Добоју.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2381/14
23. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1594

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Закона о извршењу Буџета Републике Српске за 2014. годину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 107/13 и 65/14), Влада Републике Српске, на 82. сједници, одржаној 23.10.2014. године, д о н о с и

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН УТРОШКА СРЕДСТАВА****I**

Даје се сагласност на План утrophка средстава за капитална улагања Казнено-поправном заводу Бијељина (организациони код 1056), за период 1. јануар - 31. октобар 2014. године, у укупном износу од 129.100,00 КМ, на позицијама: 511200 - издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката, у износу од 112.500,00 КМ, и 511300 - издаци за набавку постројења и опреме у износу од 16.600,00 КМ.

II

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и Казнено-поправни завод Бијељина.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2382/14
23. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Владе,
Жељка Цвијановић, с.р.

1595

На основу члана 8. и члана 12. став 2. Закона о Инвестиционо-развојној банци Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 56/06 и 28/13) и члана 14. Статута Инвестиционо-развојне банке Републике Српске, број: 04/1-012-2-1510/13, од 11.07.2013. године, а у складу са Стратегијом Инвестиционо-развојне банке Републике Српске а.д. Бања Лука, Закључком Народне скупштине Републике Српске, број: 01-1263/09, од 10.09.2009. године ("Службени гласник Републике Српске", број 86/09), и Закључком Владе Републике Српске, број: 04/1-012-2-1999/09, од 22.10.2009. године, Влада Републике Српске, у функцији Скупштине Инвестиционо-развојне банке Републике Српске а.д. Бања Лука, на 83. сједници, одржаној 29.10.2014. године, д о н о с и

ПРАВИЛА**ПЛАСМАНА СРЕДСТАВА ЗА ПОДРШКУ ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ****Члан 1.**

Правилима пласмана средстава за подршку финансијском сектору (у даљем тексту: Правила) Инвестиционо-развојне банке Републике Српске а.д. Бањалука (у даљем тексту: ИРБРС) утврђују се циљ, начин и намјена пласмана, корисници, услови и процедуре те остала питања од значаја за пласман средстава за подршку финансијском сектору из средстава фондова којима управља ИРБРС.

Члан 2.

(1) Пласман средстава за подршку финансијском сектору врши се у циљу остварења стратешких и приоритетних циљева утврђених Стратегијом ИРБРС, реализације мјера Владе Републике Српске на ублажавању негативних ефеката свјетске економске кризе, те санирања посљедица од елементарних непогода које су у мају 2014. године погодиле Републику Српску, у смислу очувања стабилности финансијског сектора.

(2) ИРБРС у име и за рачун фондова којима управља врши куповину и продају хартија од вриједности (у даљем тексту: ХоВ).

Члан 3.

Пласман средстава врши се путем куповине ХоВ.

Члан 4.

Корисници средстава за подршку финансијском сектору могу бити комерцијалне банке које имају важећу до-

зволу за рад издату од Агенције за банкарство Републике Српске и друштва за осигурање која имају важећу дозволу за рад издату од Агенције за осигурање Републике Српске.

Члан 5.

(1) Предмет куповине ХоВ могу бити само ХоВ у поступку емисија, из јавне или приватне понуде, изузев у случају када се тиме стиче обавеза преузимања у складу са Законом о преузимању акционарских друштава.

(2) ИРБРС не може куповати ХоВ емитената код којих је у посљедњим годишњим финансијским извјештајима изказан губитак који није покривен.

Члан 6.

ИРБРС учествује у куповини ХоВ из емисије обичних (редовних) акција само ако се емитент кроз проспекат и оснивачки акт обавезе на сљедеће:

1) уколико ИРБРС купује обичне (редовне) акције емитента, те с тим стиче власништво од 10% и више од укупног броја акција са правом гласа, ИРБРС има право на одређен број својих представника у надзорном одбору емитента, у складу са процентом власништва, али не мање од једног;

2) емитент је у обавези да врши извјештавање ИРБРС у складу са Законом, актима о извјештавању које су прописале агенције које врше надзор (Агенција за банкарство Републике Српске и Агенција за осигурање Републике Српске) и Законом о тржишту хартија од вриједности.

Члан 7.

ИРБРС учествује у куповини ХоВ из емисије повлашћених (приоритетних) акција само ако се емитент кроз проспекат и оснивачки акт обавезе на сљедеће:

1) минимална дивидендна стопа на повлашћене (приоритетне) некумулативне акције је 8,0% на годишњем нивоу од номиналне вриједности акције, а на повлашћене (приоритетне) кумулативне акције је 7,5% на годишњем нивоу од номиналне вриједности акције, која доспијева на наплату најкасније до 30. јуна сваке године из претходну годину;

2) ако емитент не исплати укупан износ дивиденде на повлашћене (приоритетне) некумулативне акције до 30. јуна текуће за претходну годину, повлашћене (приоритетне) некумулативне акције добијају право гласа до исплате дивиденде у омјеру 1:1;

3) ако емитент не исплати укупан износ дивиденде на повлашћене (приоритетне) кумулативне акције дуже од једне године од датума доспјелости, повлашћене (приоритетне) кумулативне акције добијају право гласа до исплате дивиденде у омјеру 1:1;

4) емитент даје право власницима повлашћених (приоритетних) акција да их могу конвертовати у обичне (редовне) акције у омјеру 1:1, при чему ИРБРС има право на одређен број својих представника у надзорном одбору емитента, у складу са чланом 6. став 1. Правила;

5) емитент даје право власницима повлашћених (приоритетних) акција, у односу на власнике обичних акција, на приоритет код расподеле ликвидационе масе;

6) емитент је у обавези да врши извјештавање ИРБРС у складу са Законом, актима о извјештавању које су прописале агенције које врше надзор (Агенција за банкарство Републике Српске и Агенција за осигурање Републике Српске) и Законом о тржишту хартија од вриједности;

7) емитент даје право власницима повлашћених (приоритетних) акција да их продају акционарском друштву најниже по цијени по којој су их стекли, уколико емитент не испуњава услове прописане проспектом и оснивачким актом, који се односе на обавезе према власницима повлашћених (приоритетних) акција.

Члан 8.

(1) ИРБРС учествује у куповини ХоВ из емисије обвезница које се емитују ради повећања допунског капитала комерцијалних банака у складу са Одлуком о минималним стандардима за управљање капиталом банака, уколико се

емитент кроз проспекат обавезе да је минимална каматна стопа 8,0% на годишњем нивоу.

(2) ИРБРС дозвољава пријевремену отплату обвезница из става 1. овог члана.

Члан 9.

(1) Продаја ХоВ стечених у складу са Правилима врши се:

а) на берзи,

б) на другим уређеним јавним тржиштима или

в) прихватањем јавне понуде за преузимање, уз услов да се претходно организује аукција за пакет акција, гдје је почетна цијена на аукцији једнака или већа од цијене у јавној понуди за преузимање.

(2) Минимална продајна цијена је цијена по којој су акције стечене или неотписани дио номиналне вриједности обвезница у тренутку њихове продаје.

Члан 10.

(1) Влада Републике Српске, у функцији Скупштине ИРБРС, на основу мишљења Управе ИРБРС, доноси:

а) одлуку о куповини ХоВ по једном емитенту, по врсти и по класи, из емисије ХоВ и

б) одлуку о продаји ХоВ стечених у складу са Правилима, по једном емитенту, по врсти и по класи.

(2) Влада Републике Српске, у функцији Скупштине ИРБРС, на основу мишљења Управе ИРБРС, даје сагласност на конверзију повлашћених (приоритетних) у обичне акције.

Члан 11.

(1) Одлуке које се односе на куповину власничких ХоВ обавезно садрже:

а) назив и адресу емитента,

б) ознаку врсте и класе ХоВ,

в) број, номиналну вриједност и цијену ХоВ које се купују,

г) назив фонда из чијих средстава се врши куповина ХоВ,

д) проценат власништва који стиче фонд из чијих средстава се врши куповина ХоВ,

ђ) проценат власништва који се налази у посједу фондова којима управља ИРБРС и

е) вријеме трајања налога.

(2) Одлуке које се односе на емисију приватном понудом обавезно садрже:

а) вриједност емисије,

б) број ХоВ,

в) номиналну вриједност ХоВ,

г) цијену по ХоВ и

д) процентуално учешће фонда/ова у емисији.

(3) Сагласност која се односи на конверзију повлашћених (приоритетних) у обичне (редовне) акције обавезно садржи:

а) број и датум одлуке на основу које је извршена куповина повлашћених (приоритетних) акција и

б) број и номиналну вриједност повлашћених (приоритетних) акција које се конвертују у обичне (редовне) акције.

(4) Одлуке које се односе на куповину дужничких ХоВ обавезно садрже:

а) назив и адресу емитента,

б) ознаку врсте и класе ХоВ,

в) број, номиналну вриједност и цијену ХоВ које се купују,

г) доспијеће, висину камате и рокове за исплату главнице и камате,

- д) вриједност пласмана,
 њ) динамику уписа и уплате ХоВ који одређује Влада Републике Српске, у функцији Скупштине ИРБРС, на приједлог Управе ИРБРС,
 е) проценат учешћа фондова из чијих се средстава врши куповина ХоВ у вриједности емисије и
 ж) вријеме трајања налога.
- (5) Одлуке које се односе на продају ХоВ на берзи и другим уређеним јавним тржиштима обавезно садрже:
- а) назив и адресу емитента,
 б) ознаку врсте и класе ХоВ,
 в) доспијеће, висину камате, начин и рокове за исплату главнице и камате за дужничке ХоВ,
 г) предмет продаје (број ХоВ и проценат од укупног броја емитованих ХоВ),
 д) почетну продајну цијену једне ХоВ и пакета ХоВ и
 њ) датум изношења ХоВ на берзу или друго уређено тржиште.
- (6) Одлуке које се односе на продају ХоВ прихватањем понуде за преузимање обавезно садрже:
- а) назив акционарског друштва на које се понуда односи и датум истека понуде за преузимање,
 б) име и презиме / назив понуђача,
 в) датум почетка и вријеме трајања понуде,
 г) предмет продаје прихватањем јавне понуде за преузимање (процент укупног капитала емитента и број акција у власништву фонда) и
 д) цијену акције.

Члан 12.

На основу одлука из члана 11. лица која овласти директор ИРБРС потписују и овјеравају уписницу ХоВ и дају налог за уплату ХоВ.

Члан 13.

Ступањем на снагу ових правила престају да важе Правила пласмана средстава за подршку финансијском сектору ("Службени гласник Републике Српске", бр. 82/10, 96/10, 48/13 и 92/14).

Члан 14.

Ова правила ступају на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-2451/14
 29. октобра 2014. године
 Бања Лука

Предсједница
 Скупштине,
Жељка Цвијановић, с.р.

1596

На основу члана 14. став 2. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 36/09 и 52/11) и члана 69. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12), министар финансија доноси

П РА В И Л Н И К

О КОНТНОМ ОКВИРУ И САДРЖИНИ РАЧУНА У КОНТНОМ ОКВИРУ ЗА ПРИВРЕДНА ДРУШТВА, ЗАДРУГЕ, ДРУГА ПРАВНА ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се Контни оквир и садржина рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике који у складу са

законом пословне књиге воде по систему двојног књиговодства.

Члан 2.

(1) Стање и промјене имовине, капитала и обавеза, приходи и расходи и утврђивање резултата пословања обухватају се на основним, троцифрним рачунима који чине Контни оквир за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (у даљем тексту: Контни оквир), у складу са Међународним рачуноводственим стандардима (у даљем тексту: МРС), односно Међународним стандардима финансијског извјештавања (у даљем тексту: МСФИ).

(2) Под МСФИ у смислу овог правилника подразумијева се и Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете.

(3) Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете представља један од дозвољених основа за припрему и презентацију финансијских извјештаја опште намјене и консолидованих финансијских извјештаја у Републици Српској.

(4) Прописани троцифрени рачуни рашчлањују се на аналитичке рачуне на начин који је у складу са овим правилником и општим актом привредног друштва, задруге, другог правног лица и предузетника (у даљем тексту: правна лица и предузетници).

(5) Правна лица и предузетници не могу да уводе и користе друге троцифрне рачуне, осим рачуна прописаних овим правилником.

(6) Контни оквир из става 1. овог члана налази се у Прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

ГЛАВА II

САДРЖИНА ГРУПА РАЧУНА И ПОЈЕДИНИХ РАЧУНА

1. Класа 0 - Стална средства

Члан 3.

(1) На рачунима групе 01 - Нематеријална средства исказују се улагања у одређено нематеријално средство без физичког садржаја, које служи за производњу или испоруку робе или услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користи у административне сврхе.

(2) Нематеријална средства признају се и вреднују у складу са МРС 38, МРС 36, МСФИ 6 и другим релевантним МРС, односно МСФИ.

(3) Губитак по основу обезвређења нематеријалних средстава књижи се, у зависности од процијењеног преосталог корисног вијека употребе, вриједносним усклађивањем аналитичких рачуна набавне вриједности и исправке вриједности, а на терет рачуна 580 - Обезвређење нематеријалних средстава, односно на терет расположивих ревалоризационих резерви на рачуну 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана, ако су претходно формиране за конкретно нематеријално средство.

(4) На рачуну 010 - Улагања у развој исказују се улагања у развој чији се ефекти очекују у периоду дужем од једне године.

(5) Под развојем се подразумијева примјена резултата истраживања или другог знања ради производње нових, значајније побољшаних материјала, уређаја, производа, процеса, система или услуга прије приступања комерцијалној производњи или коришћењу.

(6) На рачуну 011 - Концесије, патенти, лиценце и остала права исказују се улагања у нематеријална права која се признају у складу са МРС 38.

(7) На рачуну 012 - Goodwill исказује се, на датум стицања, сваки вишак набавне вриједности у односу на интерес стицаоца у фер вриједности стечених идентификованих средстава и обавеза на датум трансакције размјене по основу пословних комбинација, у складу са МСФИ 3.

(8) У случају пословне комбинације која доводи до стварања односа матично правно лице - зависно правно

лице, Goodwill из става 7. овог члана матично правно лице признаје и приказује у својим консолидованим финансијским извјештајима.

(9) У случају пословне комбинације када једно правно лице купује нето имовину другог правног лица (средства умањена за преузете обавезе), укључујући и Goodwill тог правног лица, која доводи до статусне промјене спајања или припајања, Goodwill из става 7. овог члана признаје се у појединачном билансу стања правног лица стицаоца.

(10) Сваки вишак интереса стицаоца у фер вриједностима стечених идентификованих средстава и обавеза у односу на набавну вриједност стицања на датум трансакције размјене по основу пословних комбинација, у складу са МСФИ 3, уноси се у консолидоване приходе периода.

(11) На рачуну 014 - Остала нематеријална средства исказују се издаци за стицање осталих нематеријалних средстава која се признају у складу са МРС 38.

(12) На рачуну 015 - Нематеријална средства у припреми исказују се сви облици нематеријалних средстава који се признају у складу са МРС, односно МСФИ од дана улагања до дана почетка коришћења.

(13) На рачуну 016 - Аванси за нематеријална средства исказују се дати аванси за стицање свих облика нематеријалних средстава.

(14) На рачуну 019 - Исправка вриједности нематеријалних средстава исказује се обрачуната амортизација, трошкови исцрпљивања природних богатстава који се књиже на терет рачуна 540 - Трошкови амортизације, као и разлика између ниже фер и књиговодствене вриједности, која се књижи на терет рачуна 580 - Обезвређење нематеријалних средстава.

Члан 4.

(1) На рачунима групе 02 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине исказују се земљиште, грађевински објекти, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у власништву правног лица и предузетника, постројења и опрема узети у финансијски лизинг, алат и инвентар са калкулативним отписом током више година и остале некретнине, постројења и опрема који испуњавају услов за признавање по МРС, односно МСФИ, као и улагања за прибављање некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина. Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине признају се и вреднују у складу са МРС 16, МРС 17, МРС 36, МРС 40 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) Губитак по основу усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме књижи се, у складу са МРС 16, на аналитичким рачунима набавне вриједности и исправке вриједности по основу обезвређења вриједности, на терет рачуна 581 - Обезвређење некретнина, постројења и опреме, односно на терет расположивих ревалоризационих резерви на рачуну 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана, ако су претходно формиране за конкретно средство.

(3) Добитак по основу усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме књижи се, у зависности од процијењеног преосталог корисног вијека употребе, у складу са МРС 16 у корист рачуна 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана или у корист рачуна 681 - Приходи од усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме до висине расхода који су у претходном периоду прокњижени на терет рачуна 581 - Обезвређење некретнина, постројења и опреме, а на терет рачуна набавне вриједности.

(4) Губитак по основу усклађивања вриједности инвестиционих некретнина, у складу са МРС 40, књижи се на сљедећи начин:

1) ако се инвестиционе некретнине амортизују, губитак се књижи на терет рачуна 582 - Обезвређење инвестици-

оних некретнина за које се обрачунава амортизација или на терет рачуна 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана, ако су ревалоризационе резерве претходно формиране за конкретно средство, а у корист рачуна Исправка вриједности инвестиционих средстава по основу обезвређења и

2) ако се инвестиционе некретнине не амортизују, губитак се књижи на терет рачуна 642 - Смањење вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују у корист рачуна Исправка вриједности инвестиционих некретнина по основу обезвређења.

(5) Добитак по основу усклађивања вриједности инвестиционих некретнина, у складу са МРС 40, књижи се на сљедећи начин:

1) ако се инвестиционе некретнине амортизују, добитак се књижи на терет основног рачуна у корист рачуна 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана, односно у корист рачуна 682 - Приходи од усклађивања вриједности инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација до висине расхода који су у ранијем периоду књижени на терет рачуна 582 - Обезвређење инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација и

2) ако се инвестиционе некретнине не амортизују, добитак се књижи на терет основног рачуна у корист рачуна 640 - Повећање вриједности инвестиционих некретнина.

(6) На рачуну 020 - Земљиште исказује се земљиште по набавној, односно фер вриједности у складу са МРС 16 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(7) На рачуну 021 - Грађевински објекти исказују се грађевински објекти који се признају у складу са МРС 16 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(8) На рачуну 022 - Постројења и опрема исказују се постројења и опрема у складу са МРС 16 и осталим релевантним стандардима.

(9) У оквиру рачуна из става 8. овог члана исказују се и алат и инвентар са калкулативним отписом и постројења и опрема код примаоца лизинга узета под финансијски лизинг.

(10) На рачуну 023 - Инвестиционе некретнине, у складу са МРС 40 и другим релевантним стандардима исказују се некретнине (земљиште или зграде - или дио зграде - или једно и друго), које власник или корисник лизинга држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вриједности капитала, или ради и једног и другог, а не ради:

1) употребе за производњу, снабдијевања робом, пружања услуга или за административне сврхе или

2) продаје у оквиру редовног пословања.

(11) На рачуну 024 - Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми исказују се улагања која се врше на туђим средствима ради обављања дјелатности, у складу са МРС 16 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(12) На рачуну 027 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми исказују се улагања у ове облике средстава од дана улагања до дана почетка коришћења.

(13) На рачуну 028 - Аванси за некретнине, постројења, опрему и инвестиционе некретнине исказују се дати аванси за стицање ових облика средстава.

(14) На рачуну 029 - Исправка вриједности некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина исказује се обрачуната амортизација која се књижи на терет рачуна 540 - Трошкови амортизације и исправка вриједности по основу обезвређења у складу са ставом 2. овог члана.

Члан 5.

(1) На рачунима групе 03 - Биолошка средства и средства културе исказују се шуме, вишегодишњи засади, основно стадо, матично јато у складу са МРС 41 и средства културе.

(2) Власник вишегодишњих засада и основног стада одлучује да ли се та средства амортизују или се не амортизују. Остала средства из ове групе се не амортизују.

(3) Губици по основу усклађивања вриједности биолошких средстава и средстава културе књиже се на слjedeћи начин:

1) ако се биолошка средства не амортизују, губитак се књижи на терет рачуна 643 - Смањење вриједности биолошких средстава која се не амортизују у корист рачуна Исправка вриједности биолошких средстава по основу обезвређења и

2) ако се биолошка средства амортизују, губитак се књижи на терет рачуна 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана до износа раније остварених ревалоризационих резерви, а разлика на терет рачуна 583 - Обезвређење биолошких средстава за које се обрачунава амортизација у корист рачуна Исправка вриједности основних средстава по основу обезвређења. На исти начин књижи се и губитак по основу обезвређења средстава културе, с тим што се употребљава посебан аналитички рачун у оквиру рачуна 583 - Обезвређење биолошких средстава за које се обрачунава амортизација и аналитички рачун Исправка вриједности средстава културе по основу обезвређења.

(4) Добици по основу усклађивања вриједности биолошких средстава и средстава културе књиже се на слjedeћи начин:

1) ако се биолошка средства не амортизују, добитак се књижи на терет основног рачуна биолошких средстава у корист рачуна 641 - Повећање вриједности биолошких средстава која се не амортизују и

2) ако се биолошка средства амортизују, добитак се књижи на терет основног рачуна биолошких средстава у корист рачуна 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана или рачуна 683 - Приходи од усклађивања вриједности биолошких средстава за које се обрачунава амортизација. На исти начин књижи се добитак од усклађивања вриједности средстава културе, с тим што се употребљавају посебни аналитички рачуни у оквиру основног рачуна 033 - Средства културе и рачуна 683 - Приходи од усклађивања вриједности биолошких средстава за које се обрачунава амортизација.

(5) На рачуну 030 - Шуме исказују се шуме тврдих лишћара, шуме четинара, мјешовите шуме и сл.

(6) На рачуну 031 - Вишегодишњи засади исказују се воћњаци, виногради, хмелњаци, брзорастуће дрвеће и сл.

(7) На рачуну 032 - Основно стадо исказују се приплодно стадо, матично јато, радна стока и сл.

(8) На рачуну 033 - Средства културе исказују се књиге трајне вриједности, дјела ликовне, вајарске, филмске и друге умјетности, споменици културе, историјски споменици, предмети музејске вриједности и сл.

(9) На рачуну 037 - Биолошка средства и средства културе у припреми исказују се улагања у ова средства од почетка прибављања до оспособљавања за коришћење.

(10) На рачуну 038 - Аванси за биолошка средства и средства културе исказују се дати аванси за прибављање ових средстава.

(11) На рачуну 039 - Исправка вриједности биолошких средстава и средстава културе исказује се обрачуната амортизација која се књижи на терет конта 540 - Трошкови амортизације и губици по основу обезвређења који се књиже на терет рачуна 583 - Обезвређење биолошких средстава која се амортизују у складу са ставом 2. овог члана.

Члан 6.

(1) На рачунима групе 04 - Дугорочни финансијски пласмани исказује се учешће у капиталу повезаних правних лица, учешће у капиталу других правних лица, дугорочни кредити повезаним правним лицима, дугорочни

кредити у земљи, дугорочни кредити у иностранству, финансијска средства расположива за продају, финансијска средства која се држе до рока доспијења, остали дугорочни финансијски пласмани и исправка вриједности дугорочних финансијских пласмана.

(2) На рачунима ове групе исказују се и приписане камате по дугорочним хартијама од вриједности (интеркаларна камата и камата у току грејс-периода).

(3) Дугорочни финансијски пласмани се вреднују у складу са МРС 27, МРС 28, МРС 31, МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ. Дугорочни финансијски пласмани у хартијама од вриједности које се котирају на берзи, изузимајући акције исказане у оквиру рачуна 040 - Учешће у капиталу зависних правних лица, вреднују се по берзанској цијени оствареној на дан који је најближи дану биланса. Добици се књиже на терет рачуна који обухвата хартије од вриједности чија је берзанска цијена већа од књиговодствене у корист рачуна 332 - Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају, а губици на терет рачуна 333 - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају у корист рачуна који обухвата конкретне хартије од вриједности.

(4) Дугорочни кредити у иностранству валуте на дан биланса вреднују се по средњем курсу стране валуте или по курсу утврђеном уговором о кредиту. Позитивне курсне разлике књиже се на терет рачуна дугорочног кредита, а у корист рачуна 660 - Финансијски приходи од повезаних правних лица, ако је дужник повезано правно лице чији се биланс укључује у консолидовани биланс, односно у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике, ако дужник није повезано правно лице. Негативне курсне разлике евидентирају се на терет рачуна 560 - Финансијски расходи по основу односа повезаних правних лица, ако је дужник повезано правно лице чији се биланс укључује у консолидовани биланс, односно на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике, ако дужник није повезано правно лице.

(5) Дугорочни кредити са валутном клаузулом на дан биланса вреднују се у складу са валутном клаузулом.

(6) Повећање дугорочног кредита по основу валутне клаузуле књижи се на терет дугорочног кредита у корист рачуна 660 - Финансијски приходи од повезаних правних лица, ако је дужник повезано правно лице чији се биланс укључује у консолидовани биланс, односно у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле, ако дужник није повезано правно лице.

(7) Смањење дугорочних кредита по основу валутне клаузуле књижи се на терет рачуна 560 - Финансијски расходи по основу односа повезаних правних лица, ако је дужник повезано правно лице чији се биланс укључује у консолидовани биланс, односно на терет рачуна 563 - Расходи по основу ефеката валутне клаузуле, ако дужник није повезано правно лице.

(8) На рачуну 040 - Учешћа у капиталу зависних правних лица исказују се акције и удјели у капиталу правних лица над чијим пословањем постоји контрола (учешће у капиталу преко 50% и/или други услови дефинисани МРС 27) и која улазе у групу правних лица за консолидовање, у складу са МРС 27.

(9) На рачуну 041 - Учешћа у капиталу других правних лица исказују се учешћа у капиталу правних лица на чије пословање не постоји утицај (учешће у капиталу испод 50% и/или други услови дефинисани у МРС 28).

(10) На рачуну 042 - Дугорочни кредити повезаним правним лицима исказују се дугорочни кредити и зајмови повезаним правним лицима према називу овог рачуна.

(11) На рачуну 043 - Дугорочни кредити у земљи исказују се дугорочни кредити и зајмови дати правним лицима у земљи, осим повезаним правним лицима.

(12) На рачуну 044 - Дугорочни кредити у иностранству исказују се дугорочни кредити и зајмови дати правним лицима у иностранству, осим повезаним правним лицима.

(13) На рачуну 045 - Финансијска средства расположива за продају исказују се дугорочне хартије од вриједности класификоване у групу финансијских средстава расположивих за продају, у складу са МРС 39. На дан биланса ове хартије од вриједности вреднују се по берзанској цијени оствареној на дан који је најближи дану биланса. Повећање вриједности књижи се у корист рачуна 332 - Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају, а смањење вриједности књижи се на терет рачуна 333 - Нереализовани губити по основу финансијских средстава расположивих за продају.

(14) На рачуну 046 - Финансијска средства која се држе до рока доспијећа исказују се финансијска средства са фиксним или одређивим износима плаћања и са фиксном доспјелошћу, за које правно лице и предузетник имају позитивну намјеру и способност да их држе до рока доспијећа (обвезнице и сл.).

(15) На рачуну 048 - Остали дугорочни финансијски пласмани исказују се остала дугорочна улагања која нису исказана на осталим рачунима у оквиру групе 04.

(16) На рачуну 049 - Исправка вриједности дугорочних финансијских пласмана исказује се индиректан отпис дугорочних финансијских пласмана.

(17) Индиректни отпис врши се на терет рачуна 332 - Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају до износа расположивог потражног салда који потиче од пласмана који се отписује и на терет рачуна 584 - Обезвређење дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају, за износ разлике.

Члан 7.

На рачуну 050 - Одложена пореска средства исказују се износи пореза на добит који по основу одбитних привремених разлика, неискоришћених пореских губитака и кредита могу да се поврате у периоду дужем од годину дана, у складу са МРС 12 и релевантном пореском регулативом.

2. Класа 1 - Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји

Члан 8.

(1) На рачунима групе 10 - Залихе материјала исказују се залихе материјала, резервних дијелова и алата и инвентара који се у цјелини отписују у обрачунском периоду, према називима рачуна ове групе. Признавање и вредновање залиха врши се у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) На рачуну 100 - Обрачун набавке залиха материјала, резервних дијелова, алата и инвентара исказује се вриједност по обрачуну добављача и зависни трошкови набавке ако правно лице и предузетник одлуче да обрачун набавке залиха врше преко овог рачуна.

(3) У корист рачуна из става 2. овог члана књижи се и набавна вриједност материјала, резервних дијелова, алата и инвентара на терет одговарајућих рачуна групе 10.

(4) На рачуну 101 - Материјал за израду учинака у складу исказује се вриједност залиха сировина, основног и помоћног материјала за израду учинака.

(5) На рачуну 102 - Резервни дијелови у складу исказује се вриједност залиха резервних дијелова.

(6) На рачуну 103 - Алат, инвентар и ХТЗ опрема у складу исказује се вриједност залиха алата, инвентара и ХТЗ опреме у складу.

(7) На рачуну 104 - Алат, инвентар и ХТЗ опрема у употреби исказује се вриједност залиха алата, инвентара и ХТЗ опреме издате у употребу који се у цјелини отписује у току године (као што су ситан инвентар, ауто-гуме и амбалажа, ако се у цјелини отписују у обрачунском периоду).

(8) На рачуну 105 - Бесповратна амбалажа у складу исказује се вриједност залиха бесповратне амбалаже у складу.

(9) На рачуну 106 - Материјал на путу, обради и доради исказује се вриједност материјала за које је пренесено право

својине прије пријема у складиште, као и материјал послат на обраду и дораду.

(10) На рачуну 108 - Остали материјал у складу исказује се вриједност осталих врста материјала који није наведен на посебним рачунима (као што је гориво и сл.).

(11) На рачуну 109 - Исправка вриједности залиха материјала, резервних дијелова, алата, инвентара, ХТЗ опреме и бесповратне амбалаже исказује се разлика између ниже нето продајне вриједности и књиговођствене вриједности залиха материјала, у складу са МРС 2, која се књижи на терет рачуна 585 - Обезвређење залиха материјала и робе, а у корист овог рачуна. Нето продајна вриједност материјала утврђује се у складу са захтјевима МРС 2.

(12) Ако се подаци о почетном стању, набавци и трошењу материјала, резервних дијелова, алата и инвентара воде на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у оквиру финансијског књиговодства, на рачунима ове групе књиже се подаци о набавци материјала задужењем рачуна групе 10 у корист одговарајућег рачуна групе 43 - Обавезе из пословања, а подаци о трошењу одобрењем рачуна групе 10 и задужењем одговарајућег рачуна у оквиру класе 5 - Расходи.

(13) На рачунима групе 10 - Залихе материјала води се почетно стање залиха и промјене вриједности тих залиха на дан биланса, ако правно лице и предузетник одлуче да стање, набавку и трошење материјала, резервних дијелова, алата и инвентара воде на рачуну 910 - Материјал, у оквиру класе 9 - Обрачун трошкова и учинака.

(14) Ако се подаци о стању, набавци и трошењу материјала воде на рачуну 910 - Материјал, набавка материјала у финансијском књиговодству књижи се задужењем рачуна 510 - Набавка материјала у корист одговарајућег рачуна групе 43 - Обавезе из пословања. У том случају, на основу извјештаја из обрачуна трошкова и учинака (погонског обрачуна) о промјени стања залиха на дан биланса, у финансијском књиговодству се ова промјена књижи на рачунима групе 10 - Залихе материјала и рачуну 510 - Набавка материјала.

Члан 9.

(1) На рачунима групе 11 - Залихе недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга исказују се почетно стање и повећање или смањење вриједности залиха недовршених учинака по цијени коштања, односно по нето продајној цијени, ако је она нижа на крају обрачунског периода.

(2) Признавање и вредновање залиха недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга врши се у складу са МРС 2, МРС 11, МРС 41 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 110 - Недовршена производња исказује се почетно стање, а на крају обрачунског периода, повећање или смањење залиха недовршене производње, по цијени коштања. Ако је нето продајна цијена нижа од цијене коштања, разлика између ниже нето продајне цијене и више цијене коштања се исказује на одговарајућем аналитичком рачуну у оквиру рачуна 119 - Исправка вриједности недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(4) Повећање вриједности залиха на рачуну 110 књижи се задужењем тог рачуна у корист рачуна 630 - Повећање вриједности залиха учинака, а смањење вриједности залиха на рачуну 110 књижи се одобрењем тог рачуна, а задужењем рачуна 631 - Смањење вриједности залиха учинака.

(5) На рачуну 111 - Полупроизводи исказује се почетно стање полупроизвода по цијени коштања. Ако је нето продајна цијена нижа од цијене коштања, разлика између ниже нето продајне цијене и више цијене коштања се исказује на одговарајућем аналитичком рачуну у оквиру рачуна 119 - Исправка вриједности недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(6) Повећање залиха полупроизвода на крају обрачунског периода књижи се на терет рачуна 111 - Полупроиз-

води, а у корист рачуна 630 - Повећање вриједности залиха учинака. Смањење залиха полупроизвода на крају обрачунског периода књижи се на терет рачуна 631 - Смањење залиха учинака, а у корист рачуна 111- Полупроизводи.

(7) На рачуну 112 - Недовршене услуге исказује се почетно стање недовршених услуга по цијени коштања. Ако је нето продајна цијена нижа од цијене коштања, разлика између ниже нето продајне цијене и више цијене коштања се исказује на одговарајућем аналитичком рачуну у оквиру рачуна 119 - Исправка вриједности недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга у складу са МРС 11 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(8) На рачуну 119 - Исправка вриједности недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга исказује се разлика између ниже нето продајне цијене и више стварне цијене коштања недовршене производње.

(9) Повећање залиха недовршених услуга на крају обрачунског периода књижи се на терет рачуна 112 - Недовршене услуге у корист рачуна 630 - Повећање вриједности залиха учинака. Смањење залиха недовршених услуга на крају обрачунског периода књижи се на терет рачуна 631 - Смањење залиха учинака у корист рачуна 112 - Недовршене услуге.

Члан 10.

(1) На рачунима групе 12 - Залихе готових производа исказује се почетно стање, повећање или смањење вриједности залиха готових производа по цијени коштања, односно по нето продајној цијени, ако је она нижа, на крају обрачунског периода.

(2) Признавање и вредновање залиха готових производа врши се у складу са МРС 2, МРС 11 и другим релевантним МРС.

(3) На рачуну 120 - Готови производи исказује се почетно стање, а на крају обрачунског периода повећање или смањење залиха готових производа по цијени коштања. Ако је нето продајна цијена нижа од цијене коштања, разлика између ниже нето продајне цијене и више цијене коштања се исказује на одговарајућем аналитичком рачуну у оквиру рачуна 129 - Исправка вриједности готових производа.

(4) На рачуну 129 - Исправка вриједности готових производа исказује се разлика између ниже нето продајне цијене и више стварне цијене коштања готових производа.

(5) Повећање вриједности залиха на рачунима 120 - Готови производи књижи се задужењем тог рачуна у корист рачуна 630 - Повећање вриједности залиха учинака, а смањење вриједности залиха готових производа књижи се одобрењем тог рачуна, а задужењем рачуна 631 - Смањење вриједности залиха учинака.

Члан 11.

(1) На рачунима групе 13 - Залихе робе исказују се залихе робе у складишту, продајним објектима на велико и продајним објектима на мало, роба у обради, роба у транзиту, роба на путу, укалкулисани порез на додатну вриједност и укалкулисана разлика у цијени робе. Признавање и вредновање залиха робе врши се у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) Обрачун набавке залиха робе обухвата набавну цијену, увозне дажбине и друге таксе (осим оних које ће правно лице и предузетник надокнадити од пореских органа), као и транспорт, манипулативне и друге трошкове који се могу директно приписати прибављању робе. Трговачки попусти, рабати и друге сличне ставке одузимају се при одређивању трошкова набавке.

(3) На рачуну 130 - Обрачун набавке робе исказује се вриједност по обрачуну добављача и зависни трошкови набавке у складу са МРС/МСФИ. У корист рачуна 130 - Обрачун набавке робе књижи се набавна вриједност робе на терет одговарајућих рачуна групе 13.

(4) На рачуну 131 - Роба у складишту исказује се вриједност залиха робе у складишту прије стављања робе у промет.

(5) На рачуну 132 - Роба у veleprodajnim објектима исказује се вриједност залиха робе у продајним објектима на велико.

(6) На рачуну 133 - Роба у малопродајним објектима исказује се вриједност залиха робе у малопродајним објектима.

(7) На рачуну 134 - Роба у транзиту исказује се вриједност робе која се непосредно испоручује купцу без складиштења.

(8) На рачуну 135 - Роба на путу исказује се вриједност робе испоручене купцу, а када купац потврди пријем, задужење се купац по фактури уз одобрење прихода. Истовремено се задужење рачун 501 - Набавна вриједност продате робе у корист овог рачуна.

(9) На рачуну 136 - Роба у обради и доради исказује се вриједност робе која је дата на обраду и дораду.

(10) На рачуну 137 - Роба дата за комисиону и консигнациону продају исказује се вриједност робе дате на комисиону и консигнациону продају.

(11) На рачуну 139 - Исправка вриједности робе исказује се разлика између ниже нето продајне вриједности робе и књиговодствене вриједности, која се књижи на терет рачуна 585 - Обезвјерење залиха материјала и робе у корист овог рачуна.

(12) Ако се роба на залихама води по продајним цијенама, разлика између набавне и продајне цијене (укалкулисана разлика у цијени) књижи се на посебном аналитичком рачуну у оквиру синтетичког рачуна на коме се води роба.

(13) На посебним аналитичким рачунима у оквиру рачуна 133 - Роба у малопродајним објектима евидентирају се износи укалкулисаног пореза на додатну вриједност и укалкулисане разлике у цијени у промету робе на мало.

(14) Ако се подаци о почетном стању, набавци и продаји робе воде на рачунима групе 13 - Залихе робе, у оквиру финансијског књиговодства, на рачунима ове групе исказују се и подаци о набавци робе задужењем рачуна групе 13 - Залихе робе у корист одговарајућег рачуна групе 43 - Обавезе из пословања. Набавна вриједност продате робе књижи се одобрењем рачуна групе 13 - Залихе робе на терет рачуна 501 - Набавна вриједност продате робе.

(15) Ако правно лице и предузетник одлуче да стање, набавку и продају робе воде на рачуну 911 - Роба, у оквиру класе 9 - Обрачун трошкова и учинака, на рачунима групе 13 - Роба воде се само почетно стање залиха робе и промјене вриједности тих залиха на дан биланса.

(16) Ако се подаци о стању, набавци и продаји робе воде на рачуну 911 - Роба, набавка робе у финансијском књиговодству књижи се задужењем рачуна 500 - Набавка робе у корист одговарајућег рачуна групе 43 - Обавезе из пословања. У том случају, на основу извјештаја из обрачуна трошкова и учинака (погонског обрачуна) о промјени стања залиха на дан биланса, у финансијском књиговодству та промјена се књижи задужењем или одобрењем рачуна групе 13 - Роба и обрнутим књижењима на рачуну 500 - Набавка робе.

(17) Производна правна лица која на рачуну 912 - Производи и роба у продавницама произвођача воде евиденцију о стању, улазу, набавци и продаји залиха производа и робе на рачунима групе 13 - Роба воде евиденцију о почетном стању залиха робе и промјене вриједности на дан биланса.

Члан 12.

(1) На рачунима групе 14 - Стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји исказују се нематеријална средства, земљиште, грађевински објекти и друге некретнине, постројења, опрема и биолошка средства набављена ради продаје, средства која су на основу одлуке о продаји пренијета са рачуна коришћених средстава, као и средства пословања које ће бити обустављено, у складу са МСФИ 5.

(2) На рачуну 140 - Нематеријална средства намијењена продаји исказују се нематеријална средства која су на-

бављена ради продаје, односно коришћена нематеријална средства за које је донијета одлука о продаји.

(3) На рачуну 141 - Земљиште намијењено продаји исказује се земљиште које је набављено ради продаје, односно коришћено земљиште за које је донијета одлука о продаји.

(4) На рачуну 142 - Грађевински објекти намијењени продаји исказују се грађевински објекти набављени ради продаје, односно коришћени грађевински објекти за које је донијета одлука о продаји.

(5) На рачуну 143 - Инвестиционе некретнине намијењене продаји исказују се инвестиционе некретнине набављене ради продаје, односно коришћене инвестиционе некретнине за које је донијета одлука о продаји.

(6) На рачуну 144 - Постројења и опрема намијењени продаји исказује се опрема која је набављена ради продаје, односно коришћена постројења и опрема за коју је донијета одлука о продаји.

(7) На рачуну 145 - Биолошка средства намијењена продаји исказују се биолошка средства набављена ради продаје, односно коришћена биолошка средства за која је донијета одлука о продаји.

(8) На рачуну 146 - Остала стална средства намијењена продаји исказују се друга стална средства набављена ради продаје, односно коришћена средства за која је донијета одлука о продаји, као што су шуме и вишегодишњи засади.

(9) На рачуну 147 - Средства обустављеног пословања намијењена продаји исказују се средства организационог дијела правног лица и предузетника чије се пословање обуставља, у складу са МСФИ 5. На аналитичким рачунима рачуна 147 средства се, у погледу обезбјеђења контроле над њима исказују у складу са потребама правног лица и предузетника.

(10) На рачуну 149 - Исправка вриједности сталних средстава и средстава обустављеног пословања намијењених продаји исказује се разлика између нето продајне вриједности тих средстава и њихове књиговодствене вриједности, која се књижи на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине, а у корист овог рачуна.

Члан 13.

(1) На рачунима групе 15 - Дати аванси исказују се аванси дати за набавку залиха материјала, робе и услуга.

(2) На рачуну 150 - Дати аванси за залихе и услуге повезаним правним лицима исказују се аванси дати за набавку материјала, робе и услуга повезаним правним лицима, задужењем овог рачуна у корист рачуна са којег је извршено плаћање аванса.

(3) На рачуну 151 - Дати аванси за залихе и услуге осталим лицима исказују се аванси дати за набавку материјала, робе и услуга осталим лицима, задужењем овог рачуна у корист рачуна са којег је извршена исплата.

(4) На рачуну 159 - Исправка вриједности датих аванса исказује се разлика између књиговодствене вриједности и процијењене вриједности за наплату која се књижи на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине у корист овог рачуна.

3. Класа 2 - Краткорочна потраживања, краткорочни пласмани и готовина

Члан 14.

(1) На рачунима групе 20 - Потраживања по основу продаје исказују се потраживања од купаца - повезана правна лица и осталих купаца у земљи и иностранству по основу продаје производа, робе и услуга. Потраживања по основу продаје признају се и вреднују у складу са МРС 18, МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) На рачуну 200 - Купци - повезана правна лица исказују се потраживања по основу продаје производа, робе и услуга правним лицима која улазе у групу за консолидовање, задужењем овог рачуна у корист одговарајућих рачу-

на прихода рачуна групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака, за износ продајне вриједности и групе рачуна 47 - Порез на додату вриједност, за износ обрачунаог пореза на додату вриједност. На аналитичким рачунима је потребно обезбједити податке о класификацији купаца - повезаних правних лица по критеријумима наведеним у ст. 3, 4, 5. и 6. овог члана.

(3) На рачуну 201 - Купци из Републике Српске исказују се потраживања по основу продаје купцима који имају сједиште у Републици Српској, а у корист одговарајућих рачуна прихода (групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака) и групе рачуна 47 - Порез на додату вриједност, за износ обрачунаог пореза на додату вриједност. На овом рачуну правна лица и предузетници који врше комисиону продају исказују потраживања од купаца у корист рачуна 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје, посредством рачуна 499 - Остала пасивна временска разграничења ако је то потребно због примјене других прописа.

(4) На рачуну 202 - Купци из Федерације БиХ исказују се потраживања по основу продаје купцима који имају сједиште у Федерацији БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске, а у корист одговарајућих рачуна прихода (групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака) и групе рачуна 47 - Порез на додату вриједност, за износ обрачунаог пореза на додату вриједност. На овом рачуну правна лица и предузетници који врше комисиону продају исказују потраживања од купаца у корист рачуна 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје, посредством рачуна 499 - Остала пасивна временска разграничења ако је то потребно због примјене других прописа.

(5) На рачуну 203 - Купци из Брчко Дистрикта БиХ исказују се потраживања по основу продаје купцима који имају сједиште у Брчко Дистрикту БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске, а у корист одговарајућих рачуна прихода (групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака) и групе рачуна 47 - Порез на додату вриједност, за износ обрачунаог пореза на додату вриједност. На овом рачуну правна лица и предузетници који врше комисиону продају исказују потраживања од купаца у корист рачуна 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје, посредством рачуна 499 - Остала пасивна временска разграничења ако је то потребно због примјене других прописа.

(6) На рачуну 204 - Купци из иностранства исказују се потраживања од страних лица која нису обухваћена на рачунима 201 - Купци из Републике Српске, 202 - Купци из Федерације БиХ и 203 - Купци из Брчко Дистрикта БиХ по основу извоза робе, производа и услуга у корист одговарајућих рачуна прихода (групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака). На овом рачуну извозници евидентирају и потраживања из иностранства на основу извоза у своје име за туђи рачун у корист рачуна 441 - Обавезе по основу извоза за туђи рачун и рачуна 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје.

(7) На рачуну 208 - Сумњива и спорна потраживања исказују се потраживања за која постоји значајан ризик наплате, а у корист других рачуна групе 20 - Потраживања по основу продаје. На аналитичким рачунима је потребно извршити класификацију потраживања у складу са критеријумима наведеним у ст. 3, 4, 5. и 6. овог члана.

(8) Код потраживања по основу продаје у инострану валути или са валутном клаузулом курсне разлике и разлике по основу валутне клаузуле књиже се на сљедећи начин:

1) позитивне курсне разлике књиже се на терет рачуна потраживања у инострану валути у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике,

2) позитиван ефекат валутне клаузуле књижи се на терет рачуна потраживања са валутном клаузулом у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле,

3) негативне курсне разлике књиже се на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике у корист рачуна потраживања у инострану валути и

4) негативни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет рачуна 563 - Расходи по основу валутне клаузуле у корист рачуна потраживања са валутном клаузулом.

(9) На рачуну 209 - Исправка вриједности потраживања од купаца исказује се вриједност индиректно отписаних потраживања по основу продаје на терет рачуна 578 - Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања или рачуна 588 - Обезвређење потраживања примјеном индиректне методе утврђивања отписа потраживања.

Члан 15.

(1) На рачунима групе 21 - Потраживања из специфичних послова исказују се потраживања од извозника, по основу увоза за туђи рачун, потраживања од комисионе и консигнационе продаје и остала потраживања из специфичних послова. Потраживања из специфичних послова признају се и вреднују у складу са МРС 18, МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ. На аналитичким рачунима је потребно извршити класификацију купаца по критеријумима из члана 14. овог правилника.

(2) На рачуну 210 - Потраживања од извозника исказују се потраживања по основу извоза којег је извозник извршио у своје име, а за рачун власника извезених производа и услуга.

(3) На рачуну 211 - Потраживања по основу увоза за туђи рачун исказују се потраживања, трошкови и провизија по основу појединачних увозних закључака. У корист овог рачуна књижи се коначан обрачун увозних закључака на терет групе рачуна 20 - Потраживања по основу продаје.

(4) На рачуну 212 - Потраживања по основу комисионе и консигнационе продаје исказују се потраживања по основу те продаје у корист рачуна групе 60 - Приходи од продаје робе и 61 - Приходи од продаје учинака.

(5) На рачуну 213 - Остала потраживања из специфичних послова исказују се сва остала краткорочна потраживања по основу специфичних послова за која у групи 21 није предвиђен посебан рачун, као што су потраживања по основу заједничких послова и остала потраживања.

(6) На рачуну 218 - Сумњива и спорна потраживања исказују се потраживања за која постоји значајан ризик наплате, а у корист других рачуна групе 21 - Потраживања из специфичних послова.

(7) Код потраживања из специфичних послова у иностраној валути или са валутном клаузулом курсне разлике и разлике по основу ефеката валутне клаузуле књиже се на следећи начин:

1) позитивне курсне разлике књиже се на терет потраживања у иностраној валути у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике,

2) позитивни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет потраживања са валутном клаузулом у корист рачуна 663 - Приход од ефеката валутне клаузуле,

3) негативне курсне разлике књиже се на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике у корист потраживања у иностраној валути и

4) негативни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет рачуна 563 - Расходи по основу валутне клаузуле у корист потраживања са валутном клаузулом.

(8) На рачуну 219 - Исправка вриједности потраживања из специфичних послова исказује се вриједност индиректно отписаних потраживања из специфичних послова на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине у корист овог рачуна.

Члан 16.

(1) На рачунима групе 22 - Друга краткорочна потраживања исказују се потраживања за камату и дивиденде, потраживања од запослених, потраживања од државних органа и организација, потраживања по основу преплаћених пореза и доприноса и остала краткорочна потраживања. На аналитичким рачунима је потребно извршити класификацију купаца по критеријумима из члана 14. овог правилника.

(2) На рачуну 220 - Потраживања за камату и дивиденду од повезаних правних лица исказују се потраживања за уговорену и затезну камату по дужничко-повјерилачким односима и кредитима и потраживања за дивиденду из односа са повезаним правним лицима.

(3) На рачуну 221 - Потраживања за камату и дивиденду од других субјеката исказује се потраживање за уговорену и затезну камату по дужничко-повјерилачким односима и кредитима и потраживање за дивиденду из односа са другим субјектима.

(4) На рачуну 222 - Потраживања од запослених исказују се потраживања од запослених по основу аконтација за службена путовања, по основу накнаде штете која је причињена правном лицу и предузетнику, по основу мањкова који се надокнађују од запослених и сл.

(5) На рачуну 223 - Потраживања од државних органа и организација исказују се потраживања за регрес, премије, стимулације, дотације, компензације и сл.

(6) На рачуну 224 - Потраживања за више плаћен порез на добитак исказују се потраживања по основу више плаћеног пореза на добитак.

(7) На рачуну 225 - Потраживања за преплаћене остале пореза и доприносе исказују се потраживања за више плаћене порезе, доприносе и друге дажбине утврђене на дан биланса на рачунима групе 48 - Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине.

(8) На рачуну 226 - Остала краткорочна потраживања исказују се остала краткорочна потраживања која нису исказана на другим рачунима групе 22.

(9) На рачуну 228 - Сумњива и спорна потраживања исказују се потраживања за која постоји значајан ризик наплате, а у корист других рачуна групе 22 - Друга краткорочна потраживања.

(10) Код других потраживања у иностраној валути или са валутном клаузулом курсне разлике и ефекти валутне клаузуле књиже се на следећи начин:

1) позитивне курсне разлике књиже се на терет потраживања у иностраној валути у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике,

2) позитивни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет потраживања са валутном клаузулом у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле,

3) негативне курсне разлике књиже се на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике у корист рачуна Потраживања у иностраној валути и

4) негативни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет рачуна 563 - Расходи по основу валутне клаузуле у корист рачуна Потраживања са валутном клаузулом.

(11) На рачуну 229 - Исправка вриједности других краткорочних потраживања исказује се вриједност индиректно отписаних других потраживања на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине у корист овог рачуна.

Члан 17.

(1) На рачунима групе 23 - Краткорочни финансијски пласмани исказују се кредити и зајмови, хартије од вриједности и остали краткорочни пласмани са роком доспијећа, односно продаје до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

(2) Краткорочни финансијски пласмани признају се и вреднују у складу са МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 230 - Краткорочни кредити повезаним правним лицима исказују се кредити и зајмови, хартије од вриједности и остали краткорочни пласмани правним лицима која улазе у круг за консолидовање.

(4) На рачуну 231 - Краткорочни кредити у земљи исказују се краткорочни робни, потрошачки и остали кредити и зајмови са роком доспијећа до годину дана, дати правним и физичким лицима у земљи.

(5) На рачуну 232 - Краткорочни кредити у иностранству исказују се краткорочни робни, потрошачки и остали кредити и зајмови са роком доспијења до годину дана, дати правним и физичким лицима у иностранству, у складу с прописима о девизном и спољнотрговинском пословању.

(6) На рачуну 233 - Дио дугорочних кредита који доспијева за наплату до годину дана исказују се отплате дугорочних кредита и зајмова које доспијевају за плаћање у року до годину дана од дана биланса. На дан биланса на овај рачун преносе се отплате дугорочних кредита и зајмова који доспијевају у року до годину дана од дана билансирања.

(7) На рачуну 234 - Дио дугорочних хартија од вриједности које доспијевају за наплату до годину дана исказује се дио финансијских средстава расположивих за продају и финансијских средстава која се држе до рока доспијења, чија наплата доспијева за годину дана од дана биланса.

(8) На рачуну 235 - Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успеха намијењена трговању исказују се финансијска средства прибављена или настала првенствено у сврхе остваривања профита из краткорочних флукуација цијена или марже дилера. На овом рачуну исказују се пласмани у купљене или на други начин стечене краткорочне и дугорочне преносиве хартије од вриједности (акције, обвезнице, благајнички записи, комерцијални записи, државни записи, сертификати о депозиту и остале хартије од вриједности којима се тргује) које су, у складу са пословном политиком правног лица и предузетника, прибављене са намјером да се у кратком року поново продају са циљем стицања добитка на разлици у цијени.

(9) На рачуну 236 - Финансијска средства означена по фер вриједности кроз биланс успеха исказују се финансијска средства која су, у складу са МРС 39, од стране управе означена као финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успеха, осим финансијских средстава из става 8. овог члана.

(10) На рачуну 237 - Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удјели намијењени продаји или поштитавању исказују се улагања у откупљене сопствене акције или сопствене удјеле по номиналној вриједности.

(11) На рачуну 238 - Остали краткорочни финансијски пласмани исказују се остали краткорочни финансијски пласмани који нису исказани на другим рачунима групе 23. На овом рачуну исказују се потраживања по мјеницама као инструментима плаћања, с тим што се на посебном аналитичком рачуну у оквиру овог рачуна исказује камата будућег периода садржана у мјеничној вриједности.

(12) На рачуну 239 - Исправка вриједности краткорочних финансијских пласмана исказује се индиректни отпис краткорочних финансијских пласмана на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине. Ако је стање процијењених исправки вриједности повећано, разлика се књижи на терет рачуна групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине у корист овог рачуна. Ако је стање смањено, разлика се књижи на терет овог рачуна у корист рачуна групе 68 - Приходи од усклађивања вриједности имовине.

(1) На рачунима краткорочних финансијских пласмана у иностранству и краткорочних финансијских пласмана са валутном клаузулом курсне разлике и ефекти валутне клаузуле књиже се на сљедећи начин:

1) позитивне курсне разлике књиже се на терет рачуна краткорочних пласмана у иностранству у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике,

2) позитивни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет рачуна краткорочних пласмана са валутном клаузулом у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле,

3) негативне курсне разлике књиже се на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике у корист рачуна краткорочних пласмана у иностранству и

4) негативни ефекти валутне клаузуле књиже се на терет рачуна 563 - Расходи по основу ефеката валутне клау-

зуле у корист рачуна краткорочних пласмана са валутном клаузулом.

Члан 18.

(1) На рачунима групе 24 - Готовински еквиваленти и готовина исказују се непосредно уновчиве хартије од вриједности, депозити по виђењу, готовина, племенити метали и предмети од племенитих метала.

(2) На рачуну 240 - Готовински еквиваленти - хартије од вриједности исказују се непосредно уновчиве хартије од вриједности, уз безначајни ризик смањења вриједности.

(3) На рачуну 241 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - домаћа валута, а у оквиру посебних аналитичких рачуна исказују се новчана средства на рачунима код овлашћене организације за платни промет, као и искоришћени оквирни кредити. Потражни салдо на рачуну код овлашћене организације за платни промет, на дан биланса исказује се на одговарајућем рачуну у групи 42 - Краткорочне финансијске обавезе, без обавезе прекњижавања у књиговодству.

(4) Правно лице и предузетник у оквиру рачуна из претходног става води посебне прелазне аналитичке рачуне.

(5) На рачуну 242 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - страна валута, а у оквиру посебних аналитичких рачуна исказују се средства у иностранству на рачуну код овлашћених организација за платни промет.

(6) На рачуну 243 - Издвојена новчана средства исказују се средства издвојена на посебним рачунима код овлашћене организације за платни промет, за исплату чекова, за инвестиције и за друге намјене.

(7) На рачуну 244 - Акредитиви - домаћа валута исказују се отворени акредитиви код овлашћених организација за платни промет за плаћања у земљи.

(8) На рачуну 245 - Акредитиви - страна валута исказују се отворени акредитиви код овлашћене организације за платни промет за плаћања у иностранству.

(9) На рачуну 246 - Благајна - домаћа валута исказују се уплате и исплате готовог новца у домаћој валути.

(10) На рачуну 247 - Благајна - страна валута исказују се уплате и исплате ефективног страног новца.

(11) На рачуну 248 - Остала новчана средства исказују се новчана средства која нису исказана на осталим рачунима новчаних средстава у оквиру групе рачуна 24.

(12) На рачуну 249 - Новчана средства чије је коришћење временски ограничено или вриједност умањена исказују се новчана средства према називу овог рачуна.

(13) На рачунима групе 24 - Готовински еквиваленти и готовина курсне разлике књиже се на сљедећи начин:

1) позитивне курсне разлике књиже се на терет рачуна у иностранству у корист рачуна 662 - Позитивне курсне разлике и

2) негативне курсне разлике на терет рачуна 562 - Негативне курсне разлике у корист рачуна у иностранству.

Члан 19.

(1) На рачунима групе 27 - Порез на додату вриједност исказују се порез на додату вриједност у примљеним фактурама, порез на додату вриједност плаћен при увозу, порез на додату вриједност у датим авансима, порез на додату вриједност обрачунат на услуге страног лица, паушални износи пореза на додату вриједност исплаћени пољопривредним произвођачима, други износи аконтационог пореза на додату вриједност и потраживања по основу разлике између аконтационог и обрачунаог пореза на додату вриједност.

(2) На рачуну 270 - Порез на додату вриједност у примљеним фактурама исказује се порез на додату вриједност у корист рачуна на коме се исказује обавеза према испоручиоци.

(3) На рачуну 271 - Порез на додату вриједност плаћен при увозу исказује се порез на додату вриједност који се

плаћа при увозу у корист рачуна 484 - Обавезе за порез на додатну вриједност плаћен при увозу.

(4) На рачуну 272 - Порез на додатну вриједност у датим авансима исказује се порез на додатну вриједност обрачунат у примљеној авансној факури.

(5) На рачуну 273 - Порез на додатну вриједност обрачунат на услуге иностраних лица исказује се порез на додатну вриједност на услуге страних лица.

(6) На рачуну 274 - Паушални износи пореза на додатну вриједност исплаћени пољопривредним произвођачима исказује се порез на додатну вриједност исплаћен пољопривредним произвођачима приликом откупа пољопривредних производа у паушалном износу.

(7) На рачуну 275 - Други износи аконтационог пореза на додатну вриједност исказују се остали износи аконтационог (улазног) пореза на додатну вриједност, за које није прописан посебан рачун у оквиру групе 27.

(8) На рачуну 279 - Потраживања по основу разлике између аконтационог и обрачунатог пореза на додатну вриједност исказује се позитивна разлика између дуговног промета рачуна групе 27, осим рачуна 279 и потражног промета рачуна групе 47 - Порез на додатну вриједност, осим рачуна 479 - Обавезе за порез на додатну вриједност по основу разлике између обрачунатог и аконтационог пореза на додатну вриједност, утврђена на ниво периода у ком се, у складу са релевантним пореским прописима, врши обрачун пореза на додатну вриједност.

Члан 20.

(1) На рачунима групе 28 - Активна временска разграничења и одложена пореска средства исказују се разграничени расходи и приходи.

(2) На рачуну 280 - Унапријед плаћени расходи исказују се расходи који су плаћени унапријед. У корист овог рачуна исказује се обрачунати отпис унапријед плаћених расхода за односни период.

(3) На рачуну 281 - Потраживања за нефактурисане приходе исказују се приходи текућег периода који нису могли бити фактурисани, а за које су настали трошкови у текућем периоду.

(4) На рачуну 282 - Разграничени трошкови по основу обавеза исказују се плаћени трансакциони трошкови по основу примљених кредита и емитованих дужничких инструмената који се, у складу са МРС 39, воде по амортизованог вриједности, примјеном ефективне каматне стопе. Ови трошкови терете расходе у периоду отплате кредита или других дужничких инструмената.

(5) На рачуну 288 - Одложена пореска средства исказују се износи пореза на добит који могу да се поврате у наредном обрачунском периоду по основу одбитних привремених разлика, неискоришћених пореских губитака и кредита, у складу са МРС 12 и релевантном пореском регулативом.

(6) На рачуну 289 - Остала активна временска разграничења исказују се остала активна временска разграничења која нису исказана на другим рачунима групе 28.

Члан 21.

(1) На рачунима групе 29 - Губитак изнад висине капитала исказује се губитак који прелази висину капитала.

(2) На рачуну 290 - Губитак ранијих година изнад висине капитала исказује се губитак који прелази висину капитала који се односи на раније године, задужењем овог рачуна у корист рачуна групе 35 - Губитак до висине капитала.

(3) На рачуну 291 - Губитак текуће године изнад висине капитала исказује се губитак који прелази висину капитала који се односи на текућу годину, задужењем овог рачуна у корист рачуна групе 35 - Губитак до висине капитала.

(4) Након отварања почетног стања, износ са ове групе рачуна се преноси на одговарајуће рачуне групе 35 - Губитак до висине капитала.

4. Класа 3 - Капитал

Члан 22.

(1) На рачунима групе 30 - Основни капитал исказују се акцијски капитал, удјели друштва са ограниченом одговорношћу, улози, државни капитал, задружни и остали капитал, према називима рачуна ове групе. Основни и остали капитал на рачунима ове групе исказује се у номиналној вриједности.

(2) Вриједност акцијског капитала представља производ броја емитованих акција и номиналне вриједности акција.

(3) На рачуну 300 - Акцијски капитал исказују се обичне и приоритетне акције с правом учешћа у управљању, правом на учешће у добитку акционарског друштва и правом на дио ликвидационе масе у складу с актом о оснивању, односно одлуком о емисији акција.

(4) На рачуну 302 - Удјели друштва са ограниченом одговорношћу исказују се удјели сваког члана друштва који чине основни капитал у складу са актом о оснивању.

(5) На рачуну 303 - Задружни удјели исказују се удјели чланова задруге.

(6) На рачуну 304 - Улози исказују се улози чланова ортакког и командитног друштва у складу са уговором о оснивању који чине основни капитал.

(7) На рачуну 305 - Државни капитал исказује се капитал у својини Републике Српске у предузећима која до датума биланса нису корпоратизована.

(8) На рачуну 309 - Остали основни капитал исказују се остали облици основног капитала који нису исказани на посебним рачунима у оквиру групе рачуна 30.

Члан 23.

(1) На рачунима групе 31 - Уписани неуплаћени капитал исказују се износи уписаних неуплаћених акција и уписаних неуплаћених удјела, према називима рачуна ове групе.

(2) На рачуну 310 - Уписане неуплаћене акције исказује се износ уписаних неуплаћених акција који се утврђује на основу одлуке скупштине акционарског друштва о издавању акција, у номиналном износу, односно у домаћој валути као потиввриједност стране валуте на дан уписа, задужењем овог рачуна у корист рачуна 300 - Акцијски капитал.

(3) Уплата уписаних акција књижи се на терет рачуна 241 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - домаћа валута у корист рачуна 310 - Уписане неуплаћене акције, за номиналну вриједност уписаних акција.

(4) На рачуну 312 - Уписани неуплаћени удјели исказује се износ уписаних неуплаћених удјела који се утврђује на основу уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу, у номиналном износу, односно у домаћој валути као противвриједности стране валуте на дан уписа, задужењем овог рачуна у корист рачуна 302 - Удјели друштава са ограниченом одговорности.

(5) Уплата уписаних удјела књижи се на терет рачуна 241 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - домаћа валута у корист рачуна 312 - Уписани неуплаћени удјели, за номиналну вриједност уписаних удјела.

(6) Позитивне курсне разлике по основу прерачуна уписаног неуплаћеног капитала у инострану валуту књижи се задужењем рачуна 310 - Уписане неуплаћене акције или 312 - Уписани неуплаћени удјели у корист одговарајућег рачуна групе 30 - Основни капитал. У случају да су курсне разлике негативне, књижење се врши одобрењем рачуна 310 - Уписане неуплаћене акције или 312 - Уписани неуплаћени удјели на терет одговарајућег рачуна групе 30 - Основни капитал.

Члан 24.

(1) На рачунима групе 32 - Резерве исказују се емисиона премија, емисиони губитак (капиталне резерве) и резерве из добитка (законске, статутарне и друге).

(2) На рачуну 320 - Емисиона премија исказује се позитивна разлика између вриједности остварене приликом емисије акција и њихове номиналне вриједности.

(3) На рачуну 321 - Емисиони губитак исказује се негативна разлика између вриједности остварене приликом емисије акција и њихове номиналне вриједности.

(4) На рачуну 322 - Законске резерве исказују се обавезне резерве које се формирају у складу са законом.

(5) На рачуну 323 - Статутарне резерве исказују се резерве које се формирају у складу са статутом или другим одговарајућим актом правног лица и предузетника.

(6) На рачуну 329 - Остале резерве исказују се резерве које нису обухваћене на другим рачунима групе 32 - Резерве.

Члан 25.

(1) На рачунима групе 33 - Ревалоризационе резерве и нереализовани добици и губици исказују се ефекти промјене фер вриједности некретнина, постројења, опреме, нематеријалних средстава, учешћа у капиталу у инострану валуту и других финансијских инструмената чији се ефекти промјене фер вриједности у складу са МРС/МСФИ исказују у оквиру ревалоризационих резерви.

(2) На рачуну 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана исказују се позитивни ефекти промјене фер вриједности нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме, инвестиционих некретнина које се амортизују и биолошких средстава која се амортизују. Позитивни ефекти се воде аналитички по средствима од којих потичу. На терет позитивних ефеката књиже се:

1) негативни ефекти, тј. ефекти смањења фер вриједности до висине раније остварених позитивних ефеката,

2) губитак остварен при продаји или расходовању средстава до висине раније оствареног позитивног ефекта,

3) пренос раније остварених позитивних ефеката у корист рачуна 340 - Нераспоређени добитак ранијих година, уколико се поништавање позитивних ефеката ревалоризације врши тек у моменту када је средство од којег потиче позитиван ефекат продато или расходовано и

4) пренос раније остварених позитивних ефеката у корист рачуна 341 - Нераспоређени добитак текуће године, уколико се поништавање позитивних ефеката ревалоризације за конкретно средство врши континуирано, из године у годину.

(3) На рачуну 331 - Ревалоризационе резерве по основу прерачуна финансијских извјештаја у другу функционалну валуту, односно валуту приказивања исказују се резерве по основу ефеката прерачуна у другу функционалну валуту, односно валуту приказивања који се укључују у финансијске извјештаје извјештајног правног лица.

(4) На рачуну 332 - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају исказују се позитивни ефекти промјене цијена тих средстава на берзи.

(5) На рачуну 333 - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају исказују се негативни ефекти промјене цијена тих средстава на берзи.

(6) Уколико је по датум финансијском средству у претходном периоду остварен позитиван, а потом негативан ефекат, позитиван и негативан ефекат се компензују и на рачуну 332 - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају, односно 333 - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају исказује се само некомпензована разлика.

(7) На рачуну 334 - Остале ревалоризационе резерве исказују се остали ефекти који су резултат промјене фер вриједности, а који нису обухваћени на рачунима ове групе.

(8) Када се финансијска средства расположива за продају уновче, нереализовани добитак се преноси на рачун

684 - Приходи од усклађивања вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају, а нереализовани губици се преносе на рачун 584 - Обезвјеђење дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају.

(9) Осим у случајевима из става 8. овог члана, пренос нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају на расходе врши се и у другим случајевима ако је такав пренос захтијеван одредбама МРС 39 и других релевантних стандарда.

Члан 26.

(1) На рачунима групе 34 - Нераспоређени добитак исказује се нераспоређени добитак претходних и текуће године.

(2) На рачуну 340 - Нераспоређени добитак ранијих година исказује се кумулисани нераспоређени добитак из ранијих година, као и ефекти поништења сопствених акција или иступања чланова друштва до расположивог износа. У корист или на терет овог рачуна књижи се и ефекат по основу промјене рачуноводствене политике и исправке материјално значајне грешке, у складу са МРС 8 и усвојеном рачуноводственом политиком.

(3) На терет рачуна 340 - Нераспоређени добитак ранијих година књижи се износ распоређене добити у корист рачуна: 350 - Губитак ранијих година, 461 - Обавезе за дивиденде, 462 - Обавезе за учешће у добитку, одговарајућих рачуна групе 30 - Основни капитал, рачуна 321 - Законске резерве и 322 - Статутарне резерве и других одговарајућих рачуна.

(4) На терет рачуна из претходног става, а у корист рачуна 481 - Обавезе за порез на добитак, књижи се и износ утврђене обавезе за порез из резултата по рјешењу пореског органа изнад износа који је утврдило правно лице.

(5) На рачуну 341 - Нераспоређени добитак текуће године исказује се нераспоређени добитак текуће године, одобрењем овог рачуна, на терет рачуна 724 - Пренос добитка или губитка. Приликом отварања пословних књига на почетку наредне пословне године салдо са овог рачуна преноси се на рачун 340 - Нераспоређени добитак ранијих година.

(6) На рачуну 342 - Нераспоређени вишак прихода над расходима непрофитна правна лица исказују кумулисани износ вишка прихода над расходима.

(7) На рачуну 343 - Нето приход од самосталне дјелатности предузетници који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства исказују остварени вишак прихода над расходима самосталне дјелатности.

Члан 27.

(1) На рачунима групе 35 - Губитак до висине капитала исказују се губитак ранијих година и губитак текуће године до висине капитала, према називима рачуна ове групе.

(2) На рачуну 350 - Губитак ранијих година исказује се губитак из ранијих година преносом са рачуна 351 - Губитак текуће године, као и ефекти поништења сопствених акција или иступања чланова друштва у износу који није могуће евидентирати на терет конта групе 34 - Нераспоређени добитак. У корист или на терет овог рачуна књижи се и ефекат по основу промјене рачуноводствене политике и исправке материјално значајне грешке, у складу са МРС 8 и усвојеном рачуноводственом политиком.

(3) На рачуну 351 - Губитак текуће године исказује се губитак утврђен на крају обрачуног периода, задужењем овог рачуна, у корист рачуна 724 - Пренос добитка или губитка.

(4) Губитак текуће године који је исказан на рачуну 351 - Губитак текуће године приликом преноса почетног стања у наредном обрачуном периоду преноси се на рачун 350 - Губитак ранијих година.

(5) Покриће губитка врши се на терет рачуна 340 - Нераспоређени добитак ранијих година и рачуна група 30 - Основни капитал и 32 - Резерве, у складу са законом и

општим или другим актом правног лица, односно предузетника.

5. Класа 4 - Резервисања, обавезе и одложене пореске обавезе

Члан 28.

(1) На рачунима групе 40 - Резервисања, одложене пореске обавезе и разграничени приходи исказују се дугорочна резервисања за трошкове и ризике који се признају и вреднују у складу са МРС 37 и другим релевантним МРС/МСФИ и усвојеном рачуноводственом политиком, разграничени приходи на период дужи од 12 мјесеци и одложене пореске обавезе расположиве дуже од 12 мјесеци.

(2) На рачуну 400 - Резервисања за трошкове у гарантном року исказују се дугорочна резервисања за ризике по основу трошкова гарантног рока, за која је остварен приход у пуном износу.

(3) На рачуну 401 - Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава исказују се дугорочна резервисања за обнављање земљишта и за обнављање (репродукцију) шума у складу са МРС/МСФИ и рачуноводственом политиком.

(4) На рачуну 402 - Резервисања за задржане кауције и депозите исказују се дугорочна резервисања за трошкове који ће се с великом извјесношћу јавити у наредним годинама по основу задржаних кауција и депозита за посао извршен квалитетно и у року и сл., а за који је остварен приход у пуном износу.

(5) На рачуну 403 - Резервисања за трошкове реструктурисања исказују се дугорочна резервисања за трошкове по основу реструктурисања, у складу са МРС 37 и рачуноводственом политиком.

(6) На рачуну 404 - Резервисања за накнаде и бенефиције запослених исказују се дугорочна резервисања по основу бенефиција, као што су отпремнине приликом одласка у пензију, јубиларне награде и друге обавезе према запосленима, које се исплаћују у складу са стеченим правима у току трајања и након престанка запослења, у складу са МРС 19 и усвојеном рачуноводственом политиком.

(7) На рачуну 407 - Одложене пореске обавезе исказују се одложене пореске обавезе признате у складу са МРС 12, другим релевантним МРС/МСФИ и релевантном пореском регулативом чије измирење се очекује у дугорочном периоду.

(8) На рачуну 408 - Разграничени приходи и примљене донације исказују се примљене донације и државна давања у складу са МРС 20 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(9) На рачуну 409 - Остала резервисања исказују се резервисања за судске спорове у току, резервисања за издате гаранције и друга јемства и остала резервисања у складу са МРС 37 и другим релевантним МСФИ и усвојеном рачуноводственом политиком.

(10) Дио дугорочних резервисања за које се очекује да ће бити искоришћена у року од 12 мјесеци се на дан биланса преноси на краткорочна резервисања. Дугорочне одложене пореске обавезе за које се очекује да ће доспјети у року од 12 мјесеци се преносе на краткорочне одложене пореске обавезе.

(11) Неискоришћени износ резервисања укида се у корист рачуна 679 - Приходи од смањења обавеза, укидања неискоришћених дугорочних резервисања и остали непоменути приходи.

Члан 29.

(1) На рачунима групе 41 - Дугорочне обавезе исказују се обавезе које се могу конвертовати у капитал, дугорочне обавезе према повезаним правним лицима, дугорочни кредити и зајмови, обавезе по хартијама од вриједности, дугорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успеха, дугорочне обавезе по финансијском лизингу и остале дугорочне обавезе. Дугорочне обавезе су обавезе које доспијевају у року дужем од годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса. Дугорочне обавезе признају се и

вреднују у складу са МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) Обавезе по основу хартија од вриједности исправљају се индиректно, на посебном аналитичком рачуну, по основу камата које се односе на будуће периоде.

(3) На рачуну 410 - Обавезе које се могу конвертовати у капитал исказују се дугорочне обавезе које се према уговору могу конвертовати у одговарајући облик капитала, у складу са законом.

(4) На рачуну 411 - Обавезе према повезаним правним лицима исказују се обавезе по основу примљених дугорочних кредита и зајмова од правних лица која улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним стандардима.

(5) На рачуну 412 - Обавезе по емитованим дугорочним хартијама од вриједности исказују се обавезе по издатим хартијама од вриједности са роком доспијећа преко годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

(6) На рачуну 413 - Дугорочни кредити у земљи исказују се обавезе по основу примљених дугорочних кредита и зајмова од правних и физичких лица у земљи, осим од зависних и повезаних правних лица.

(7) На рачуну 414 - Дугорочни кредити у иностранству исказују се обавезе по основу примљених дугорочних кредита и зајмова од правних и физичких лица у иностранству, осим од зависних и повезаних правних лица.

(8) На рачуну 415 - Дугорочне обавезе по финансијском лизингу у земљи исказују се обавезе по финансијском лизингу прибављеном од стране домаћег правног лица.

(9) На рачуну 416 - Дугорочне обавезе по финансијском лизингу у иностранству исказују се обавезе по финансијском лизингу прибављене од страног правног лица.

(10) На рачуну 417 - Дугорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успеха исказују се обавезе које се, у складу са МРС 39 и другим релевантним стандардима, вреднују по фер вриједности кроз биланс успеха.

(11) На рачуну 419 - Остале дугорочне обавезе исказују се остале дугорочне обавезе које нису исказане на осталим рачунима у оквиру групе 41.

(12) Дугорочне обавезе у иностранству обрачунавају се по курсу на дан биланса или по уговореном курсу. Позитивне курсне разлике књиже се на рачуну 662 - Позитивне курсне разлике, а негативне курсне разлике на рачуну 562 - Негативне курсне разлике.

(13) Дугорочне обавезе са валутном клаузулом на дан биланса обрачунавају се према валутној клаузули. Смањење обавеза по основу валутне клаузуле књижи се у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле, а повећање на терет рачуна 563 - Расходи по основу валутне клаузуле.

(14) Дио дугорочних обавеза који за плаћање доспијева у наредној години на дан биланса преноси се на краткорочне финансијске обавезе или други одговарајући рачун краткорочних обавеза.

Члан 30.

(1) На рачунима групе 42 - Краткорочне финансијске обавезе исказују се обавезе по кредитима и зајмовима, хартијама од вриједности, краткорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успеха и остале краткорочне обавезе које доспијевају у року до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса. Краткорочне финансијске обавезе признају се и вреднују у складу са МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) Обавезе по основу хартија од вриједности исправљају се индиректно, на посебном аналитичком рачуну, по основу камата које се односе на будући период.

(3) На рачуну 420 - Краткорочне финансијске обавезе према повезаним правним лицима исказују се обавезе по основу примљених краткорочних кредита и зајмова од правних лица која улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(4) На рачуну 421 - Обавезе по емитованим краткорочним хартијама од вриједности исказују се обавезе по основу емитованих краткорочних хартија од вриједности.

(5) На рачуну 422 - Краткорочни кредити у земљи исказују се обавезе по краткорочним финансијским, робним и осталим кредитима и зајмовима са роком доспијећа до годину дана, који су примљени од правних и физичких лица у земљи.

(6) На рачуну 423 - Краткорочни кредити у иностранству исказују се обавезе по краткорочним финансијским, робним и осталим кредитима и зајмовима са роком доспијећа до годину дана, који су примљени од правних и физичких лица у иностранству, у складу с прописима о девизном и спољнотрговинском пословању.

(7) На рачуну 424 - Дио дугорочних кредита који доспијева за плаћање до једне године исказују се обавезе по отплатама дугорочних кредита и зајмова које доспијевају за плаћање у року до годину дана од дана биланса. На дан биланса, на овај рачун се преносе обавезе за отплате дугорочног кредита и зајма које доспијевају у року до годину дана од дана биланса.

(8) На рачуну 425 - Дио дугорочних обавеза по финансијском лизингу које доспијевају за плаћање до једне године исказују се обавезе по финансијском лизингу које доспијевају за плаћање у року до годину дана од дана биланса. На дан биланса, на овај рачун преноси се дио дугорочних обавеза по финансијском лизингу које доспијевају у року до годину дана од дана биланса.

(9) На рачуну 426 - Краткорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успјеха исказују се обавезе које се, у складу са МРС 39 и другим релевантним стандардима, вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха.

(10) На рачуну 429 - Остале краткорочне финансијске обавезе исказују се остале краткорочне финансијске обавезе које нису исказане на другим рачунима групе 42.

(11) Краткорочне финансијске обавезе у инострану валути обрачунавају се по курсу на дан биланса. Позитивне курсне разлике књиже се на рачуну 662 - Позитивне курсне разлике, а негативне курсне разлике на рачуну 562 - Негативне курсне разлике. Краткорочне финансијске обавезе са валутном клаузулом обрачунавају се по валутној клаузули на дан биланса. Смањење краткорочних финансијских обавеза по основу валутне клаузуле књижи се у корист рачуна 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле, а повећање на терет рачуна 563 - Расходи по основу валутне клаузуле.

Члан 31.

(1) На рачунима групе 43 - Обавезе из пословања исказују се обавезе за примљене авансе, депозите и кауције, обавезе према добављачима, обавезе по издатим чековима, обавезе по издатим мјеницама и остале обавезе из пословања.

(2) Обавезе из пословања признају се и вреднују у складу са МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 430 - Примљени аванси, депозити и кауције исказују се унапријед наплаћени износи и новчана обезбјеђења за обртна средства.

(4) На рачуну 431 - Добављачи - повезана правна лица исказују се фактурисане и нефактурисане обавезе према добављачима које улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ те критеријумима из ст. 5, 6, 7. и 8 овог члана.

(5) На рачуну 432 - Добављачи из Републике Српске исказују се фактурисане и нефактурисане обавезе према добављачима са сједиштем у Републици Српској, осим према добављачима које улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(6) На рачуну 433 - Добављачи из Федерације БиХ исказују се фактурисане и нефактурисане обавезе према добављачима са сједиштем у Федерацији БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске, осим према добављачима које улазе у групу

за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(7) На рачуну 434 - Добављачи из Брчко Дистрикта БиХ исказују се фактурисане и нефактурисане обавезе према добављачима са сједиштем у Брчко Дистрикту БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске, осим према добављачима које улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(8) На рачуну 435 - Добављачи из иностранства исказују се фактурисане и нефактурисане обавезе према добављачима из иностранства, осим према добављачима које улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(9) На рачуну 439 - Остале обавезе из пословања исказују се остале краткорочне обавезе из пословања које нису исказане на другим рачунима ове групе. На овом рачуну исказују се и обавезе за издате чекове, обавезе по издатим мјеницама који су предати повјериоцима за измирење обавеза. У оквиру овог рачуна, на посебном аналитичком рачуну, евидентира се камата будућег периода која је садржана у мјеничној вриједности.

(10) Обавезе из пословања у инострану валути курсирају се на дан плаћања и на дан биланса. Позитивне курсне разлике књиже се на рачуну 662 - Позитивне курсне разлике, а негативне курсне разлике на рачуну 562 - Негативне курсне разлике.

Члан 32.

(1) На рачунима групе 44 - Обавезе из специфичних послова исказују се обавезе према увознику, обавезе по основу извоза за туђи рачун, обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје и остале обавезе из специфичних послова. Обавезе из пословања признају се и вреднују у складу са МРС 39 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) На рачуну 440 - Обавезе према увознику исказују се обавезе по основу извоза који је извршио увозник у своје име и за туђи рачун.

(3) На рачуну 441 - Обавезе по основу извоза за туђи рачун исказују се обавезе, трошкови и провизија по основу појединачних извозних закључака.

(4) На рачуну 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје исказују се обавезе према домаћем власнику робе на терет рачуна 201 - Купци из Републике Српске (за продату туђу робу у комисиону), рачуна 202 - Купци из Федерације БиХ (за продату туђу робу у комисиону), рачуна 203 - Купци из Брчко Дистрикта БиХ (за продату туђу робу у комисиону) и рачуна 204 - Купци из иностранства (за продату туђу робу у консигнацији).

(5) На рачуну 449 - Остале обавезе из специфичних послова исказују се остале краткорочне обавезе из специфичних послова за које у групи 44 није предвиђен посебан рачун, као што су обавезе по основу заједничких и других специфичних послова.

(6) Обавезе по специфичним пословима у инострану валути курсирају се на дан плаћања и на дан биланса. Позитивне курсне разлике књиже се на рачуну 662 - Позитивне курсне разлике, а негативне курсне разлике на рачуну 562 - Негативне курсне разлике.

Члан 33.

(1) На рачунима групе 45 - Обавезе за зараде и накнаде зарада исказују се обавезе за нето зараде и нето накнаде зараде и порези и доприноси по наведеним основама на терет запосленог.

(2) На рачунима ове групе отвара се аналитика према врстама пореза и доприноса.

(3) На рачуну 450 - Обавезе за нето зараде и накнаде зарада исказују се обавезе за нето зараде и нето накнаде зарада, задужењем рачуна 520 - Трошкови бруто зарада и рачуна 521 - Трошкови бруто накнада зарада.

(4) На рачуну 451 - Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада исказују се обавезе према називу овог рачуна задужењем

жењем одговарајућег рачуна 520 - Трошкови бруто зарада, рачуна 521 - Трошкови бруто накнада зарада и рачуна 522 - Трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора.

(5) На рачуну 452 - Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада исказују се обавезе према називу овог рачуна задужењем одговарајућег рачуна 520 - Трошкови бруто зарада, рачуна 521 - Трошкови бруто накнада зарада и рачуна 522 - Трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора.

(6) На рачуну 456 - Обавезе за остала нето лична примања исказују се обавезе за остала нето лична примања задужењем рачуна: 524 - Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду, 525 - Трошкови запослених на службеном путу и 529 - Трошкови бруто осталих личних расхода.

(7) На рачуну 457 - Обавезе за порезе на остала лична примања исказују се порези на остала лична примања задужењем рачуна: 524 - Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду, 525 - Трошкови запослених на службеном путу 529 - Трошкови бруто осталих личних расхода.

(8) На рачуну 458 - Обавезе за доприносе на остала лична примања исказују се доприноси на остала лична примања задужењем рачуна: 524 - Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду, 525 - Трошкови запослених на службеном путу 529 - Трошкови бруто осталих личних расхода.

Члан 34.

(1) На рачунима групе 46 - Друге обавезе исказују се обавезе за камате, трошкове финансирања, дивиденде, за учешће у добитку, обавезе према запосленима, члановима управног и надзорног одбора, обавезе према физичким лицима за накнаде према уговорима, обавезе за нето приход од самосталне дјелатности и остале обавезе.

(2) На рачуну 460 - Обавезе по основу камата и расхода финансирања исказују се обавезе по основу расхода камата и осталих финансијских расхода.

(3) На рачуну 461 - Обавезе за дивиденде исказују се обавезе за дивиденде по основу расподеле добитка, задужењем рачуна 340 - Нераспоређени добитак ранијих година или рачуна 723 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода.

(4) На рачуну 462 - Обавезе за учешће у добитку исказују се обавезе по основу расподеле добитка у складу са општим актом правног лица, задужењем рачуна 340 - Нераспоређени добитак ранијих година или рачуна 723 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода.

(5) На рачуну 463 - Обавезе према запосленима исказују се нето обавезе према запосленима по разним основама, као што су: отпремнина за одлазак у пензију, јубиларне награде, дневнице и накнаде трошкова на службеном путу, накнаде трошкова превоза на радно мјесто и са радног мјеста, накнаде за смјештај и исхрану на терену и остале накнаде трошкова запосленима.

(6) На рачуну 464 - Обавезе према члановима управног, надзорног одбора, одбора за ревизију, других одбора и комисија исказују се нето обавезе по основу примања чланова управног и надзорног одбора, одбора за ревизију, других одбора и комисија у складу са актима правног лица, задужењем рачуна 522 - Трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора и 523 - Трошкови бруто накнада члановима одбора за ревизију, других одбора, комисија и сл.

(7) На рачуну 465 - Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима исказују се наведене обавезе у нето износу задужењем одговарајућег рачуна из група рачуна 53 - Трошкови производних услуга и групе рачуна 55 - Нематеријални трошкови.

(8) На рачуну 466 - Обавезе за нето приход од самосталне дјелатности исказују се аконтације нето прихода које

предузетник подиже у току године, задужењем рачуна 723 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода, односно обавезе за нето приход који подиже по годишњем финансијском извјештају, задужењем рачуна 343 - Нето приход од самосталне дјелатности.

(9) На рачуну 469 - Остале обавезе исказују се остале краткорочне обавезе које нису исказане на посебним рачунима у оквиру групе рачуна 46, као што су обавезе за чланарине и сл.

Члан 35.

(1) На рачунима групе 47 - Порез на додату вриједност исказују се износи обрачунатог пореза на додату вриједност садржаног у издатим фактурама, у благајничким рачунима, односно приликом продаје за готовину, у фактурама испостављеним по основу примљених аванса и интерним пореским фактурама испостављеним по основу опорезивог дијела сопствене потрошње, као и обавезе за порез на додату вриједност утврђене по основу разлике између обрачунатог (излазног) и аконтационог (улазног) пореза на додату вриједност.

(2) На рачуну 470 - Порез на додату вриједност по издатим фактурама исказује се порез на додату вриједност садржан у фактурама које су издате купцима.

(3) На рачуну 471 - Порез на додату вриједност по примљеним авансима исказује се порез на додату вриједност садржан у примљеним авансима.

(4) На рачуну 472 - Порез на додату вриједност по основу сопствене потрошње исказује се порез на додату вриједност садржан у интерним пореским фактурама испостављеним по основу опорезивог дијела сопствене потрошње.

(5) На рачуну 473 - Порез на додату вриједност по основу продаје за готовину исказује се порез на додату вриједност садржан у приходима наплаћеним у готовини, односно у испостављеним благајничким рачунима.

(6) На рачуну 474 - Порез на додату вриједност обрачунат на услуге иностраних лица исказује се вриједност обрачунатог излазног пореза на додату вриједност у складу са релевантним прописима.

(7) На рачуну 479 - Обавезе за порез на додату вриједност по основу разлике између обрачунатог и аконтационог пореза на додату вриједност исказује се позитивна разлика између потражног промета рачуна групе 47 - Обавезе за порез на додату вриједност, осим рачуна 479, и дуговог промета рачуна групе 27 - Порез на додату вриједност, осим рачуна 279, утврђена на нивоу периода у ком се, у складу са релевантним пореским прописима, врши обрачун пореза на додату вриједност.

Члан 36.

(1) На рачунима групе 48 - Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине исказују се обавезе за акцизе, обавезе за порезе и доприносе који терете трошкове, обавезе за порезе из резултата и остале обавезе за порезе и доприносе.

(2) На рачунима ове групе отвара се аналитика према врстама пореза и доприноса.

(3) Дуговна салда на рачунима ове групе утврђена на дан биланса исказују се на рачуну 225 - Потраживања за преплаћене остале порезе и доприносе.

(4) На рачуну 480 - Обавезе за акцизе исказују се износи акцизе које се наплаћују уз продајну цијену домаћих акцизних производа, задужењем одговарајућег рачуна потраживања, залиха и сл., као и износи акцизе који се плаћају приликом увоза акцизних производа.

(5) На рачуну 481 - Обавезе за порез на добитак исказује се обрачунати порез на добитак, задужењем рачуна 721 - Порески расходи периода.

(6) На рачуну 482 - Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова исказују се порези, царине и друге дажбине, осим акцизе, који чине зависне трошкове набавке залиха и сталне имовине, односно који се надокнађују непосредно на терет трошкова.

(7) На рачуну 483 - Обавезе за доприносе који терете трошкове исказују се обавезе за доприносе који терете трошкове правног лица или предузетника, задужењем рачуна 556 - Трошкови доприноса.

(8) На рачуну 484 - Обавезе за порез на додату вриједност плаћен при увозу исказује се порез на додату вриједност који се плаћа приликом увоза.

(9) На рачуну 485 - Обавезе за порезе и доприносе обрачунате на исплате физичким лицима ван радног односа исказују се обавезе обрачунате на исплате физичким лицима ван радног односа, а које плаћа правно лице или предузетник на свој или на терет физичког лица.

(10) На рачуну 489 - Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине исказују се обавезе за остале порезе, доприносе и дажбине који нису исказани на посебним рачунима у оквиру групе рачуна 48, као што су трошкови такса, накнада и других сличних обавеза.

Члан 37.

(1) На рачунима групе 49 - Пасивна временска разграничења, краткорочна резервисања и одложене пореске обавезе исказују се унапријед наплаћени, односно обрачунати приходи и трошкови текућег периода за које није примљена одговарајућа књиговодствена исправа, одложени приходи и примљене донације, одложене пореске обавезе и друга пасивна временска разграничења.

(2) На рачуну 490 - Унапријед обрачунати расходи периода исказују се обрачунати трошкови који терете текући обрачунски период, а нису фактурисани, као што су обрачунати трошкови закупнине, гријања, обрачунате камате и остали трошкови који нису фактурисани у периоду на који се односе.

(3) На рачуну 491 - Обрачунати приходи будућег периода исказују се наплаћени или обрачунати приходи у текућем периоду који се односе на наредни обрачунски период.

(4) На рачуну 492 - Разграничени зависни трошкови набавке исказују се зависни трошкови набавке сталне имовине, робе, материјала, резервних дијелова и сл., који нису фактурисани у моменту књижења набавке. По добијању фактуре за стварне трошкове набавке овај рачун се задуже у корист одговарајућег рачуна обавеза.

(5) На рачуну 493 - Разграничени приходи и примљене донације исказују се примљене донације и државна давања у складу са МРС 20 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(6) На рачуну 494 - Разграничени приходи по основу потраживања исказују се приходи од наплате трансакционих трошкова по основу датих кредита, купљених хартија од вриједности и других пласмана који се, у складу са МРС 39, воде по амортизованој вриједности примјеном ефективне каматне стопе. Приходи од наплате трансакционих трошкова преносе се у приходе у периоду наплате пласмана по основу којих су настали.

(7) На рачуну 495 - Одложене пореске обавезе исказују се износи пореза на добитак који се плаћају у наредном обрачунском периоду по основу опорезивих привремених разлика, у складу са МРС 12 и релевантним пореским прописима.

(8) На рачуну 496 - Краткорочна резервисања исказују се обрачуната краткорочна резервисања и дио дугорочних резервисања чије искоришћење или укидање се очекује у наредних 12 мјесеци.

(9) На рачуну 499 - Остала пасивна временска разграничења исказују се остала пасивна временска разграничења која нису исказана на посебним рачунима у оквиру групе 49.

(10) Када дође до одлива средстава по основу измирења обавезе за коју је претходно извршено резервисање, стварни трошкови се не исказују поново као расходи, већ се књижење спроводи задужењем рачуна резервисања у корист одговарајућег рачуна обавеза (према врстама) или одговарајућег рачуна средстава (залихе, новчана средства) у зависности од карактера резервисања, врсте настале оба-

везе и начина на који је она измирена. Неискоришћени износ резервисања укида се у корист рачуна 679 - Приходи од смањења обавеза, укидања неискоришћених дугорочних резервисања и остали непоменути приходи.

6. Класа 5 - Расходи

Члан 38.

(1) На рачунима групе 50 - Набавна вриједност продате робе исказује се набавка робе, набавна вриједност продате робе и набавна вриједност продатих сталних средстава прибављених ради продаје. Начин књижења на рачунима ове групе зависи од тога да ли се евиденција о почетном стању, набавци и продаји робе води на рачунима групе 13 - Залихе робе, у оквиру финансијског књиговодства, или на рачуну 911 - Роба, у оквиру обрачуна трошкова и учинака.

(2) Ако се евиденција о почетном стању, набавци и продаји робе води на рачуну 130 - Обрачун набавке робе у финансијском књиговодству, набавна вриједност продате робе књижи се задужењем рачуна 501 - Набавна вриједност продате робе у корист рачуна групе 13 - Залихе робе, без употребе рачуна 500 - Набавка робе.

(3) Ако се евиденција о почетном стању, набавци и продаји робе води на рачуну 911 - Роба, у књиговодству за обрачун трошкова и учинака, набавна вриједност продате робе књижи се задужењем рачуна 501 - Набавна вриједност продате робе у корист рачуна 500 - Набавка робе.

(4) На рачуну 500 - Набавка робе исказује се набавка робе у корист рачуна групе 43 - Обавезе из пословања, када се подаци о стању, набавци и продаји робе воде на рачуну 911 - Роба, у оквиру обрачуна трошкова и учинака. Уколико се роба води на рачуну 911 - Роба, по извјештају књиговодства за обрачун трошкова и учинака, вишкови робе књиже се на терет рачуна 500 - Набавка робе у корист рачуна 676 - Вишкови, изузимајући вишкове залиха учинака, а отписи и мањкови робе књиже се на терет рачуна 576 - Мањкови, изузимајући мањкове залиха учинака и 579 - Расходи по основу расходовања залиха материјала и робе и остали расходи у корист рачуна 500 - Набавка робе. На крају обрачунског периода одобрава се рачун 500 - Набавка робе уз задужење рачуна 501 - Набавна вриједност продате робе, за износ набавне вриједности продате робе, те задужење или одобрење рачуна групе 13 - Роба, за промјену вриједности залиха робе на крају обрачунског периода.

(5) На рачуну 501 - Набавна вриједност продате робе, када се евиденција о стању, набавци и продаји робе води на рачуну 911 - Роба, у оквиру обрачуна трошкова и учинака исказује се набавна вриједност продате робе утврђена на начин објашњен у претходном ставу. Када се евидентира набавка и продаја робе у оквиру групе рачуна 13 - Роба, на рачуну 501 исказује се набавна вриједност продате робе у корист групе рачуна 13 - Роба.

(6) На рачуну 502 - Набавна вриједност продатих некретнина прибављених ради продаје исказује се набавна вриједност продатих сталних средстава прибављених ради продаје, задужењем овог рачуна у корист одговарајућег рачуна групе 14 - Стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји.

Члан 39.

(1) На рачунима групе 51 - Трошкови материјала исказују се набавка и трошкови материјала за израду, трошкови осталог материјала и трошкови горива и енергије.

(2) Начин књижења на рачунима ове групе зависи од тога да ли се евиденција о стању, набавци и трошковима материјала води на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у оквиру финансијског књиговодства или на рачуну 910 - Материјал, у оквиру обрачуна трошкова и учинака.

(3) Ако се евиденција о почетном стању, набавци и трошковима материјала води на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у финансијском књиговодству, трошкови материјала књиже се задужењем рачуна 511 - Трошкови материјала за израду учинака, 512 - Трошкови осталог материјала, 513 - Трошкови горива и енергије и 575 - Губици по основу продаје материјала корист рачуна групе

10 - Залихе материјала, без употребе рачуна 510 - Набавка материјала.

(4) Ако се евиденција о почетном стању, набавци и трошковима материјала води на рачуну 910 - Материјал, у обрачуна трошкова и учинака, трошкови материјала књиже се задужењем рачуна 511 - Трошкови материјала за израду учинака, 512 - Трошкови осталог материјала, 513 - Трошкови горива и енергије и 575 - Губици по основу продаје материјала у корист рачуна 510 - Набавка материјала.

(5) На рачуну 510 - Набавка материјала исказује се набавка материјала у корист рачуна групе 43 - Обавезе из пословања, када се подаци о стању, набавци и трошковима материјала воде на рачуну 910 - Материјал, у оквиру обрачуна трошкова и учинака. Уколико се материјал води на рачуну 910 - Материјал, по извјештају књиговодства обрачуна трошкова и учинака, вишкови материјала се књиже на терет рачуна 510 - Набавка материјала у корист рачуна 676 - Вишкови, изузимајући вишкове залиха учинака, а отпис и мањак материјала терет рачуна 576 - Мањкови, изузимајући мањкове залиха учинака и 579 - Расходи по основу расхода залиха материјала и робе и остали расходи у корист рачуна 510 - Набавка материјала. На крају обрачуноског периода одобрава се рачун 510 - Набавка материјала, уз задужење рачуна 511 - Трошкови материјала за израду учинака, 512 - Трошкови осталог материјала, 513 - Трошкови горива и енергије и 575 - Губици по основу продаје материјала за износ трошкова материјала, те задужење или одобрење рачуна групе 10 - Залихе материјала, за промјену вриједности залиха материјала на крају обрачуноског периода.

(6) На рачуну 511 - Трошкови материјала за израду учинака исказују се трошкови материјала за израду у корист рачуна 510 - Набавка материјала, уколико се подаци о стању, набавци и трошковима материјала воде на рачуну 910 - Материјал, у оквиру обрачуна трошкова и учинака.

(7) Ако се подаци о почетном стању, набавци и трошковима материјала воде на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у финансијском књиговодству, трошкови материјала за израду књиже се задужењем рачуна 511 - Трошкови материјала за израду учинака у корист рачуна групе 10 - Залихе материјала.

(8) На рачуну 512 - Трошкови осталог материјала исказују се трошкови осталог материјала у корист рачуна 510 - Набавка материјала, уколико се подаци о стању, набавци и трошковима материјала воде на рачуну 910 - Материјал, у оквиру обрачуна трошкова и учинака. Ако се подаци о стању, набавци и трошковима материјала воде на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у финансијском књиговодству, трошкови осталог материјала књиже се задужењем рачуна 512 - Трошкови осталог материјала у корист рачуна групе 10 - Залихе материјала.

(9) На рачуну 513 - Трошкови горива и енергије исказују се трошкови горива и енергије који се складиште у корист рачуна 510 - Набавка материјала, уколико се подаци о стању, набавци и трошковима горива и енергије воде на рачуну 910 - Материјал, у оквиру обрачуна трошкова и учинака. Ако се подаци о стању, набавци и трошковима горива и енергије који се складиште воде на рачунима групе 10 - Залихе материјала, у финансијском књиговодству, трошкови горива и енергије књиже се задужењем рачуна 513 - Трошкови горива и енергије у корист рачуна групе 10.

(10) Трошкови горива и енергије који се не складиште књиже се задужењем рачуна 513 - Трошкови горива и енергије у корист групе рачуна 43 - Обавезе из пословања.

Члан 40.

(1) На рачунима групе 52 - Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, књиже се трошкови по основу обрачунаних зарада, накнада зарада и других примања запослених, као и трошкови по основу обрачунаних накнада именованим лицима за чланство у одборима, комисијама и сл.

(2) На рачуну 520 - Трошкови бруто зарада исказују се трошкови обрачунаних бруто зарада у корист одговарајућих рачуна групе 45 - Обавезе за зараде и накнаде зарада.

(3) На рачуну 521 - Трошкови бруто накнада зарада исказују се обрачунате, бруто накнаде зарада (за годишњи одмор, рад у дане државних празника, боловање на терет послодавца и др.) у корист одговарајућих рачуна групе 45 - Обавезе за зараде и накнаде зарада.

(4) На рачуну 522 - Трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора исказују се укупни трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора у корист рачуна 464 - Обавезе према члановима управног, надзорног одбора, одбора за ревизију, других одбора и комисија и одговарајућих рачуна групе 48 - Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине на којима се исказују обавезе за порезе и доприносе.

(5) На рачуну 523 - Трошкови бруто накнада члановима одбора за ревизију, других одбора, комисија и сл. исказују се укупни трошкови бруто накнада члановима одбора за ревизију, других одбора и комисија у корист рачуна 464 - Обавезе према члановима управног, надзорног одбора, одбора за ревизију других одбора и комисија и одговарајућих рачуна групе 48 - Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине на којима се исказују обавезе за порезе и доприносе.

(6) На рачуну 524 - Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду исказују се укупни трошкови бруто обрачунаних отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду.

(7) На рачуну 525 - Трошкови запослених на службеном путу исказују се трошкови настали на службеном путу као што су: дневнице, накнада за коришћење сопственог возила, трошкови превоза, трошкови смјештаја, трошкови исхране на службеном путу и сл.

(8) На рачуну 529 - Трошкови бруто осталих личних расхода исказују се укупни трошкови осталих личних расхода и накнада као накнаде трошкова превоза на радно мјесто и са радног мјеста и остале накнаде трошкова запосленима које нису обухваћене на другим рачунима.

Члан 41.

(1) На рачунима групе 53 - Трошкови производних услуга исказују се производне услуге на изради учинака, транспортне услуге, услуге одржавања, закупнине, трошкови сајмова, рекламе и пропаганде, трошкови истраживања и остале производне услуге. На овим рачунима се обухватају и бруто износи накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа које имају карактер производних услуга.

(2) На рачуну 530 - Трошкови услуга на изради учинака исказују се услуге на изради учинака који су саставни дио процеса производње тих учинака.

(3) На рачуну 531 - Трошкови транспортних услуга исказују се транспортне услуге извршене од стране других правних лица и предузетника.

(4) На рачуну 532 - Трошкови услуга одржавања исказују се трошкови одржавања основних средстава.

(5) На рачуну 533 - Трошкови закупа исказују се закупнине обрачунате по основу оперативног (текућег) закупа туђих основних средстава (опreme, пословног, складишног и другог простора).

(6) На рачуну 534 - Трошкови сајмова исказују се трошкови који настају у вези са излагањем на сајмовима и другим изложбама производа, робе и услуга у земљи и иностранству.

(7) На рачуну 535 - Трошкови рекламе и пропаганде исказују се услуге по основу извршене рекламе и пропаганде, као и трошкови по основу рекламног и пропагандног материјала.

(8) На рачуну 536 - Трошкови истраживања исказују се трошкови истраживања.

(9) На рачуну 537 - Трошкови развоја који се не капитализују исказују се трошкови развоја који не испуњавају услове да буду капитализовани у складу са МРС 38.

(10) На рачуну 539 - Трошкови осталих услуга исказују се остале производне услуге, услуге заштите на раду и

остале услуге које нису исказане на посебним рачунима у оквиру групе рачуна 53.

Члан 42.

(1) На рачунима групе 54 - Трошкови амортизације и резервисања исказују се трошкови амортизације нематеријалних средстава и материјалних сталних средстава која се амортизују и трошкови резервисања у складу са рачуноводственом политиком правног лица и предузетника.

(2) На рачуну 540 - Трошкови амортизације исказују се трошкови амортизације нематеријалних средстава и материјалних сталних средстава која се амортизују, обрачунатих према рачуноводственој политици правног лица и предузетника у корист одговарајућих аналитичких рачуна исправке вриједности, у оквиру групе рачуна 01 - Нематеријална средства, 02 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине и 03 - Биолошка средства и средства културе.

(3) На рачуну 541 - Трошкови резервисања исказују се резервисања за трошкове у гарантном року, за задржане кауције и депозите и за обнављање природних богатстава, за реструктурисање правног лица, за исплату накнада и других бенефиција запосленима и остала резервисања у корист одговарајућих рачуна групе 40 - Резервисања, одложене пореске обавезе и разграничени приходи или рачуна 496 - Краткорочна резервисања.

Члан 43.

(1) На рачунима групе 55 - Нематеријални трошкови исказују се трошкови непроизводних услуга, репрезентације, премија осигурања, трошкови платног промета, чланарина, пореза, доприноса и остали нематеријални трошкови. На овим рачунима се обухватају и бруто износи накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа које имају карактер нематеријалних трошкова.

(2) На рачуну 550 - Трошкови непроизводних услуга исказују се непроизводне услуге, као што су здравствене, адвокатске, нотарске, рачуноводствене, ревизијске, услуге чишћења и друге непроизводне услуге у корист одговарајућег рачуна обавеза из пословања 431 - Добављачи, повезана правна лица, 432 - Добављачи из Републике Српске, 433 - Добављачи из Федерације БиХ, 434 - Добављачи из Брчко Дистрикта БиХ, 435 - Добављачи из иностранства или 465 - Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима.

(3) На рачуну 551 - Трошкови репрезентације исказују се издаци за репрезентацију, укључујући и вриједност сопствених производа, робе и услуга датих за репрезентацију.

(4) На рачуну 552 - Трошкови премија осигурања исказују се трошкови премија осигурања, осим премија по основу животног осигурања.

(5) На рачуну 553 - Трошкови платног промета исказују се услуге платног промета и друге банкарске услуге које се плаћају за обављени платни промет и извршене друге банкарске услуге.

(6) На рачуну 554 - Трошкови чланарина исказују се чланарине пословним и другим удружењима, коморама и задружним савезима у корист рачуна 469 - Остале обавезе.

(7) На рачуну 555 - Трошкови пореза исказују се трошкови пореза који се надокнађују на терет трошкова правног лица и предузетника у корист рачуна 482 - Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова.

(8) На рачуну 556 - Трошкови доприноса исказују се доприноси који терете трошкове правног лица и предузетника у корист рачуна 483 - Обавезе за доприносе који терете трошкове.

(9) На рачуну 559 - Остали нематеријални трошкови исказују се остали трошкови за које није прописан посебан рачун у оквиру рачуна групе 55.

Члан 44.

(1) На рачунима групе 56 - Финансијски расходи исказују се расходи по основу камата, негативних курсних

разлика, негативни ефекти по основу валутне клаузуле и остали финансијски расходи.

(2) На рачуну 560 - Финансијски расходи по основу односа повезаних правних лица исказују се расходи по основу камата и негативних курсних разлика и остали финансијски расходи из односа правних лица која улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 561 - Расходи камата исказују се расходи камата по кредитима, по обавезама из дужничко-повјерљачких односа, затезне и друге камате, осим камата по основу обавеза према повезаним правним лицима. На овом рачуну се код примаоца лизинга исказују и расходи камата по финансијском лизингу.

(4) На рачуну 562 - Негативне курсне разлике исказују се негативне курсне разлике настале у обрачунском периоду, осим курсних разлика из односа према повезаним правним лицима.

(5) На рачуну 563 - Расходи по основу ефеката валутне клаузуле исказују се негативни ефекти проистекли из заштите потраживања, пласмана и обавеза, путем валутне клаузуле.

(6) На рачуну 569 - Остали финансијски расходи исказују се одобрени каса сконто и други финансијски расходи за које није прописан посебан рачун у оквиру рачуна групе 56.

Члан 45.

(1) На рачунима групе 57 - Остали расходи исказују се губици по основу продаје и расходовања некретнина, постројења, опреме и нематеријалних средстава, губици по основу расходовања и продаје биолошких средстава, губици по основу продаје хартија од вриједности и учешћа у капиталу правних лица, губици од продаје материјала, мањкови, расходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика, расходи по основу отписа потраживања и остали непоменути расходи.

(2) На рачуну 570 - Губици по основу продаје и расходовања нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме исказује се неотписана вриједност и додатни трошкови расходованих и отписаних нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме који нису покривени приходом од продаје, задужењем овог рачуна, рачуна исправке вриједности у оквиру групе рачуна 01 - Нематеријална средства и 02 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине, рачуна потраживања за извршену продају и сл. у корист одговарајућег рачуна на којем се воде нематеријална средства, некретнине, постројења или опрема.

(3) На рачуну 571 - Губици по основу продаје и расходовања инвестиционих некретнина исказује се садашња вриједност инвестиционих некретнина, умањена за износ продајне вриједности у корист рачуна 023 - Инвестиционе некретнине.

(4) На рачуну 572 - Губици по основу продаје и расходовања биолошких средстава исказују се неотписана вриједност и додатни трошкови отписаних биолошких средстава који нису покривени приходом од продаје, задужењем овог рачуна, рачуна исправке вриједности у оквиру групе рачуна 03 - Биолошка средства и средства културе и рачуна потраживања за извршену продају у корист одговарајућег рачуна на којем се воде биолошка средства.

(5) На рачуну 573 - Губици по основу продаје средстава обустављеног пословања исказује се садашња вриједност средстава обустављеног пословања, умањена за њихову продајну вриједност у корист рачуна 147 - Средства обустављеног пословања намијењена продаји.

(6) На рачуну 574 - Губици од продаје учешћа у капиталу и хартија од вриједности исказује се разлика између вриједности исказане на групи рачуна 04 - Дугорочни финансијски пласмани и 23 - Краткорочни финансијски пласмани и продајне вриједности у корист рачуна продајних учешћа и хартија од вриједности исказаних у оквиру групе

рачуна 04 - Дугорочни финансијски пласмани и 23 - Краткорочни финансијски пласмани.

(7) На рачуну 575 - Губици по основу продатог материјала исказује се разлика између књиговодствене и продајне вриједности продатог материјала, уз одобрење одговарајућег рачуна групе 10 - Залихе материјала.

(8) На рачуну 576 - Мањкови, изузимајући мањкове залиха учинака исказују се сви мањкови утврђени пописом, изузимајући мањкове залиха учинака у корист рачуна средстава на којим је мањак утврђен.

(9) На рачуну 577 - Расходи по основу заштите од ризика који не испуњавају услове да се исказу у оквиру ревалоризационих резерви исказују се негативни ефекти уговорене ревалоризације или осталих облика уговорене заштите од ризика, осим ефеката по основу валутне клаузуле.

(10) На рачуну 578 - Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања исказују се расходи по основу директног и индиректног отписа потраживања од конкретног купца у корист рачуна потраживања или исправке вриједности у складу са рачуноводственом политиком правног лица или предузетника.

(11) На рачуну 579 - Расходи по основу расходовања залиха материјала и робе и остали расходи исказују се расходи по основу кала, растура, квара и лома залиха, као и остали расходи који нису посебно обухваћени групом рачуна 57.

Члан 46.

(1) На рачунима групе 58 - Расходи по основу обезвређења имовине исказују се негативни ефекти вриједносних усклађивања нематеријалних средстава, некретнина, постројења, опреме, инвестиционих некретнина и биолошких средстава, дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, залиха, хартија од вриједности и потраживања, у складу са МРС 36 и другим релевантним МРС/МСФИ и усвојеном рачуноводственом политиком, према називима рачуна ове групе.

(2) На рачунима ове групе исказује се и негативан ефекат промјене фер вриједности средстава, у складу са МРС16, МРС 38 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 580 - Обезвређење нематеријалних средстава исказује се обезвређење нематеријалних средстава у корист исправке вриједности нематеријалних средстава по основу обезвређења, до висине која није покривена раније оствареним ревалоризационим резервама конкретних нематеријалних средстава.

(4) На рачуну 581 - Обезвређење некретнина, постројења и опреме исказује се обезвређење некретнина, постројења и опреме у корист исправке вриједности некретнина, постројења и опреме по основу обезвређења, до висине која није покривена раније оствареним ревалоризационим резервама некретнина, постројења и опреме.

(5) На рачуну 582 - Обезвређење инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација исказује се износ обезвређења инвестиционих некретнина које се амортизују у корист исправке вриједности инвестиционих некретнина по основу обезвређења, до висине која није покривена раније оствареним ревалоризационим резервама инвестиционих некретнина.

(6) На рачуну 583 - Обезвређење биолошких средстава за које се обрачунава амортизација исказује се обезвређење биолошких средстава која се амортизују у корист исправке вриједности биолошких средстава по основу обезвређења, до висине која није покривена раније оствареним ревалоризационим резервама биолошких средстава која се амортизују.

(7) На рачуну 584 - Обезвређење дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају исказује се смањење тржишне вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају у корист исправке вриједности дугорочних финансијских пласмана до висине која није покривена раније оствареним нерелизованим добицима по основу финансијских средстава расположивих за продају.

(8) На рачуну 585 - Обезвређење залиха материјала и робе у корист исправке вриједности залиха материјала и робе исказује се разлика између ниже нето продајне вриједности и више набавне вриједности тих залиха, у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(9) На рачуну 586 - Обезвређење краткорочних финансијских пласмана исказује се смањење тржишне вриједности финансијских средстава по фер вриједности кроз биланс успеха намијењених трговању и финансијских средстава означених по фер вриједности кроз биланс успеха у корист рачуна исправке вриједности краткорочних финансијских пласмана.

(10) На рачуну 588 - Обезвређење потраживања примјеном индиректне методе утврђивања отписа потраживања исказује се вриједност процјене отписа потраживања примјеном методе нето продаје или застарјелости потраживања, а у корист одговарајућег аналитичког рачуна у оквиру синтетичких рачуна исправке вриједности потраживања.

(11) На рачуну 589 - Обезвређење остале имовине исказује се обезвређење имовине која није обухваћена другим рачунима групе 58.

Члан 47.

(1) На рачунима групе 59 - Расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправки грешака из ранијих година и пренос расхода исказују се расходи по основу промјене рачуноводствених политика, расходи по основу исправке грешака из ранијих година и пренос расхода.

(2) На рачуну 590 - Расходи по основу промјене рачуноводствених политика исказују се ефекти промјена рачуноводствених политика по основу којих, у складу са МРС 8, није извршена корекција почетног стања пренесеног финансијског резултата из претходних година.

(3) На рачуну 591 - Расходи по основу исправке грешака из ранијих година исказују се расходи по основу накнадно утврђених грешака из ранијих година који нису материјално значајни.

(4) На рачуну 599 - Пренос расхода исказује се пренос расхода са група рачуна 50 до 59, одобрењем овог рачуна, на терет рачуна 711 - Укупни расходи.

7. Класа 6 - Приходи

Члан 48.

(1) На рачунима групе 60 - Приходи од продаје робе исказују се приходи од продаје робе и приходи од продаје сталних средстава намијењених продаји на домаћем и иностраном тржишту, према називима рачуна ове групе. Ови приходи се признају и вреднују у складу са МРС 18 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) На рачуну 600 - Приходи од продаје робе повезаним правним лицима исказују се приходи по основу продаје повезаним правним лицима која улазе у групу за консолидовање.

(3) На рачуну 601 - Приходи од продаје робе у Републици Српској исказују се приходи од продаје робе физичким лицима и купцима који имају сједиште у Републици Српској.

(4) На рачуну 602 - Приходи од продаје робе у Федерацији БиХ исказују се приходи од продаје робе физичким лицима који су остварени у пословним јединицама на територији Федерације БиХ, купцима који имају сједиште у Федерацији БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске.

(5) На рачуну 603 - Приходи од продаје робе у Брчко Дистрикту БиХ исказују се приходи од продаје робе физичким лицима који су остварени у пословним јединицама на територији Брчко Дистрикта БиХ, купцима који имају сједиште у Брчко Дистрикту БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске.

(6) На рачуну 604 - Приходи од продаје робе на иностраном тржишту исказују се приходи од продаје на иностраном тржишту.

Члан 49.

(1) На рачунима групе 61 - Приходи од продаје учинака исказују се приходи од продаје производа и услуга повезаним правним лицима и продаје на домаћем и иностраном тржишту. Ови приходи се признају и вреднују у складу са МРС 18, МРС 11 и другим релевантним МРС.

(2) На рачуну 610 - Приходи од продаје учинака повезаним правним лицима исказују се приходи по основу продаје производа и услуга правним лицима која улазе у групу за консолидовање.

(3) На рачуну 611 - Приходи од продаје учинака у Републици Српској исказују се приходи од продаје производа и услуга физичким лицима и купцима који имају сједиште у Републици Српској.

(4) На рачуну 612 - Приходи од продаје робе у Федерацији БиХ исказују се приходи од продаје производа и услуга физичким лицима који су остварени у пословним јединицама на територији Федерације БиХ, купцима који имају сједиште у Федерацији БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске.

(5) На рачуну 613 - Приходи од продаје робе у Брчко Дистрикту БиХ исказују се приходи од продаје производа и услуга физичким лицима који су остварени у пословним јединицама на територији Брчко Дистрикта БиХ, купцима који имају сједиште у Брчко Дистрикту БиХ и њиховим пословним јединицама које се налазе на територији Републике Српске.

(6) На рачуну 614 - Приходи од продаје учинака на иностраном тржишту исказују се приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту.

Члан 50.

(1) На рачунима групе 62 - Приходи од активирања или потрошње робе и учинака исказују се приходи по основу употребе робе, производа и услуга за нематеријална средства, за стална средства, за материјал, за пренос обртног у основно стадо и за услуге сопственог транспорта извршеног приликом набавке материјала и робе, као и за репрезентацију. Ови приходи се признају и вреднују у складу са МРС 18 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(2) На рачуну 620 - Приходи од активирања или потрошње робе исказују се приходи од активирања или потрошње робе.

(3) На рачуну 621 - Приходи од активирања или потрошње учинака исказују се приходи од активирања или потрошње производа и услуга.

Члан 51.

(1) На рачунима групе 63 - Промјена вриједности залиха учинака исказују се повећање или смањење вриједности залиха недовршене производње, полупроизвода, недовршених услуга и готових производа, на крају обрачуноског периода у односу на почетак периода.

(2) На рачуну 630 - Повећање вриједности залиха учинака исказује се повећање вриједности залиха недовршене производње, полупроизвода, недовршених услуга и готових производа на крају обрачуноског периода у односу на почетак периода, задужењем рачуна 110 - Недовршена производња, 111 - Полупроизводи, 112 - Недовршене услуге и 120 - Готови производи.

(3) На рачуну 631 - Смањење вриједности залиха учинака исказује се смањење вриједности залиха недовршене производње, полупроизвода и готових производа на крају обрачуноског периода у односу на почетак периода, одобрењем рачуна 110 - Недовршена производња, 111 - Полупроизводи, 112 - Недовршене услуге и 120 - Готови производи.

Члан 52.

(1) На групи рачуна 64 - Промјена вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава који се не амортизују исказује се повећање или смањење вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава која се не амортизују.

(2) На рачуну 640 - Повећање вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују исказује се повећање вриједности ових некретнина на терет њихове набавне вриједности.

(3) На рачуну 641 - Повећање вриједности биолошких средстава која се не амортизују исказује се повећање вриједности биолошких средстава на терет њихове набавне вриједности.

(4) На рачуну 642 - Смањење вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују исказује се смањење вриједности ових средстава у корист рачуна исправке вриједности инвестиционих некретнина.

(5) На рачуну 643 - Смањење вриједности биолошких средстава која се не амортизују исказује се смањење вриједности ових средстава у корист рачуна исправке вриједности биолошких средстава.

Члан 53.

(1) На рачунима групе 65 - Остали пословни приходи исказују се приходи по основу потраживања од државних органа и организација по основу премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћања пореских дажбина, приходи од закупнина, приходи од донација, приходи од чланарина, приходи од тантијема и лиценцих права, приходи из намјенских извора финансирања и пословни приходи по другим основама. Ови приходи се вреднују према МРС 20, МРС 18 и другим релевантним МРС и усвојеном рачуноводственом политиком.

(2) На рачуну 650 - Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, подстицаја и слично исказују се ови приходи задужењем рачуна 223 - Потраживања од државних органа и организација или 241 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - домаћа валута.

(3) На рачуну 651 - Приходи од закупнине исказују се обрачунати приходи од закупнина, а код правних лица и предузетника којима приход од закупнина значајан у односу на укупне приходе, приход од закупа се исказује у оквиру групе рачуна 61 - Приходи од продаје учинака.

(4) На рачуну 652 - Приходи од донација исказује се вриједност укинутих одложених прихода са рачуна 493 - Одложени приходи и примљене донације, у складу са МРС 20 и осталим релевантним МРС/МСФИ.

(5) На рачуну 653 - Приходи од чланарина исказују се приходи од чланарина пословних и других удружења.

(6) На рачуну 654 - Приходи од тантијема и лиценцих права исказују се приходи од накнада по основу омогућавања другим коришћења патената, жигова, ауторских и осталих права.

(7) На рачуну 655 - Приходи из намјенских извора финансирања исказују се приходи који потичу од намјенских извора финансирања.

(8) На рачуну 659 - Остали приходи по другим основама исказују се остали пословни приходи за које није предвиђен посебан рачун у оквиру рачуна групе 65.

Члан 54.

(1) На рачунима групе 66 - Финансијски приходи исказују се приходи од камата, позитивних курсних разлика, приходи по основу ефеката валутне клаузуле, дивиденди и остали финансијски приходи. Ови приходи се вреднују према МРС 18, МРС 21, МРС 31 и другим релевантним МРС.

(2) На рачуну 660 - Финансијски приходи од повезаних правних лица исказују се приходи од камата, позитивних курсних разлика, дивиденди и остали финансијски приходи од правних лица која улазе у групу за консолидовање у складу са МРС 27 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(3) На рачуну 661 - Приходи од камата исказују се приходи од камата по датим кредитима, по потраживањима из дужничко-повјерљачких односа, затезних и других камата, осим камата по основу потраживања од повезаних правних лица. На овом рачуну се код даваоца лизинга исказују и приходи од камата по финансијском лизингу.

(4) На рачуну 662 - Позитивне курсне разлике исказују се позитивне курсне разлике по основу потраживања и обавеза у обрачунском периоду, осим курсних разлика из односа са повезаним правним лицима.

(5) На рачуну 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле исказују се позитивни ефекти проистекли из заштите потраживања, пласмана и обавеза валутном клаузулом.

(6) На рачуну 664 - Приходи од учешћа у добитку заједничких улагања исказују се приходи од учешћа у добитку од заједнички контролисаних подухвата, у складу са МРС 31.

(7) На рачуну 669 - Остали финансијски приходи исказују се искоришћени каса сконто и други финансијски приходи за које није прописан посебан рачун у оквиру рачуна групе 66.

Члан 55.

(1) На рачунима групе 67 - Остали приходи исказују се добици по основу продаје некретнина, постројења, опреме, инвестиционих некретнина и нематеријалних средстава, добици од продаје биолошких средстава, добици од продаје средстава обустављеног пословања, добици по основу продаје дугорочних хартија од вриједности и учешћа у капиталу, добици од продаје материјала, наплаћена отписана потраживања, вишкови, приходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика, приходи од смањења обавеза, приходи од укидања резервисања и остали непоменути приходи.

(2) На рачуну 670 - Добитци по основу продаје нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме исказују се добици од продаје ових облика имовине у износу већем од неотписане вриједности.

(3) На рачуну 671 - Добитци по основу продаје инвестиционих некретнина исказују се добици од продаје инвестиционих некретнина у висини разлике између њихове продајне и садашње вриједности.

(4) На рачуну 672 - Добитци по основу продаје биолошких средстава исказују се добици од продаје биолошких средстава у износу већем од њихове неотписане вриједности.

(5) На рачуну 673 - Добитци по основу продаје средстава обустављеног пословања исказује се добитак од продаје средстава обустављеног пословања.

(6) На рачуну 674 - Добитци по основу продаје учешћа у капиталу и дугорочних хартија од вриједности исказује се више остварен износ прихода од продаје учешћа у капиталу и дугорочних хартија од вриједности у односу на њихову књиговодствену вриједност.

(7) На рачуну 675 - Добитци по основу продаје материјала исказује се више остварен износ прихода од продаје материјала у односу на његову књиговодствену вриједност.

(8) На рачуну 676 - Вишкови изузимајући вишкове залиха учинака исказују се вишкови средстава који се утврде на основу редовног или ванредног пописа, осим вишкова учинака.

(9) На рачуну 677 - Наплаћена отписана потраживања исказују се приходи по основу наплате отписаних потраживања.

(10) На рачуну 678 - Приходи по основу уговорене заштите од ризика, који не испуњавају услове да се исказују у оквиру ревалоризационих резерви исказује се позитиван ефекат уговорене ревалоризације или осталих облика уговорене заштите од ризика, осим ефеката по основу валутне клаузуле.

(11) На рачуну 679 - Приходи од смањења обавеза, укидања резервисања и остали непоменути приходи исказују се приходи по основу отписа обавеза, укидања неискоришћених резервисања и остали непоменути приходи у оквиру групе рачуна 67.

Члан 56.

(1) На рачунима групе 68 - Приходи од усклађивања вриједности имовине исказују се позитивни ефекти промјене

не фер вриједности нематеријалних средстава, некретнина, постројења, опреме, инвестиционих некретнина, биолошких средстава и залиха до висине претходно исказаних расхода за та средства по основу вриједносног усклађивања, као и других укидања исправки вриједности по основу вриједносног усклађивања у складу са МРС 16, МРС 38, МРС 36 и другим релевантним МРС/МСФИ и усвојеном рачуноводственом политиком.

(2) На рачуну 680 - Приходи од усклађивања вриједности нематеријалних средстава исказује се дио повећања вриједности нематеријалних средстава до висине ранијих обезвређења ових средстава књижених на групи рачуна 58 - Расходи по основу обезвређења имовине.

(3) На рачуну 681 - Приходи од усклађивања вриједности некретнина постројења и опреме исказује се дио повећања вриједности некретнина, постројења и опреме, до висине ранијег обезвређења исказаног на групи рачуна 58 - Расходи по основу обезвређења имовине.

(4) На рачуну 682 - Приходи од усклађивања вриједности инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација исказује се дио повећања вриједности инвестиционих некретнина, до висине ранијег обезвређења исказаног на групи рачуна 58 - Расходи по основу обезвређења имовине.

(5) На рачуну 683 - Приходи од усклађивања вриједности биолошких средстава за које се обрачунава амортизација исказује се дио повећања вриједности биолошких средстава за које се обрачунава амортизација, до висине ранијег обезвређења исказаног на групи рачуна 58 - Расходи по основу обезвређења имовине.

(6) На рачуну 684 - Приходи од усклађивања вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају исказује се дио повећања вриједности ових средстава до висине ранијег обезвређења исказаног на групи рачуна 58 - Расходи по основу обезвређења имовине.

(7) На рачуну 685 - Приходи од усклађивања вриједности залиха материјала и робе исказује се, на терет рачуна исправке вриједности, повећање нето продајне вриједности ових залиха на крају обрачунског периода, у складу са МРС 2, до висине њихове набавне вриједности.

(8) На рачуну 686 - Приходи од усклађивања вриједности краткорочних финансијских пласмана исказује се повећање тржишне вриједности финансијских средстава по фер вриједности кроз биланс успјеха намијењених трговању и финансијских средстава означених по фер вриједности кроз биланс успјеха, на терет рачуна исправке вриједности краткорочних финансијских пласмана.

(9) На рачуну 687 - Приходи од усклађивања вриједности капитала (негативни Goodwill) исказује се, на датум стицања, сваки мањак набавне вриједности у односу на интерес стицаоца у фер вриједности стечене препознатљиве нето имовине кроз пословну комбинацију, у складу са МСФИ 3.

(10) На рачуну 689 - Приходи од усклађивања вриједности остале имовине исказују се повећања вриједности имовине која није обухваћена другим рачунима у оквиру групе 68, а која се могу сматрати приходима, у складу са релевантним МРС/МСФИ.

Члан 57.

(1) На рачунима групе 69 - Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и пренос прихода исказују се ефекти промјене рачуноводствених политика, исправке грешака из ранијих година и пренос прихода.

(2) На рачуну 690 - Приходи по основу промјене рачуноводствених политика исказују се приходи по основу промјене рачуноводствених политика, осим оних који су, у складу са МРС 8, признати кроз корекцију почетног стања пренесеног финансијског резултата из претходних година.

(3) На рачуну 691 - Приходи по основу исправке грешака из ранијих година исказују се приходи по основу исправке грешака мањег материјалног значаја из ранијих година.

(4) На рачуну 699 - Пренос прихода исказује се пренос прихода са рачуна групе 60 до 69, задужењем овог рачуна у корист рачуна 710 - Укупни приходи.

8. Класа 7 - Отварање и закључак рачуна стања и успјеха

Члан 58.

(1) На рачунима групе 70 - Отварање главне књиге исказују се почетна стања појединих позиција активне и пасивне на почетку сваке нове пословне године или у току године при отпочињању пословања новог правног лица и предузетника.

(2) На рачуну 700 - Рачун отварање главне књиге финансијског рачуноводства исказују се стања почетних позиција активне и пасивне на почетку сваке нове пословне године или у току године приликом отпочињања пословања новог правног лица и предузетника. Отварање главне књиге врши се задужењем рачуна 700 у корист рачуна главне књиге са пасивним салдом, односно задужењем рачуна главне књиге са активним почетним салдом а одобрењем рачуна 700. Послије отварања свих рачуна главне књиге збир дуговне и потражне стране рачуна 700 једнак је збиру биланса стања на основу кога се врши отварање рачуна главне књиге.

Члан 59.

(1) На рачунима групе 71 - Закључак рачуна успјеха исказује се закључак рачуна расхода и прихода.

(2) На рачуну 710 - Укупни приходи исказује се закључак рачуна прихода, одобрењем овог рачуна на терет рачуна 699 - Пренос прихода.

(3) На рачуну 711 - Укупни расходи исказује се закључак рачуна расхода, задужењем овог рачуна у корист рачуна 599 - Пренос расхода.

(4) На рачуну 712 - Пренос укупног резултата исказује се пренос добитка на крају обрачунског периода, задужењем овог рачуна у корист рачуна 720 - Добитак или губитак, односно задужењем рачуна 720 - Добитак или губитак у корист овог рачуна, ако је остварен губитак.

Члан 60.

(1) На рачунима групе 72 - Рачун добитка и губитка исказују се остварени добитак или губитак на крају обрачунског периода, текући и одложени порез на добитак, обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка и пренос добитка или губитка.

(2) На рачуну 720 - Бруто добитак или губитак исказује се остварени добитак или губитак на крају обрачунског периода одобрењем или задужењем овог рачуна на терет или у корист рачуна 725 - Пренос добитка или губитка.

(3) На рачуну 721 - Текући порески расходи исказују се порески расходи текућег периода обрачунати у складу са пореским прописима задужењем овог рачуна у корист рачуна 481 - Обавезе за порез на добитак.

(4) На рачуну 722 - Одложени порески расходи периода исказују се одложени порески расходи обрачунати у складу са МРС 12. Одложени порески расходи књиже се на терет овог рачуна у корист одговарајућег рачуна одложених пореских обавеза.

(5) На рачуну 723 - Одложени порески приходи периода исказују се одложени порески приходи обрачунати у складу са МРС 12. Одложени порески приходи књиже се у корист овог рачуна, на терет одговарајућег рачуна одложених пореских средстава.

(6) На рачуну 724 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода исказују се дивиденде, учешћа у добитку и нето приход од самосталне дјелатности, обрачунати у току године. На терет овог рачуна књиже се и трошкови оснивања правног лица или предузетника обрачунати у складу са актом о оснивању. Ако се износ извршених исплата не може покрити из оствареног добитка, непокривени износ се на крају обрачунског периода преноси на терет одговарајућег рачуна групе 22 - Друга краткорочна потраживања.

(7) На рачуну 725 - Пренос добитка или губитка исказује се остварени добитак или губитак на крају обрачунског периода задужењем или одобрењем овог рачуна у корист или на терет рачуна 720 - Добитак или губитак, 721 - Текући порески расходи, 722 - Одложени порески расходи периода, 723 - Одложени порески приходи периода и 724 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода. Остварени добитак који није распооређен, на крају обрачунског периода преноси се задужењем овог рачуна у корист рачуна 341 - Нераспооређени добитак текуће године или 343 - Нето приход од самосталне дјелатности. Остварени губитак на крају обрачунског периода преноси се на терет рачуна 351 - Губитак текуће године у корист рачуна 725.

(8) У правном лицу са статусом друштва лица остварени добитак се у наредној години приписује основном капиталу, ако је тако утврђено уговором о оснивању, односно исказује се као обавеза за исплату према власницима, а за износ губитка умањује се основни капитал друштва.

Члан 61.

(1) На рачунима групе 73 - Закључак рачуна стања, на дан биланса исказује се закључак рачуна активне и пасивне биланса стања.

(2) На рачуну 730 - Изравнање рачуна стања исказује се закључак рачуна главне књиге задужењем овог рачуна у корист рачуна активне, односно одобрењем овог рачуна на терет рачуна пасивне.

(3) Књижење на овом рачуну врши се по појединим позицијама биланса стања. По извршеном закључку свих рачуна главне књиге, на овом рачуну збир дуговне и потражне стране је једнак.

9. Класа 8 - Ванбилансна евиденција

Члан 62.

На рачунима групе 88 - Ванбилансна актива исказују се средства узета у закуп, осим средстава узетих под финансијски лизинг, преузети производи и роба за заједничко пословање, комисиона роба, роба у консигнацији, материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву правног лица и предузетника.

Члан 63.

На рачунима групе 89 - Ванбилансна пасива исказују се обавезе по основу средстава исказаних на рачунима групе 88.

10. Класа 9 - Обрачун трошкова и учинака

Члан 64.

(1) Производна правна лица и предузетници у класи 9 обавезно воде следеће основне рачуне: 900 - Рачун за преузимање залиха, 902 - Рачун за преузимање трошкова, рачуне групе, 95 - Носиоци трошкова и групе, 96 - Готови производи, 980 - Трошкови продатих учинака, 982 - Трошкови периода и 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака.

(2) Остале рачуне предвиђене у класи 9, производна правна лица и предузетници могу да воде у складу са својим потребама и начином обрачуна трошкова и учинака.

(3) Трговинска правна лица и предузетници нису обавезни да воде евиденцију у оквиру рачуна класе 9.

Члан 65.

(1) На рачунима групе 90 - Рачуни односа са финансијским књиговодством исказује се преузимање залиха, преузимање набавке материјала и робе, преузимање трошкова и преузимање прихода.

(2) На рачуну 900 - Рачун за преузимање залиха, на почетку пословне године исказује се преузимање залиха материјала, недовршене производње, полупроизвода, готових производа и робе задужењем рачуна групе 91 - Материјал и роба, 95 - Носиоци трошкова и 96 - Готови производи у корист овог рачуна. Преузете залихе на овом рачуну исказују се у износу који је исказан у финансијском рачуноводству на рачунима група 10 - Залихе материјала, 11 - Залихе недо-

вршене производње, полупроизвода и недоконаних услуга, 12 - Залихе готових производа и 13 - Залихе робе.

(3) На рачуну 901 - Рачун за преузимање набавке материјала и робе исказује се набавка материјала и робе када се стање, набавка, трошење и продаја тих залиха води на рачунима 910 - Материјал, 911 - Роба и 912 - Производи и роба у продавници произвођача у оквиру класе 9 - Обрачун трошкова и учинака. За преузету набавку задужују се наведени рачуни у корист рачуна 901.

(4) На рачуну 902 - Рачун за преузимање трошкова исказују се трошкови који су у финансијском рачуноводству књижени на рачунима групе 51 до 55, који се књиже задужењем одговарајућих рачуна група 92 - Рачуни мјеста трошкова набавке, техничке управе и помоћних дјелатности, 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова и 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних активности, ако се трошкови воде по мјестима трошкова, а на терет рачуна групе 95 - Носиоци трошкова и рачуна 982 - Трошкови периода, ако се трошкови не воде по мјестима трошкова.

(5) На рачуну 902 - Рачун за преузимање трошкова, не књижи се преузимање трошкова материјала када се евиденција о стању, набавци и трошењу материјала води на рачуну 910 - Материјал, јер се у том случају трошење материјала књижи на потражној страни рачуна 910 - Материјал, уз задужење одговарајућих рачуна мјеста трошкова и носилаца (рачуни група 92 - Рачуни мјеста трошкова набавке, техничке управе и помоћне дјелатности, 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова, 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних дјелатности и 95 - Носиоци трошкова), односно на терет рачуна групе 95 - Носиоци трошкова и рачуна 982 - Трошкови периода, ако се трошкови материјала не воде по мјестима трошкова.

(6) На рачуну 903 - Рачун за преузимање прихода исказује се преузимање пословних прихода који су књижени у финансијском рачуноводству, а који се у рачуноводству обрачуна трошкова и учинака књиже у корист рачуна 986 - Приходи по основу продаје производа и услуга, 987 - Приходи по основу продаје робе, 988 - Слободан рачун и 989 - Други приходи.

Члан 66.

(1) На рачунима групе 91 - Материјал и роба исказују се залихе материјала, робе и производа и робе у продавницама произвођача, када се евиденција о стању, набавци, трошењу и продаји тих залиха води на рачунима ове групе у оквиру обрачуна трошкова и учинака.

(2) Када се евиденција о стању, набавци, трошењу и продаји залиха материјала и робе води у финансијском књиговодству на рачунима група 10 - Залихе материјала и 13 - Залихе робе, на рачунима групе 91 не врши се књижење.

(3) На рачуну 910 - Материјал, односно на посебним аналитичким рачунима у оквиру овог рачуна исказује се евиденција о стању, набавци и трошењу залиха сировина, основног и помоћног материјала, осталог материјала, горива и мазива, те алата и инвентара који се у цјелини отписују у обрачунском периоду. На посебним аналитичким рачунима у оквиру овог рачуна воде се одступања од планских набавних цијена и исправка вриједности залиха. Преузимање почетног стања материјала књижи се задужењем овог рачуна у корист рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха, а набавка у корист рачуна 901 - Рачун за преузимање набавке материјала и робе.

(4) Утрошени материјал књижи се задужењем рачуна групе 92 - Рачуни мјеста трошкова набавке, техничке управе и помоћне дјелатности, 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова, 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних активности и 95 - Носиоци трошкова, продати материјал задужењем или одобрењем рачуна 991 - Добитак и губитак по основу продаје материјала, мањкови задужењем рачуна 992 - Мањкови материјала и робе, отписи задужењем рачуна 993 - Отпис материјала и робе, све у корист рачуна 910 - Материјал. За вишкове материјала

задужује се рачун 910 - Материјал, а одобрава рачун 994 - Вишкови материјала и робе.

(5) За утрошени материјал врши се књижење и у класи 5, задужењем рачуна 511 - Трошкови материјала за израду учинака, 512 - Трошкови осталог материјала, 513 - Трошкови горива и енергије, 575 - Губици по основу продаје материјала, 576 - Мањкови, изузимајући мањкове залиха учинака, а одобрењем рачуна 510 - Набавка материјала, а за вишкове задужењем рачуна 510 - Набавка материјала у корист рачуна 676 - Вишкови, изузимајући вишкове залиха учинака.

(6) На рачуну 911 - Роба, на посебним аналитичким рачунима исказује се вриједност залиха робе у складишту и велепродајним објектима, у продавницама и другим малопродајним објектима, у обради, као и укалкулисани порез на додату вриједност и укалкулисана разлика у цијени робе.

(7) Преузимање почетног стања залиха робе књижи се задужењем рачуна 911 - Роба у корист рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха, а набавка у корист рачуна 901 - Рачун за преузимање набавке материјала и робе. Продаја робе књижи се задужењем рачуна 981 - Набавна вриједност продате робе у корист рачуна 911 - Роба.

(8) На рачуну 912 - Производи и роба у продавници произвођача, на посебним аналитичким рачунима исказује се вриједност залиха производа и робе у продавницама и другим малопродајним објектима производних правних лица и предузетника, као и укалкулисани порез на додату вриједност и укалкулисана разлика у цијени робе.

(9) Преузимање почетног стања производа и робе књижи се задужењем рачуна 912 - Производи и роба у продавници произвођача у корист рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха. Набавке робе у току обрачунског периода књиже се задужењем рачуна 912 - Производи и роба у продавницама произвођача у корист рачуна 901 - Рачун за преузимање набавке материјала и робе. Пријем сопствених производа у продавницу у току обрачунског периода књижи се задужењем рачуна 912 - Производи и роба у продавницама произвођача у корист рачуна групе 96 - Готови производи. Продаја производа и робе из сопствених продавница књижи се задужењем рачуна 981 - Набавна вриједност продате робе и рачуна 980 - Трошкови продатих производа и услуга у корист рачуна 912 - Производи и роба у продавницама произвођача.

Члан 67.

На рачунима групе 92 - Рачуни мјеста трошкова набавке, техничке управе и помоћних дјелатности, односно на посебним основним рачунима које правно лице и предузетник отворе у оквиру рачуна ове групе, послје књижења у финансијском рачуноводству исказују се одговарајући трошкови у корист рачуна 902 - Рачун за преузимање трошкова, односно у корист рачуна 910 - Материјал, када се залихе материјала воде на овом рачуну.

Члан 68.

На рачунима групе 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова, односно на посебним основним рачунима које правно лице и предузетник отворе у оквиру рачуна ове групе, послје књижења у финансијском рачуноводству исказују се одговарајући трошкови у корист рачуна 902 - Рачун за преузимање трошкова, односно у корист рачуна 910 - Материјал, када се залихе материјала воде на овом рачуну.

Члан 69.

На рачунима групе 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних активности, односно на посебним основним рачунима које правно лице и предузетник отворе у оквиру рачуна ове групе, послје књижења у финансијском рачуноводству исказују се одговарајући трошкови у корист рачуна 902 - Рачун за преузимање трошкова, односно у корист рачуна 910 - Материјал, када се залихе материјала воде на овом рачуну.

Члан 70.

(1) На рачунима групе 95 - Носиоци трошкова исказује се почетно стање носиоца трошкова, директни трошкови

који се на основу документације могу повезати са појединим учинцима и индиректни трошкови који се на основу одговарајућих кључева за расподјелу алоцирају на те учинке.

(2) На рачуну 950 - Недовршени учинци исказује се почетно стање недовршене производње и недовршених услуга, одобрењем рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха и стање недовршене производње и недовршених услуга на крају обрачунског периода.

(3) Рачун 951 - Пренос производа из производње у складиште се у току обрачунског периода одобрава, на терет рачуна 960 - Готови производи, за пренијете производе у складиште. На крају обрачунског периода овај рачун се задужује за износ трошкова производње производа у корист групе рачуна 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова и рачуна 957 - Трошкови утрошених полупроизвода.

(4) Рачун 952 - Пренос полупроизвода из производње у складиште се у току обрачунског периода одобрава, на терет рачуна 958 - Полупроизводи у складишту за полупроизводе пренијете у складиште. На крају обрачунског периода овај рачун се задужује за износ трошкова производње полупроизвода у корист групе рачуна 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова.

(5) Рачун 953 - Пренос трошкова реализованих услуга се у току обрачунског периода одобрава, на терет рачуна 980 - Трошкови продатих производа и услуга. На крају обрачунског периода овај рачун се задужује за износ трошкова реализованих услуга у корист групе рачуна 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова.

(6) На рачуну 957 - Трошкови утрошених полупроизвода исказују се трошкови утрошених полупроизвода у корист рачуна 958 - Полупроизводи у складишту.

(7) На рачуну 958 - Полупроизводи у складишту исказују се почетне залихе полупроизвода, одобрењем рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха. У току обрачунског периода пренети полупроизводи из производње књиже се задужењем рачуна 958 - Полупроизводи у складишту уз одобрење рачуна 952 - Пренос полупроизвода из производње у складиште, а књижење утрошених полупроизвода у току обрачунског периода врши се задуживањем рачуна 957 - Трошкови утрошених полупроизвода, уз одобрење овог рачуна.

(8) На рачуну 959 - Одступања у трошковима носилаца трошкова исказује се разлика између цијена по којима се воде залихе недовршених учинака и полупроизвода и цијена коштања тих залиха.

Члан 71.

(1) На рачунима групе 96 - Готови производи исказују се готови производи по цијени коштања и одступања у трошковима готових производа.

(2) Преузимање почетног стања готових производа књижи се задужењем рачуна 960 до 968 у корист рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха.

(3) На рачунима 960 до 968 исказују се готови производи по цијени коштања, задужењем појединих рачуна у корист рачуна 900 - Рачун за преузимање залиха, за почетне залихе производа и рачуна 951 - Пренос производа из производње у складиште, за залихе произведене у току обрачунског периода.

(4) У току обрачунског периода рачуни производа се одобравају на терет рачуна 980 - Трошкови продатих производа и услуга, за производе продате са складишта и рачуна 912 - Производи и роба у продавници произвођача, за производе пренијете у продавницу.

(5) На рачуну 969 - Одступања у трошковима готових производа исказује се разлика између цијена по којима се воде залихе учинака готових производа и цијена коштања тих залиха.

Члан 72.

На рачунима групе 97 - Слободна група, правна лица и предузетници могу отворати посебне основне рачуне према сопственим потребама.

Члан 73.

(1) На рачунима групе 98 - Расходи и приходи исказују се трошкови продатих производа и услуга, набавна вриједност продате робе, трошкови периода, отписи, мањкови, обезвређење и вишкови залиха учинака, остали расходи и приходи по основу продаје производа и услуга, приходи од продаје робе и остали приходи.

(2) На рачуну 980 - Трошкови продатих производа и услуга исказује се вриједност продатих производа и услуга по стварним трошковима, задужењем овог рачуна у корист рачуна 953 - Пренос трошкова реализованих услуга, 958 - Полупроизводи у складишту и рачуна групе 96 - Готови производи.

(3) На терет рачуна из става 2. овог члана књижи се и вриједност сопствених учинака употребљених за стална средства, материјал и резервне дијелове, као и сопствени транспорт набавке материјала и робе, укључујући и трошкове утовара, истовара и сл.

(4) На рачуну 981 - Набавна вриједност продате робе исказује се набавна вриједност продате робе у корист рачуна 911 - Роба и 912 - Производи и роба у продавници произвођача.

(5) На рачуну 982 - Трошкови периода исказују се трошкови који се не укључују у цијену коштања залиха недовршене производње, полупроизвода, недовршених услуга и готових производа, већ се директно надокнађују на терет прихода обрачунског периода, књижењем у корист групе рачуна 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних дјелатности.

(6) На рачуну 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака исказује се вриједност отписа, мањкова и вишкова залиха недовршене производње, полупроизвода и готових производа. Отписи и мањкови књиже се задужењем рачуна 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака у корист рачуна групе 95 - Носиоци трошкова и 96 - Готови производи, а вишкови се књиже задужењем рачуна групе 95 - Носиоци трошкова и 96 - Готови производи у корист рачуна 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака. На овом рачуну исказују се и губици од обезвређења залиха недовршене производње, полупроизвода и готових производа, у складу са МРС 2 и другим релевантним МРС/МСФИ.

(7) На рачуну 985 - Слободан рачун, правна лица и предузетници могу отворати посебне основне рачуне према својим потребама.

(8) На рачуну 986 - Приходи по основу продаје производа и услуга исказују се приходи остварени од продаје производа и услуга на домаћем и страном тржишту, задужењем рачуна 903 - Рачун за преузимање прихода.

(9) На рачуну 987 - Приходи по основу продаје робе исказују се приходи остварени од продаје робе на домаћем и страном тржишту.

(10) На рачуну 988 - Слободан рачун, правна лица и предузетници могу отворати посебне основне рачуне према сопственим потребама за исказивање појединих врста прихода.

(11) На рачуну 989 - Други приходи исказују се други приходи који нису исказани на другим рачунима у оквиру ове групе рачуна, задужењем рачуна 903 - Рачун за преузимање прихода.

Члан 74.

(1) На рачунима групе 99 - Рачуни добитка, губитка и закључка исказују се пословни добитак и губитак, губитак и добитак по основу продаје материјала, мањкови, отписи и вишкови материјала и робе, те закључак обрачуна трошкова и учинака.

(2) На рачуну 990 - Пословни добитак и губитак исказује се пословни добитак или губитак који се утврђује тако што се на терет овог рачуна преносе пословни расходи одобрењем рачуна 980 - Трошкови продатих производа и услуга, 981 - Набавна вриједност продате робе, 982 - Трошкови периода и 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака. У корист рачуна 990 пословни приходи се преносе задужењем

жењем рачуна 986 - Приходи по основу продаје производа и услуга, 987 - Приходи по основу продаје робе, 988 - Слободан рачун и 989 - Други приходи.

(3) На рачуну 991 - Губитак и добитак по основу продаје материјала исказују се губици од продаје материјала задужењем овог рачуна, а добици од продаје материјала одобрењем овог рачуна.

(4) На рачуну 992 - Мањкови материјала и робе исказују се мањкови материјала и робе задужењем овог рачуна у корист рачуна 910 - Материјал и 911 - Роба.

(5) На рачуну 993 - Отписи материјала и робе исказују се отписи залиха материјала и робе, задужењем овог рачуна у корист рачуна 910 - Материјал, 911 - Роба и дио рачуна 912 - Производи и роба у продавници произвођача.

(6) На рачуну 994 - Вишкови материјала и робе исказују се вишкови залиха материјала и робе, задужењем рачуна 910 - Материјал, алат и ситан инвентар у складишту, 911 - Роба и дио рачуна 912 - Производи и роба у продавници произвођача у корист овог рачуна.

(7) На рачуну 999 - Закључак обрачуна трошкова и учинака, на датум биланса исказује се закључак рачуна обрачуна трошкова и учинака, задужењем рачуна 999 у корист рачуна који имају дуговни салдо и задужењем рачуна који имају потражни салдо у корист рачуна 999.

ГЛАВА III

ПРИЗНАВАЊЕ И МЈЕРЕЊЕ У СЛУЧАЈУ СТЕЧАЈА И ЛИКВИДАЦИЈЕ

Члан 75.

При састављању финансијских извјештаја на дан отварања, односно закључења поступка стечаја и ликвидације, као и у случајевима када се у току трајања ових поступака састављају периодични финансијски извјештаји, правна лица примјењују одредбе овог правилника.

Члан 76.

Изузетно од члана 75. овог правилника, вредновање имовине која чини стечајну, односно ликвидациону масу врши се у складу са прописима којима се уређују стечај и ликвидација правних лица.

ГЛАВА IV

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 77.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник Републике Српске", број 79/09).

Члан 78.

Овај правилник објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступа на снагу 1. јануара 2015. године.

Број: 06.12/020-2590/14
20. октобра 2014. године
Бања Лука

Министар,
Др Зоран Тегелтија, с.р.

Прилог

КОНТНИ ОКВИР
ЗА ПРИВРЕДНА ДРУШТВА, ЗАДРУГЕ, ДРУГА ПРАВНА ЛИЦА
И ПРЕДУЗЕТНИКЕ

Класа 0 - СТАЛНА СРЕДСТВА

01 - Нематеријална средства

- 010 - Улагања у развој
- 011 - Концесије, патенти, лиценце и остала права
- 012 - Goodwill
- 014 - Остала нематеријална средства
- 015 - Нематеријална средства у припреми

016 - Аванси за нематеријална средства

019 - Исправка вриједности нематеријалних средстава

02 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине

- 020 - Земљиште
- 021 - Грађевински објекти
- 022 - Постројења и опрема
- 023 - Инвестиционе некретнине
- 024 - Улагање на туђим некретнинама, постројењима и опреми
- 027 - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми
- 028 - Аванси за некретнине, постројења, опрему и инвестиционе некретнине
- 029 - Исправка вриједности некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина

03 - Биолошка средства и средства културе

- 030 - Шуме
- 031 - Вишегодишњи засади
- 032 - Основно стадо
- 033 - Средства културе
- 037 - Биолошка средства и средства културе у припреми
- 038 - Аванси за биолошка средства и средства културе
- 039 - Исправка вриједности биолошких средстава и средстава културе

04 - Дугорочни финансијски пласмани

- 040 - Учешће у капиталу зависних правних лица
- 041 - Учешће у капиталу других правних лица
- 042 - Дугорочни кредити повезаним правним лицима
- 043 - Дугорочни кредити у земљи
- 044 - Дугорочни кредити у иностранству
- 045 - Финансијска средства расположива за продају
- 046 - Финансијска средства која се држе до рока доспијећа
- 048 - Остали дугорочни финансијски пласмани
- 049 - Исправка вриједности дугорочних финансијских пласмана

05 - Одложена пореска средства

- 050 - Одложена пореска средства

Класа 1 - ЗАЛИХЕ, СТАЛНА СРЕДСТВА И СРЕДСТВА ОБУСТАВЉЕНОГ ПОСЛОВАЊА НАМИЈЕЊЕНА ПРОДАЈИ

10 - Залихе материјала

- 100 - Обрачун набавке залиха материјала, резервних дијелова, алата и инвентара
- 101 - Материјал за израду учинака у складишту
- 102 - Резервни дијелови у складишту
- 103 - Алат, инвентар и ХТЗ опрема у складишту
- 104 - Алат, инвентар и ХТЗ опрема у употреби
- 105 - Бесповратна амбалажа у складишту
- 106 - Материјал на путу, обради и доради
- 108 - Остали материјал у складишту
- 109 - Исправка вриједности залиха материјала, резервних дијелова, алата и инвентара, ХТЗ опреме и бесповратне амбалаже

11 - Залихе недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга

- 110 - Недовршена производња
- 111 - Полупроизводи
- 112 - Недовршене услуге
- 119 - Исправка вриједности недовршене производње и недовршених услуга

12 - Залихе готових производа

- 120 - Готови производи
- 129 - Исправка вриједности готових производа

13 - Залихе робе

- 130 - Обрачун набавке робе
- 131 - Роба у складишту
- 132 - Роба у велепродајним објектима

- 133 - Роба у малопродајним објектима
 134 - Роба у транзиту
 135 - Роба на путу
 136 - Роба у обради и доради
 137 - Роба дата за комисиону и консигнациону продају
 139 - Исправка вриједности робе
- 14 - Стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји**
 140 - Нематеријална средства намијењена продаји
 141 - Земљиште намијењено продаји
 142 - Грађевински објекти намијењени продаји
 143 - Инвестиционе некретнине намијењене продаји
 144 - Постројења и опрема намијењени продаји
 145 - Биолошка средства намијењена продаји
 146 - Остала стална средства намијењена продаји
 147 - Средства обустављеног пословања намијењена продаји
 149 - Исправка вриједности сталних средстава и средстава обустављеног пословања намијењени продаји
- 15 - Дати аванси**
 150 - Дати аванси за залихе и услуге повезаним правним лицима
 151 - Дати аванси за залихе и услуге осталим лицима
 159 - Исправка вриједности датих аванса
- Класа 2 - КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, КРАТКОРОЧНИ ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА**
- 20 - Потраживања по основу продаје**
 200 - Купци - повезана правна лица
 201 - Купци из Републике Српске
 202 - Купци из Федерације БиХ
 203 - Купци из Брчко Дистрикта БиХ
 204 - Купци из иностранства
 208 - Сумњива и спорна потраживања
 209 - Исправка вриједности потраживања од купаца
- 21 - Потраживања из специфичних послова**
 210 - Потраживања од извозника
 211 - Потраживања по основу увоза за туђи рачун
 212 - Потраживања по основу консигнационе и комисионе продаје
 213 - Остала потраживања из специфичних послова
 218 - Сумњива и спорна потраживања
 219 - Исправка вриједности потраживања из специфичних послова
- 22 - Друга краткорочна потраживања**
 220 - Потраживања за камату и дивиденду од повезаних правних лица
 221 - Потраживања за камату и дивиденду од других субјеката
 222 - Потраживања од запослених
 223 - Потраживања од државних органа и организација
 224 - Потраживања за више плаћен порез на добитак
 225 - Потраживања за преплаћене остале порезе и доприносе
 226 - Остала краткорочна потраживања
 228 - Сумњива и спорна потраживања
 229 - Исправка вриједности других краткорочних потраживања
- 23 - Краткорочни финансијски пласмани**
 230 - Краткорочни кредити повезаним правним лицима
 231 - Краткорочни кредити у земљи
 232 - Краткорочни кредити у иностранству
 233 - Дио дугорочних кредита који доспијева за наплату до годину дана
 234 - Дио дугорочних хартија од вриједности који доспијева за наплату до годину дана
 235 - Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха намијењена трговању
 236 - Финансијска средства означена по фер вриједности кроз биланс успјеха
 237 - Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удјели намијењени продаји или поништавању
- 238 - Остали краткорочни финансијски пласмани
 239 - Исправка вриједности краткорочних финансијских пласмана
- 24 - Готовински еквиваленти и готовина**
 240 - Готовински еквиваленти - хартије од вриједности
 241 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - домаћа валута
 242 - Рачун код овлашћене организације за платни промет - страна валута
 243 - Издвојена новчана средства
 244 - Акредитиви - домаћа валута
 245 - Акредитиви - страна валута
 246 - Благајна - домаћа валута
 247 - Благајна - страна валута
 248 - Остала новчана средства
 249 - Новчана средства чије је коришћење временски ограничено или вриједност умањена
- 27 - Порез на додату вриједност**
 270 - Порез на додату вриједност у примљеним фактурама
 271 - Порез на додату вриједност плаћен при увозу
 272 - Порез на додату вриједност у датим авансима
 273 - Порез на додату вриједност обрачунат на услуге иностраних лица
 274 - Паушални износи пореза на додату вриједност исплаћени пољопривредним произвођачима
 275 - Други износи аконтационог пореза на додату вриједност
 279 - Потраживања по основу разлике између аконтационог и обрачунаог пореза на додату вриједност
- 28 - Активна временска разграничења и одложена пореска средства**
 280 - Унапријед плаћени расходи
 281 - Потраживања за нефактурисане приходе
 282 - Разграничени трошкови по основу обавеза
 288 - Одложена пореска средства
 289 - Остала активна временска разграничења
- 29 - Губитак изнад висине капитала**
 290 - Губитак ранијих година изнад висине капитала
 291 - Губитак текуће године изнад висине капитала
- Класа 3 - КАПИТАЛ**
- 30 - Основни капитал**
 300 - Акцијски капитал
 302 - Удјели друштва са ограниченом одговорношћу
 303 - Задружни удјели
 304 - Улози
 305 - Државни капитал
 306 - Остали основни капитал
- 31 - Уписани неуплаћени капитал**
 310 - Уписане неуплаћене акције
 312 - Уписани неуплаћени удјели
- 32 - Резерве**
 320 - Емисиона премија
 321 - Емисиони губитак
 322 - Законске резерве
 323 - Статутарне резерве
 329 - Остале резерве
- 33 - Ревалоризационе резерве и нереализовани добици и губици**
 330 - Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације сталних средстава без дугорочних финансијских пласмана
 331 - Ревалоризационе резерве по основу прерачуна финансијских извјештаја у другу функционалну валуту, односно валуту приказивања
 332 - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају
 333 - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају
 334 - Остале ревалоризационе резерве

34 - Нераспоређени добитак

- 340 - Нераспоређени добитак ранијих година
- 341 - Нераспоређени добитак текуће године
- 342 - Нераспоређени вишак прихода над расходима
- 343 - Нето приход од самосталне дјелатности
- 35 - Губитак до висине капитала
- 350 - Губитак ранијих година
- 351 - Губитак текуће године

Класа 4 - РЕЗЕРВИСАЊА, ОБАВЕЗЕ И ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ**40 - Резервисања, одложене пореске обавезе и разграничени приходи**

- 400 - Резервисања за трошкове у гарантном року
- 401 - Резервисања за трошкове обнављање природних богатстава
- 402 - Резервисања за задржане кауције и депозите
- 403 - Резервисања за трошкове реструктурисања
- 404 - Резервисања за накнаде и бенефиције запослених
- 407 - Одложене пореске обавезе
- 408 - Разграничени приходи и примљене донације
- 409 - Остала резервисања

41 - Дугорочне обавезе

- 410 - Обавезе које се могу конвертовати у капитал
- 411 - Обавезе према повезаним правним лицима
- 412 - Обавезе по емитованим дугорочним хартијама од вриједности
- 413 - Дугорочни кредити у земљи
- 414 - Дугорочни кредити у иностранству
- 415 - Дугорочне обавезе по финансијском лизингу у земљи
- 416 - Дугорочне обавезе по финансијском лизингу у иностранству
- 417 - Дугорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успјеха
- 419 - Остале дугорочне обавезе
- 42 - Краткорочне финансијске обавезе
- 420 - Краткорочне финансијске обавезе према повезаним правним лицима
- 421 - Обавезе по емитованим краткорочним хартијама од вриједности
- 422 - Краткорочни кредити у земљи
- 423 - Краткорочни кредити у иностранству
- 424 - Дио дугорочних кредита који доспијева за плаћање до једне године
- 425 - Дио дугорочних обавеза по финансијском лизингу који доспијева за плаћање до једне године
- 426 - Краткорочне обавезе по фер вриједности кроз биланс успјеха
- 429 - Остале краткорочне финансијске обавезе

43 - Обавезе из пословања

- 430 - Примљени аванси, депозити и кауције
- 431 - Добављачи повезана правна лица
- 432 - Добављачи из Републике Српске
- 433 - Добављачи из Федерације БиХ
- 434 - Добављачи из Брчко Дистрикта БиХ
- 435 - Добављачи из иностранства
- 439 - Остале обавезе из пословања

44 - Обавезе из специфичних послова

- 440 - Обавезе према увознику
- 441 - Обавезе по основу извоза за туђи рачун
- 442 - Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје
- 449 - Остале обавезе из специфичних послова

45 - Обавезе за зараде и накнаде зарада

- 450 - Обавезе за нето зараде и накнаде
- 451 - Обавезе за порезе на зараде и накнаде
- 452 - Обавезе за доприносе на зараде и накнаде
- 456 - Обавезе за остала нето лична примања
- 457 - Обавезе за порез на остала лична примања

- 458 - Обавезе за доприносе на остала лична примања

46 - Друге обавезе

- 460 - Обавезе по основу камата и расхода финансирања
- 461 - Обавезе за дивиденде
- 462 - Обавезе за учешће у добитку
- 463 - Обавезе према запосленима
- 464 - Обавезе према члановима управног, надзорног одбора, одбора за ревизију, других одбора и комисија
- 465 - Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима
- 466 - Обавезе за нето приход од самосталне дјелатности
- 469 - Остале обавезе

47 - Порез на додату вриједност

- 470 - Порез на додату вриједност по издатим фактурама
- 471 - Порез на додату вриједност по примљеним авансима
- 472 - Порез на додату вриједност по основу сопствене потрошње
- 473 - Порез на додату вриједност по основу продаје за готовину
- 474 - Порез на додату вриједност обрачунао на услуге иностраних лица
- 479 - Обавезе за порез на додату вриједност по основу разлике између обрачунаога и аконтационог пореза на додату вриједност

48 - Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине

- 480 - Обавезе за акцизе
- 481 - Обавезе за порез на добитак
- 482 - Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова
- 483 - Обавезе за доприносе који терете трошкове
- 484 - Обавезе за порез на додату вриједност плаћен при увозу
- 485 - Обавезе за порезе и доприносе обрачунао на исплате физичким лицима ван радног односа
- 489 - Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине

49 - Пасивна временска разграничења, краткорочна резервисања и одложене пореске обавезе

- 490 - Унапријед обрачунао расходи периода
- 491 - Обрачунао приходи будућег периода
- 492 - Разграничени зависни трошкови набавке
- 493 - Разграничени приходи и примљене донације
- 494 - Разграничени приходи по основу потраживања
- 495 - Одложене пореске обавезе
- 496 - Краткорочна резервисања
- 499 - Остала пасивна временска разграничења

Класа 5 - РАСХОДИ**50 - Набавна вриједност продате робе**

- 500 - Набавка робе
- 501 - Набавна вриједност продате робе
- 502 - Набавна вриједност продатих сталних средстава прибављених ради продаје

51 - Трошкови материјала

- 510 - Набавка материјала
- 511 - Трошкови материјала за израду учинака
- 512 - Трошкови осталог материјала
- 513 - Трошкови горива и енергије

52 - Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода

- 520 - Трошкови бруто зарада
- 521 - Трошкови бруто накнада зарада
- 522 - Трошкови бруто накнада члановима управног и надзорног одбора
- 523 - Трошкови бруто накнада члановима одбора за ревизију, других одбора, комисија и сл.
- 524 - Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду
- 525 - Трошкови запослених на службеном путу
- 529 - Трошкови бруто осталих личних расхода

53 - Трошкови производних услуга

- 530 - Трошкови услуга на изради учинака
- 531 - Трошкови транспортних услуга
- 532 - Трошкови услуга одржавања
- 533 - Трошкови закупа
- 534 - Трошкови сајмова
- 535 - Трошкови рекламе и пропаганде
- 536 - Трошкови истраживања
- 537 - Трошкови развоја који се не капитализују
- 539 - Трошкови осталих услуга

54 - Трошкови амортизације и резервисања

- 540 - Трошкови амортизације
- 541 - Трошкови резервисања

55 - Нематеријални трошкови

- 550 - Трошкови непроизводних услуга
- 551 - Трошкови репрезентације
- 552 - Трошкови премија осигурања
- 553 - Трошкови платног промета
- 554 - Трошкови чланарина
- 555 - Трошкови пореза
- 556 - Трошкови доприноса
- 559 - Остали нематеријални трошкови

56 - Финансијски расходи

- 560 - Финансијски расходи по основу односа повезаних правних лица
- 561 - Расходи камата
- 562 - Негативне курсне разлике
- 563 - Расходи по основу валутне клаузуле
- 569 - Остали финансијски расходи

57 - Остали расходи

- 570 - Губици по основу продаје и расходовања нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме
- 571 - Губици по основу продаје и расходовања инвестиционих некретнина
- 572 - Губици по основу продаје и расходовања биолошких средстава
- 573 - Губици по основу продаје средстава обустављеног пословања
- 574 - Губици по основу продаје учешћа у капиталу и хартија од вриједности
- 575 - Губици по основу продаје материјала
- 576 - Мањкови изузимајући мањкове залиха учинака
- 577 - Расходи по основу заштите од ризика, који не испуњавају услове да се искажу у оквиру ревалоризационих резерви
- 578 - Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања
- 579 - Расходи по основу расходовања залиха материјала и робе и остали расходи

58 - Расходи по основу обезвређења имовине

- 580 - Обезвређење нематеријалних средстава
- 581 - Обезвређење некретнина, постројења и опреме
- 582 - Обезвређење инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација
- 583 - Обезвређење биолошких средстава за које се обрачунава амортизација
- 584 - Обезвређење дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају
- 585 - Обезвређење залиха материјала и робе
- 586 - Обезвређење краткорочних финансијских пласмана
- 588 - Обезвређење потраживања примјеном индиректне методе утврђивања отписа потраживања
- 589 - Обезвређење остале имовине

59 - Расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и пренос расхода

- 590 - Расходи по основу промјене рачуноводствених политика
- 591 - Расходи по основу исправке грешака из ранијих година
- 599 - Пренос расхода

Класа 6 - ПРИХОДИ**60 - Приходи од продаје робе**

- 600 - Приходи од продаје робе повезаним правним лицима
- 601 - Приходи од продаје робе у Републици Српској
- 602 - Приходи од продаје робе у Федерацији БиХ
- 603 - Приходи од продаје робе у Брчко Дистрикту БиХ
- 604 - Приходи од продаје робе на иностраном тржишту

61 - Приходи од продаје учинака

- 610 - Приходи од продаје учинака повезаних правних лица
- 611 - Приходи од продаје учинака у Републици Српској
- 612 - Приходи од продаје учинака у Федерацији БиХ
- 613 - Приходи од продаје учинака у Брчко Дистрикту БиХ
- 614 - Приходи од продаје учинака на страном тржишту

62 - Приходи од активирања или потрошње робе и учинака

- 620 - Приходи од активирања или потрошње робе
- 621 - Приходи од активирања или потрошње учинака
- 63 - Промјена вриједности залиха учинака
- 630 - Повећање вриједности залиха учинака
- 631 - Смањење вриједности залиха учинака

64 - Промјена вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава који се не амортизују

- 640 - Повећање вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују
- 641 - Повећање вриједности биолошких средстава које се не амортизују
- 642 - Смањење вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују
- 643 - Смањење вриједности биолошких средстава које се не амортизују

65 - Остали пословни приходи

- 650 - Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, подстицаја и сл.
- 651 - Приходи од закупнина
- 652 - Приходи од донација
- 653 - Приходи од чланарина
- 654 - Приходи од тантијема
- 655 - Приходи из намјенских извора финансирања
- 659 - Остали приходи по другим основима

66 - Финансијски приходи

- 660 - Финансијски приходи од повезаних правних лица
- 661 - Приходи од камата
- 662 - Позитивне курсне разлике
- 663 - Приходи од ефеката валутне клаузуле
- 664 - Приходи од учешћа у добитку заједничких улагања
- 669 - Остали финансијски приходи

67 - Остали приходи

- 670 - Добици по основу продаје нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме
- 671 - Добици по основу продаје инвестиционих некретнина
- 672 - Добици по основу продаје биолошких средстава
- 673 - Добици по основу продаје средстава обустављеног пословања
- 674 - Добици по основу продаје учешћа у капиталу и хартија од вриједности
- 675 - Добици по основу продаје материјала
- 676 - Вишкови изузимајући вишкове залиха учинака
- 677 - Наплаћена отписана потраживања
- 678 - Приходи по основу уговорене заштите од ризика, који не испуњавају услове да се искажу у оквиру ревалоризационих резерви
- 679 - Приходи од смањења обавеза, укидања неискоришћених дугорочних резервисања и остали непоменути приходи

68 - Приходи од усклађивања вриједности имовине

- 680 - Приходи од усклађивања вриједности нематеријалних средстава
- 681 - Приходи од усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме

- 682 - Приходи од усклађивања вриједности инвестиционих некретнина за које се обрачунава амортизација
- 683 - Приходи од усклађивања вриједности биолошких средстава за које се обрачунава амортизација
- 684 - Приходи од усклађивања вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају
- 685 - Приходи од усклађивања вриједности залиха материјала и робе
- 686 - Приходи од усклађивања вриједности краткорочних финансијских пласмана
- 687 - Приходи од усклађивања вриједности капитала (негативни Goodwill)
- 689 - Приходи од усклађивања вриједности остале имовине
- 69 - Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и пренос прихода**
- 690 - Приходи по основу промјене рачуноводствених политика
- 691 - Приходи по основу исправке грешака из ранијих година
- 699 - Пренос прихода
- Класа 7 - ОТВАРАЊЕ И ЗАКЉУЧАК РАЧУНА СТАЊА И УСПЈЕХА**
- 70 - Отварање главне књиге**
- 700 - Рачун отварања главне књиге финансијског рачуноводства
- 71 - Закључак рачуна успјеха**
- 710 - Укупани приходи
- 711 - Укупани расходи
- 712 - Пренос укупног резултата
- 72 - Рачун добитка и губитка**
- 720 - Бруто добитак или губитак
- 721 - Текући порески расходи
- 722 - Одложени порески расходи периода
- 723 - Одложени порески приходи периода
- 724 - Обрачунате међудивиденде и други видови расподеле добитка у току периода
- 725 - Пренос добитка или губитка
- 73 - Закључак рачуна стања**
- 730 - Изравнање рачуна стања
- Класа 8 - ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА**
- 88 - Ванбилансна актива**
- 880 - Туђа роба
- 881 - Туђи материјал
- 882 - Туђи полупроизводи и производи
- 883 - Туђа основна средства
- 884 - Неискоришћени одобрени кредити
- 885 - Хартије од вриједности ван промета
- 886 - Примљени авали и гаранције
- 887 - Дати авали, гаранције и друга јемства
- 888 - Остала ванбилансна актива
- 89 - Ванбилансна пасива**
- 890 - Обавезе за туђу робу
- 891 - Обавезе за туђи материјал
- 892 - Обавезе за туђе полупроизводе и производе
- 893 - Обавезе за туђа основна средства
- 894 - Евиденција о неискоришћеним одобреним кредитима
- 895 - Обавезе за хартије од вриједности ван промета
- 896 - Обавезе за примљене авале и гаранције
- 897 - Обавезе за дате авале, гаранције и друга јемства
- 898 - Остала ванбилансна пасива
- Класа 9 - ОБРАЧУН ТРОШКОВА И УЧИНАКА**
- 90 - Рачуни односа са финансијским рачуноводством**
- 900 - Рачун за преузимање залиха
- 901 - Рачун за преузимање набавке материјала и робе
- 902 - Рачун за преузимање трошкова
- 903 - Рачун за преузимање прихода
- 91 - Материјал и роба**
- 910 - Материјал
- 911 - Роба
- 912 - Производи и роба у продавници произвођача
- 92 - Рачуни мјеста трошкова набавке, техничке управе и помоћне дјелатности**
- 920 - Трошкови материјала за израду
- 921 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 922 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 923 - Трошкови осталог горива и енергије
- 924 - Трошкови зарада и накнада зарада
- 925 - Трошкови производних услуга
- 926 - Трошкови амортизације и резервисања
- 927 - Нематеријални трошкови
- 928 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 929 - Пренос трошкова
- Алтернатива:** Трошкови обухваћени рачунима од 923 до 927 могу се обухватити на једном рачуну - Општи трошкови, па би у том случају рачуни групе 92 били сљедећи:
- 920 - Трошкови материјала за израду
- 921 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 922 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 923 - Трошкови осталог горива и енергије
- 928 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 929 - Пренос трошкова
- 93 - Рачуни главних производних мјеста трошкова**
- 930 - Трошкови материјала за израду
- 931 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 932 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 933 - Трошкови осталог горива и енергије
- 934 - Трошкови зарада и накнада зарада
- 935 - Трошкови производних услуга
- 936 - Трошкови амортизације и резервисања
- 937 - Нематеријални трошкови
- 938 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 939 - Пренос трошкова
- Алтернатива:** Трошкови обухваћени рачунима 933 до 937 могу се обухватити на једном рачуну - Општи трошкови, па би у том случају рачуни групе 93 били сљедећи:
- 930 - Трошкови материјала за израду
- 931 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 932 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 933 - Трошкови осталог горива и енергије
- 938 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 939 - Пренос трошкова
- 94 - Рачуни мјеста трошкова управе, продаје и сличних активности**
- 940 - Трошкови материјала за израду
- 941 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 942 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 943 - Трошкови осталог горива и енергије
- 944 - Трошкови зарада и накнада зарада
- 945 - Трошкови производних услуга
- 946 - Трошкови амортизације и резервисања
- 947 - Нематеријални трошкови
- 948 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 949 - Пренос трошкова
- Алтернатива:** Трошкови обухваћени рачунима 943 до 947 могу се обухватити на једном рачуну - Општи трошкови, па би у том случају рачуни групе 94 били сљедећи:
- 940 - Трошкови материјала за израду
- 941 - Трошкови осталог (режијског) материјала
- 942 - Трошкови горива подигнуто из складишта
- 943 - Трошкови осталог горива и енергије
- 948 - Алоцирани трошкови заједничких мјеста трошкова
- 949 - Пренос трошкова
- НАПОМЕНА:** Рачуни групе 92, 93 и 94 воде се по мјестима трошкова.

95 - Носиоци трошкова

- 950 - Недовршени учинци
- 951 - Пренос производа из производње у складиште
- 952 - Пренос полупроизвода из производње у складиште
- 953 - Пренос трошкова реализованих услуга
- 957 - Трошкови утрошених полупроизвода
- 958 - Полупроизводи у складишту
- 959 - Одступање трошкова носилаца трошкова

96 - Готови производи

- 960 до 968 - Готови производи
- 969 - Одступање трошкова производа

97 - Слободна група**98 - Расходи и приходи**

- 980 - Трошкови продатих производа и услуга
- 981 - Набавна вриједност продате робе
- 982 - Трошкови периода
- 983 - Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака
- 985 - Слободан рачун
- 986 - Приходи по основу продаје производа и услуга
- 987 - Приходи по основу продаје робе
- 988 - Слободан рачун
- 989 - Други приходи

99 - Рачуни добитка, губитка и закључка

- 990 - Пословни добитак и губитак
- 991 - Добитак и губитак по основу продаје материјала
- 992 - Мањкови материјала и робе
- 993 - Отпис материјала и робе
- 994 - Вишкови материјала и робе
- 999 - Закључак обрачуна трошкова и учинака

1597

На основу члана 8. став 4. Закона о полицијским службеницима ("Службени гласник Републике Српске", број 20/14) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12), 20.10.2014. године, министар унутрашњих послова, на приједлог директора, д о н о с и

П РА В И Л Н И К О ПОЛИЦИЈСКОЈ ОПРЕМИ

Члан 1.

Овим правилником прописују се појам, врсте и евиденције полицијске опреме која се користи у Министарству унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство) приликом вршења полицијских послова и задатака.

Члан 2.

Полицијском опремом у смислу овог правилника сматра се основна и посебна опрема коју користе полицијски службеници ради вршења послова и задатака, припадајућа и додатна опрема за наоружање и информационо-комуникациона опрема.

Члан 3.

(1) Основну полицијску опрему на личном задужењу чине:

- 1) полицијска униформа,
- 2) лично наоружање,
- 3) службена палица,
- 4) средства везивања,
- 5) "стоп" таблица,
- 6) батеријска лампа,
- 7) пиштаљка и
- 8) заштитни панцир.

(2) Основну полицијску опрему на личном задужењу за успостављање јавног реда и мира чине:

- 1) интервентна палица,
- 2) телескопска палица (склопива), израђена од разних материјала,
- 3) заштитна кацига (шљем),
- 4) штитници за поједине дијелове тијела,
- 5) заштитне наочаре и маске,
- 6) заштитне рукавице и
- 7) штитови.

Члан 4.

Основну полицијску опрему на личном задужењу, поред опреме из члана 3. став 1. овог правилника, за вршење послова и задатака саобраћајне полиције чине:

- 1) опасач са пратећом опремом,
- 2) свијетлећа "стоп" таблица,
- 3) флуоресцентни прслук и
- 4) нарукавља.

Члан 5.

(1) Основну полицијску опрему на задужењу у организационој јединици Министарства чине:

- 1) средства за балистичку заштиту,
 - 2) средства за принудно заустављање лица или возила,
 - 3) уређаји и средства за утврђивање присуства алкохола и дрога у организму,
 - 4) несесери са прибором и опремом за обављање криминалистичких увиђаја, прибор за цртање и припадајућа фото и видео опрема,
 - 5) инспекцијска огледала,
 - 6) уређаји и опрема за видео-аудио дигитално снимање, обраду и похрану података,
 - 7) ручни детектор метала и детектори метала за контролу пролаза лица,
 - 8) детектори метала за преглед терена,
 - 9) дозиметри за мјерење јонизујућих зрачења,
 - 10) лични алат или комплет за противдиверзиони преглед,
 - 11) комплет за уклањање неексплодираних или минско-експлозивних средстава,
 - 12) двоглед са увећањем,
 - 13) ендоскопски уређај,
 - 14) уређаји за детекцију присуства CO₂,
 - 15) електронски и ласерски уређаји за мјерење даљине,
 - 16) ГПС уређај за оријентацију, навигацију, позиционирање и праћење,
 - 17) возила са полицијским ознакама и уређаји (радиостаница и GPS уређај) који се у њих уграђују,
 - 18) возила без полицијских ознака у којима су уграђени свјетлосни и звучни уређаји и/или други уређаји (радиостаница и GPS уређај),
 - 19) чамци и уређаји и системи који се у њих уграђују и
 - 20) моторне санке.
- (2) У посебним случајевима, када је то потребно ради вршења послова и задатака, основну опрему из става 1. т. од 1. до 11. овог члана, полицијски службеници, припадници СЈП и интервентних јединица задужењу лично.

Члан 6.

Основну полицијску опрему на задужењу у организационој јединици Министарства за вршење послова и задатака саобраћајне полиције чине:

- 1) уређаји за мјерење брзине кретања моторних возила,
- 2) триоплани,

- 3) чуњеви,
- 4) мјерни точак (курвиметар),
- 5) рефлектори,
- 6) трака за обиљежавање и
- 7) несесери за вршење увиђаја саобраћајних незгода.

Члан 7.

- (1) Полицијску опрему за посебне намјене чине:
 - 1) све врсте оружја, осим личног наоружања,
 - 2) опрема за ватрену обуку у руковању ватреним оружјем,
 - 3) уређаји и системи за техничку заштиту објеката и штићених простора,
 - 4) рендгенски уређаји,
 - 5) детектори експлозива и детектор молекула експлозива у ваздуху,
 - 6) детектори токсичних материја,
 - 7) детектори сатних механизма (контактни и бесконтактни),
 - 8) прибор за отварање врата аутомобила са удаљености,
 - 9) експлозивна средства, пуњења и муниција за специјалну намјену,
 - 10) самоходно средство за испитивање направа са удаљености,
 - 11) електронски уређаји или системи за детекцију зрачења, ручни термовизијски уређаји, мобилни и стационарни термовизијски системи,
 - 12) уређаји и средства за спровођење тајних надзора, праћења и техничког снимања,
 - 13) уређаји, средства и алати за рад са минско-експлозивним и неексплодираним убојним средствима,
 - 14) алати и сет за савладавање вјештачких препрека и насилно отварање барикадираних просторија,
 - 15) хемијска средства пуњена нешкодљивим сузавцем или хемијском материјом блажег дејства од сузавца, која након дејства не остављају посљедице по психичко и опште здравље лица,
 - 16) уређаји и опрема за балистичка испитивања,
 - 17) уређаји и опрема за механоскопска испитивања,
 - 18) уређаји и опрема за хемијска испитивања,
 - 19) уређаји и опрема за биолошка испитивања,
 - 20) уређаји и опрема за дактилоскопска испитивања,
 - 21) уређаји и опрема за графолошка испитивања,
 - 22) ронилачка опрема,
 - 23) падобранска опрема,
 - 24) алпинистичка опрема,
 - 25) скијашка опрема,
 - 26) посебне торбе за ношење и коришћење опреме и наоружања и
 - 27) опрема за службене псе и водиче службених паса.

(2) Опрему за посебне намјене из става 1. овог члана задужује организациона јединица Министарства.

Члан 8.

- (1) Припадајућу опрему за наоружање полицијских службеника чине:
 - 1) дијелови за наоружање,
 - 2) алати и опрема за одржавање наоружања,
 - 3) опрема за чување и транспорт наоружања,
 - 4) опрема за испитивање наоружања и
 - 5) комплет за ношење оружја.
- (2) Припадајућу опрему из става 1. т. 1, 2, 3. и 4. овог члана задужује организациона јединица Министарства, а припадајућу опрему из става 1. тачка 5. овог члана задужује полицијски службеник лично.

Члан 9.

- (1) Додатну опрему за наоружање полицијских службеника чине:
 - 1) механички и оптички нишан,
 - 2) ласерски обиљеживачи циља (у видљивом и невидљивом спектру),
 - 3) лампе за наоружање,
 - 4) пригушивач пуцња и
 - 5) показивач, свјетлосни и навигациони нишан.
- (2) Додатну опрему из става 1. овог члана задужује организациона јединица Министарства, а у посебним случајевима за вршење послова и задатака полицијски службеници наведену опрему лично дуже.

Члан 10.

- (1) Информационо-комуникациону опрему полицијских службеника чине:
 - 1) радио-уређаји и пратећа опрема:
 1. ручна радио-станица,
 2. фиксна радио-станица,
 3. мобилна радио-станица,
 4. пратећа опрема, антене, микрофони, батерије, адаптери за напајање, пуњачи за батерије, звучници, ППТ тастери;
 - 2) телефонски системи:
 1. телефонски апарати,
 2. системи за хитно аутоматско обавјештење;
 - 3) рачунари, периферни уређаји и мрежни уређаји за приступ информационом систему:
 1. десктоп рачунар за приступ информационом систему у организационим јединицама,
 2. лаптоп рачунари за приступ информационом систему са терена,
 3. дигитални уређаји (таблет, ПДА, смарт телефон) за приступ информационом систему са терена,
 4. периферни уређаји (штампач, скенер, камера, меморијски уређај);
 - 4) уређаји и опрема за безбједно руковање информацијама:
 1. уређаји и опрема за криптографију (криптографски систем) и
 - 5) уређаји за контроли у евиденцију улаза у објекте и просторије.
 - (2) Опрему из става 1. овог члана задужује организациона јединица Министарства, а када је то потребно за вршење послова и задатака, полицијски службеници наведену опрему лично дуже.

Члан 11.

Полицијском опремом, поред опреме из чл. 3, 4, 5, 6, 7. и 8. овог правилника, сматрају се и опрема, уређаји и средства који нису у слободној продаји на тржишту.

Члан 12.

Полицијском службенику додјељује се полицијска опрема у складу са пословима и задацима на које је распоређен.

Члан 13.

Полицијска опрема на задужењу у организационим јединицама Министарства издаје се полицијском службенику по налогу руководиоца организационих јединица.

Члан 14.

- (1) Полицијска опрема се користи у извршавању редовних, посебних и специјалних задатака, као и за потребе извођења обуке.
- (2) Полицијски службеник се упознаје са инструкцијама и прописима у циљу безбједног руковања и контролисања полицијском опремом.

(3) Полицијски службеник је одговоран за чишћење и одржавање полицијске опреме.

Члан 15.

(1) Министарство води евиденције о опреми на личном задужењу полицијског службеника, као и евиденције задужења опреме организационих јединица Министарства.

(2) У организационим јединицама Министарства води се евиденција о врсти и количини опреме.

Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: С/М-020-219/14
20. октобра 2014. године
Бања Лука

Министар,
Радислав Јовичић, с.р.

1598

На основу члана 14. став 4. Закона о заштити становништва од заразних болести (“Службени гласник Републике Српске”, број 14/10) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12), министар здравља и социјалне заштите, 10. октобра 2014. године, д о н о с и

П РА В И Л Н И К

О КРИТЕРИЈУМИМА МИКРОБИОЛОШКЕ ЧИСТОЋЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се критеријуми микробиолошке чистоће, учесталост контроле опреме, уређаја, прибора, радне површине, радне одјеће и руку радника у производњи и промету у објектима и средствима превоза која долазе у контакт са храном, у којима постоји ризик од појаве и ширења заразне болести.

Члан 2.

Објекти и средства, из члана 1. овог правилника, у којима постоји ризик од појаве и ширења заразне болести су:

- 1) објекти за производњу хране,
- 2) објекти за производњу предмета опште употребе,
- 3) објекти за промет хране,
- 4) средства превоза која долазе у контакт са храном,
- 5) ресторани и други објекти у којима се служе готови оброци,
- 6) други угоститељски објекти,
- 7) здравствене установе,
- 8) објекти за његу и уљепшавање лица и тијела, базени, сауне,
- 9) објекти у области васпитања и образовања,
- 10) објекти у области социјалне заштите – објекти за смјештај лица и
- 11) други објекти у складу са хигијенско-епидемиолошким индикацијама.

Члан 3.

(1) За одређивање критеријума микробиолошке чистоће спроводе се поступци узимања узорка ваздуха, узорка бриса, отиска или испирка за одређивање броја и врсте бактерија на површинама опреме, уређаја, прибора, радне површине, радне одјеће и руку лица у производњи и промету у објектима и средствима превоза која долазе у контакт са храном, у којима постоји ризик од појаве и ширења заразне болести, као и другим објектима уколико постоје хигијенско-епидемиолошке индикације.

(2) Методе за одређивање критеријума микробиолошке чистоће налазе се у Прилогу 1. овог правилника и чине његов саставни дио.

Члан 4.

(1) Граница прихватљивости узорка с обзиром на присутност, врсту и број микроорганизама одређује се према критеријумима микробиолошке чистоће, који се налазе у Прилогу 2. овог правилника и чине његов саставни дио.

(2) Прихватљивост микробиолошке чистоће узорка утврђује се упоређивањем добијених резултата испитивања са критеријумима микробиолошке чистоће.

(3) Узорак је прихватљиве микробиолошке чистоће ако одговара микробиолошким критеријумима.

(4) Изузетно од одредбе става 3. овог члана, узорак може да буде прихватљиве микробиолошке чистоће уколико садржи до 50% већи број аеробних мезофилних бактерија (cfu/ml) наведених у Прилогу 2. овог правилника, уз услов да не садржи патогене бактерије.

(5) Одређивање микробиолошке чистоће ваздуха у здравственим установама врши се у складу са критеријумима који се налазе у Прилогу 3. овог правилника и чине његов саставни дио.

Члан 5.

(1) Мјесто, број и учесталост узимања узорака за контролу микробиолошке чистоће зависи од обима и врсте производње или пружања услуга, као и од хигијенско-епидемиолошких индикација.

(2) Врста објекта, број узорака и учесталост узимања узорака за контролу микробиолошке чистоће налази се у Прилогу 4. овог правилника и чине његов саставни дио.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, а сходно хигијенско-епидемиолошким индикацијама, број узорака и учесталост испитивања узорака за контролу микробиолошке чистоће може бити и већи.

Члан 6.

(1) Микробиолошка чистоћа објекта је незадовољавајућа ако је 25% и више испитаних узорака неприхватљиве микробиолошке чистоће.

(2) Микробиолошка чистоћа објекта је незадовољавајућа ако се утврди патогена бактерија у било којем од испитаних узорака.

(3) Незадовољавајућа микробиолошка чистоћа објекта обавезује одговорно лице објекта да предузме корективне мјере и изврши поновно испитивање микробиолошке чистоће.

Члан 7.

(1) Узимање и микробиолошко испитивање узорака у складу са Прилогом 4. овог правилника, од броја 1. до броја 10, врши се акредитованим методама у овлашћеним испитним лабораторијама у Републици Српској (у даљем тексту: Република).

(2) Овлашћена испитна лабораторија из става 1. овог члана подразумијева лабораторију овлашћену од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, уз претходно прибављено мишљење Министарства здравља и социјалне заштите, у складу са законом.

(3) Узимање и микробиолошко испитивање узорака у складу са табелом Прилога 4. овог правилника, од броја 11. до броја 14, врши Институт за јавно здравство.

Члан 8.

(1) Оцјену микробиолошке чистоће даје лабораторија у којој је извршено испитивање узорака.

(2) Оцјена из става 1. овог члана представља саставни дио испитног извјештаја.

Члан 9.

(1) У објектима који имају уведен систем самоконтроле, развијен у складу са начелима система анализе опасности и контроле критичних тачака (енгл. Hazard Analysis Critical Control Points – HACCP), односно објектима који у свом саставу имају микробиолошку лабораторију оспособљену у погледу кадра, простора и опреме за интерну анализу узо-

рака брисева радних површина, испирака, отисака и узорка ваздуха, те који активности обављају у складу са добром произвођачком и хигијенском праксом испитивање микробиолошке чистоће сматра се дијелом плана самоконтроле.

(2) Провјера микробиолошке чистоће у објектима који имају уведен систем самоконтроле врши се најмање једном у шест мјесеци, а у складу са хигијенско-епидемиолошким индикацијама и чешће.

(3) Провјеру микробиолошке чистоће у објектима који имају уведен систем самоконтроле обављају лабораторије у складу са чланом 6. ст. 3. и 4. овог правилника.

(4) У објектима који немају развијен систем самоконтроле провјера микробиолошке чистоће врши се у складу са Прилогом 4. овог правилника, а у случају хигијенско-епидемиолошких индикација и чешће.

Члан 10.

(1) Оцјена микробиолошке чистоће у здравственим установама врши се у складу са Прилогом 4. овог правилника, а у случају хигијенско-епидемиолошких индикација, и чешће.

(2) Екстерну контролу квалитета обављене микробиолошке анализе из става 1. овог члана у здравственим установама које имају властиту лабораторију за микробиолошке анализе обавља Институт за јавно здравство најмање једном у шест мјесеци, а у складу са хигијенско-епидемиолошким индикацијама, и чешће.

(3) Тачке на којима ће се узимати узорци и њихов број дефинишу се у складу са утврђеним критичним тачкама и стањем у погледу спровођења Програма мјера за спречавање и сузбијање интрахоспиталних инфекција здравствене установе.

Члан 11.

Овим правилником ставља се ван снаге Правилник о критеријумима микробиолошке чистоће ("Службени гласник Републике Српске", број 20/12).

Члан 12.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 11/08-020-22/14
10. октобра 2014. године
Бања Лука

Министар,
Др Драган Богданић, с.р.

Прилог 1.

МЕТОДЕ УЗИМАЊА БРИСА И ОТИСКА СА ПОВРШИНА, ИСПИРКА ИЗ ПОСУДА И МЕТОДЕ УЗИМАЊА ВАЗДУХА

Бр.	Метода узимања бриса
1.	Метода бриса подразумева узимање бриса стандардизованим штапићем са намотајем вате који се намочи у стерилну физиолошку отопину и обрише се испитивана површина. Зависно од врсте испитивања, пребрише се цијели предмет (чаша, тањир, шоља, прибор за јело, радна рука, плантарни дио шаке, длан, прсти, рубови ноктију и слично) или се површина ограничи стерилним шаблоном (метални шаблон) са отвором одговарајуће површине дефинисане према стандарду BAS ISO 18593 (Микробиологија хране и хране за животиње – хоризонтална метода за технике узимања узорака са површине), користећи контактне плоче и брисеве (ISO 18593:2004, IDT). Узети брис врати се у епрувету, штапић се преломи, горњи дио се одстрани, а епрувета зачепи. На узети брис дода се 10 ml физиолошке отопине и добро се хомогенизује.
2.	Метода узимања отиска Метода отиска подразумева узимање отиска помоћу чврсте подлоге за умножавање микроорганизама. Подлога може бити на плочици или у Петријевој шољи посебно конструисаној за ту намену. Након узетог отиска на плочици или у Петријевој шољи, потребно је обавити инкубацију при одређеној температури.

3.	Метода узимања испирка Метода испирка подразумева да се у испитивану посуду или цијев дода одговарајућа количина физиолошке отопине. Посуда се затвори и добро промућка. Након тога, испирак се прелије у епрувету и прије обраде добро хомогенизује. Испирци брисева, отисна подлога и испирак даље се обрађују према признатим микробиолошким методама.
	Метода седиментације Петријева шоља са одговарајућом подлогом (крвним агаром) излаже се у одређеном времену, најчешће 15 минута. Неопходно је назначити вријеме излагања, као и мјесто на којем је вршено излагање Петријевој шољи.
5.	Метода узорковања ваздуха Узорковање ваздуха врши се аутоматски помоћу апарата (Impact и Impiging метода) – квантитативна метода.

Прилог 2.

КРИТЕРИЈУМИ МИКРОБИОЛОШКЕ ЧИСТОЋЕ МЕТОДОМ БРИСА, ОТИСКА И ИСПИРКА

ПРЕДМЕТИ, ПОВРШИНЕ, РУКЕ	Аеробне мезофилне бактерије	Enterobacteriaceae
	ОДГОВАРА	ОДГОВАРА
Порцуланске, стаклене, глатке металне површине cfu*/cm ²	≤ 10 (≤ 1)***	0-1
Остале површине (дрвене, пластичне, камене и слично) cfu*/cm ²	≤ 30 (≤ 1)***	0-1
Тањери, здјелице, прибор за јело и мање посуђе; посуђе и прибор који долазе у контакт са храном и ПОУ** cfu*/ml (cm ²)	≤ 100 (≤ 1)***	0-1
Боце или амбалажа за течућине cfu*/ml	0-1	0-1
Руке лица у додиру са храном и ПОУ** cfu*/ml (cm ²)	≤ 200 (≤ 2)***	0-1
Површине у здравственим установама cfu*/ml (cm ²)	≤ 10 (≤ 1)***	0
Руке лица у додиру са пацијентом и ПОУ** cfu*/ml (cm ²)	≤ 100 (≤ 1)***	0

* cfu – број колонија бактерија (енгл. colony forming unit)

** ПОУ – предмети опште употребе

*** наведене вриједности односе се на отисак

Прилог 3.

КРИТЕРИЈУМИ МИКРОБИОЛОШКЕ ЧИСТОЋЕ ВАЗДУХА У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА

Мјесто	Број микроорганизама cfu*/m ³
Оперативна сала, клинике/ одјељења у којима се врши третман опекотина	0–120
Породилиште и јединица интензивне његе	300–400
Болесничке собе	400–500

* cfu – број колонија бактерија (colony forming unit)

Прилог 4.

МИНИМАЛНИ БРОЈ УЗОРАКА ЗА КОНТРОЛУ МИКРОБИОЛОШКЕ ЧИСТОЋЕ ПРЕМА ОБИМУ ПОСЛОВАЊА

Бр.	Врста објекта	Број узорака	Учесталост испитивања
1.	Објекти за производњу хране и предмета опште употребе (козметички производи, материјали који долазе у контакт са храном за једнократну употребу)	од 5 до 10 узорака	тримјесечно

2.	Објекти за промет хране (продавница, самопослуга – мини-маркет и супермаркет, драгстор и киоск)	од 2 до 5 узорака	tromјесечно
3.	Објекти за промет хране (самопослуга – макси-маркет и хипермаркет)	од 5 до 10 узорака	tromјесечно
4.	Средства за превоз хране	од 1 до 3 узорака	tromјесечно
5.	Ресторани и други објекти који послужују више од 500 готових оброка дневно	од 15 до 20 узорака	мјесечно
6.	Ресторани и други објекти који послужују од 200 до 500 готових оброка дневно	од 10 до 15 узорака	двомјесечно
7.	Ресторани и други објекти који послужују мање од 200 готових оброка дневно	од 5 до 10 узорака	tromјесечно
8.	Остали угоститељски објекти	од 2 до 5 узорака	tromјесечно
9.	Меснице	од 5 до 10 узорака	мјесечно
10.	Посластичарница	од 5 до 10 узорака	у периоду април – октобар мјесечно, а у периоду октобар – април једном у три мјесеца
11.	Објекти базена, сауна, салона за његу и уљешавање, фризерских салона, салона у којима се пружају услуге тетоважа и пирсинга (енгл. piercing), велнес центрима	од 1 до 3 узорака	tromјесечно
12.	Здравствене установе – организационе јединице са високим степеном ризика (интензивна њега, неонатолошка њега, третман опекотина, трансплантација, кардиохирургија, неурохирургија, васкуларна хирургија, ортопедија, трауматологија, микробиологија, хемодијализа, онкологија и хематологија)	од 2 до 5 узорака	tromјесечно
13.	Објекти у области васпитања и образовања (играонице, рођендаонице, вртићи, школе)	од 2 до 5 узорака	tromјесечно
14.	Објекти у области социјалне заштите – за смјештај лица	од 1 до 3 узорака	tromјесечно

1599

На основу члана 97. став 3. Закона о шумама (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 75/08 и 60/13) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

П РА В И Л Н И К**О ИЗМЈЕНАМА ПРАВИЛНИКА О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ЗАМЈЕНЕ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА У СВОЈИНИ РЕПУБЛИКЕ**

Члан 1.

У Правилнику о условима и начину замјене шума и шумског земљишта у својини Републике (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 106/11 и 19/14) у члану 3. став 2. мијења се и гласи:

“(2) Приједлог искључиво може поднијети корисник шума и шумског земљишта у својини Републике.”.

Члан 2.

У члану 4. у ставу 2. у тачки г) бришу се запета и ријечи: “уколико је подносилац приједлога корисник шума и шумског земљишта у својини Републике”.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 12.06-052-7720/14
31. октобра 2014. године
Бања Лука

Министар,
Др **Стево Мирјанић**, с.р.

1600

На основу члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12) и члана 14. став 2. Уредбе о условима и критеријумима за додјелу намјенских средстава за развој туризма (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 31/12 и 78/14), министар трговине и туризма д о н о с и

У П У Т С Т В О**О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНИ УПУТСТВА О ПРАВИЛИМА БОДОВАЊА ПРОЈЕКТА**

1. У Упутству о правилима бодовања пројекта (“Службени гласник Републике Српске”, број 48/12) у тачки 3. у алинеји другој послје ријечи: “производа” додају се ријечи: “уколико програм у оквиру којег се дати производ финансира то захтијева”.

2. У тачки 3.3. у алинеји другој ријечи: “и његовог значаја са становишта развоја појединих облика туризма” бришу се.

3. Ово упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 14-01-09-2-2948/14
17. октобра 2014. године
Бања Лука

Министар,
Маида Ибришагић Христић, с.р.

Комисија за хартије од вриједности Републике Српске

На основу члана 260. став 1. тачка д), члана 87. став 1. тачка б) и члана 226. Закона о тржишту хартија од вриједности (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 и 108/13), Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, у поступку ванредне контроле над берзанским посредником Адвантис брокер а.д. Бања Лука, на сједници одржаној 10.10.2014. године, доноси с љ е д е ћ е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Изриче се јавна опомена берзанском посреднику Адвантис брокер а.д. Бања Лука.

Број: 01-62-2271-12/14
10. октобра 2014. године
Бања Лука

Предсједница
Комисије за хартије
од вриједности РС,
Мира Поткоњак, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 4553/11**, рјешавајући апелацију **Неђе Тешановића**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б), члана 59 ст. 1 и 2 и члана 62 став 1 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 22/14 и 57/14), у саставу:

- Валерија Галић, предсједница,
- Миодраг Симовић, потпредсједник,
- Сеада Палаврић, потпредсједница,
- Мато Тадић, судија,

- Мирсад Теман, судија и
- Златко М. Кнежевић, судија,
на сједници одржаној 17. септембра 2014. године, д о н и о ј е

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Неђе Тешановића.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на почетак тока затезне камате.

Укида се Пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године. Предмет се враћа Окружном суду у Бањој Луци, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом II(3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Окружном суду у Бањој Луци да, у складу са чланом 72 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине”, “Службеном гласнику Републике Српске” и у “Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине”.

Образложење

I - Увод

1. Неђо Тешановић (у даљем тексту: апелант) из Бање Луке, којег заступа Заједничка адвокатска канцеларија Десимира и Желимира Кевца из Бање Луке, поднио је 29. новембра 2011. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против Пресуде Окружног суда у Бањој Луци (у даљем тексту: Окружни суд) број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године и Пресуде Основног суда у Бањој Луци (у даљем тексту: Основни суд) број 71 0 П 030292 04 П од 2. фебруара 2011. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Окружног суда, Основног суда и “Сарајево осигурања” д.д. Сарајево (у даљем тексту: тужени) затражено је 29. маја 2014. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Окружни суд је доставио одговор 9. јуна 2014. године, тужени 10. јуна 2014. године а Основни суд 18. јула 2014. године.

III - Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произиласе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Основног суда број 71 0 П 030292 04 П од 2. фебруара 2011. године дјелимично је усвојен апелантов тужбени захтјев и обавезан тужени да му на име накнаде материјалне штете исплати 3.101,32 КМ са законском затезном каматом почев од 2. фебруара 2011. године (дан доношења пресуде) до исплате, те да му накнади трошкове поступка у износу од 2.358,00 КМ, све у року од 30 дана. Пресудом је одбијен дио тужбеног захтјева за накнаду штете преко досуђеног износа. У образложењу је наведено да је на основу доказа прецизираних у пресуди утврђено да се 22. септембра 2004. године на путу Добој-Зеница, у мјесту Шије, догодила саобраћајна несрећа у којој су учествовали Бобан Тимотије, који је управљао возилом “пежо 306”, чији су подаци прецизирани у пресуди и које је апелантова својина, и Елведин Сејдиновић, који је управљао возилом “опел кадет”, чији су подаци прецизирани у пресуди, које је осигурано код туженог, да се несрећа догодила у тренутку када је возач апелантовог возила непрописно претицао два возила а возач “опел кадет” скретао без истакнутог знака за скретање усљед чега је апелантово возило ударило у то возило на начин прецизиран у пресуди, због чега је и настала материјална штета, да је у прекршајном поступку возач апелантовог возила проглашен кривим за несрећу и кажњен новчаном казном, као и да је возач “опел кадет” закључно вансудско поравнање са “Нешковић осигурањем”, код којег је осигурано апелантово возило, у вези са штетом која је приликом несреће настала на његовом возилу. Даље, наведено је да је на основу вјештачења вјештака саобраћајне струке утврђено да су саобраћајној несрећи допринијели возачи оба аутомобила, и то у односу 50%:50%, јер је возач апелантовог аутомобила започео претицање без показивача а да претходно није проверио да ли је претицање безбједно, а возач аутомобила “опел кадет” због тога што је обављао скретање без показивача а да претходно није проверио да ли је скретање безбједно. При томе је Основни суд навео да се одговорност за штету коју један другогме нанесу учесници саобраћајне несреће у случају удеса изазваног

моторним возилима у покрету просуђује према строгости саобраћајних правила којих су се ти учесници дужни да придржавају и према узрочном значају њиховог кршења, а да је одлучно питање при томе степен доприноса за насталу штету. С тим у вези, Основни суд је навео да, пошто је утврђено да је допринос у конкретном случају 50% напрема 50%, према мишљењу тог суда, у конкретном случају испуњен је услов за примјену одредаба члана 192 Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО), односно у односу на одговорност туженог - одредаба члана 154 ст. 1 и 2 ЗОО у вези са чл. 173 и 177 став 3 истог закона. Имајући у виду наведено, као и висину утврђене штете, Основни суд је донио одлуку као у диспозитиву. На крају је наведено да је суд одлуку о трошковима поступка донио на основу члана 386 став 2 и члана 387 Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП), те према Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката, па су прецизирани трошкови по свакој појединачној радњи и утврђено да трошкови поступка у цјелини износе 3.920,00 КМ, те је наведено да сразмјерни “трошкови успјеху у парници износе 60%, односно 2.358,00 КМ” а апелантов вишак захтјева за накнаду трошкова је одбијен.

6. Против наведене пресуде и апелант и тужени су поднијели жалбе Окружном суду, који је Пресудом број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године (ставом 1) жалбу туженог дјелимично уважио и преиначио првостепену пресуду у дијелу одлуке о трошковима поступка, тако да је тужени обавезан да апеланту накнади трошкове поступка у износу од 1.995,00 КМ уместо износа од 2.358,00 КМ, а у преосталом дијелу тужба је одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу одлуке о главном захтјеву. Ставом 2 пресуде одбијена је апелантова жалба и првостепена пресуда потврђена у дијелу у којем је одбијен преостали дио апелантовог тужбеног захтјева за исплату износа накнаде штете преко досуђеног. Ставом 3 одбијен је апелантов захтјев за накнаду трошкова за састав жалбе, а ставом 4 одбијен је и захтјев туженог за накнаду трошкова за састав жалбе и одговора на жалбу. У образложењу је, између осталог, наведено да је неоснован апелантов жалбени навод да му је требало исплатити укупно насталу штету, а не само 50%, јер он нема никакве везе са возачем другог аутомобила од којег је тужени, према апелантовом наводу, требало у том случају да тражи регресну накнаду. У вези с тим, Окружни суд је истакао да је неспорно утврђено да се у конкретном случају ради о подијеленој одговорности оба возача у смислу одредаба члана 177 став 3 ЗОО, те да је, слиједећи то, накнаду штете и требало смањити, односно досудити сразмјерно доприносу апелантовог возила несрећи (члан 192 ЗОО). Окружни суд је истакао да је, супротно апелантовим наводима, допринос возача Тимотија Бобана релевантан за конкретан случај због тога што је уговором о осигурању обавезан уговорач осигурања да на начелима узajамности и солидарности удружује одређени износ у заједници осигурања, односно заједници ризика, а заједница се обавезује да, ако се деси догађај који представља осигурани случај, исплати осигураннику или неком трећем лицу накнаду, односно уговорену своту или учини нешто друго. Наведено је да је неоснован и апелантов жалбени навод у односу на почетак тока затезне камате, јер, како је образложио Окружни суд, “апелант није доказао да је штету отклонио а од налаза вјештака израђеног 10. новембра 2010. године до дана пресуђења, 2. фебруара 2011. године, није протекао дужи временски период (четири мјесеца), па је одлука о досуђеној затезној камати правилна”. Наведено је и да апеланту припадају трошкови поступка према трошковнику прецизираном у пресуди према којем укупни трошкови за нужне и потребне радње предузете у току поступка износе 3.325,00 КМ, те да, с обзиром на успјех у парници од 60%, апеланту припада право на трошкове у износу од 1.995,00 КМ, а не припадају му трошкови жалбеног поступка, јер није успио са жалбом. Имајући у виду наведено, Окружни суд је донио пресуду као у диспозитиву.

IV - Апелација

a) Наводи из апелације

7. Апелант сматра да му је оспореним пресудама прекршено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) и право на имовину из члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Кршење наведених права апелант види у произвољној примјени материјалног права. Апелант наводи да је материјално право произвољно примјењено, јер му није, у складу са одредбама ЗОО, досуђена камата од дана настанка штете, него од дана пресуђења. Сматра да је материјално право произвољно примјењено и због тога што су судови водили рачуна о доприносу Бојана Тимотије, јер његов допринос, према апелантовом мишљењу, уопште није релевантан, будући да су и Бојан Тимотија и други учесник несреће у односу на апеланта трећа лица која су му солидарно одговорна за штету због чега су му судови требали досудити накнаду цјелокупне штете, а тиме и пуне трошкове поступка, те упутити туженог да се накнадно регресира од Бојана Тимотије.

b) Одговор на апелацију

8. Окружни суд је навео да није дошло до кршења права на која се апелант позива и да апелацију треба одбити као неосновану.

9. Основни суд је навео да је поступак спроведен у складу са законом и да је због тога потребно апелацију одбити као неосновану.

10. Тужени је навео да је апелација неоснована и да је треба *prima facie* одбацити.

V - Релевантни прописи

11. Закон о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/09, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) у релевантном дијелу гласи:

Члан 174.

За штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне дјелатности одговара лице које се њом бави.

Члан 176. став 1.

1) Умјесто имаоца ствари и исто као он, одговара лице коме је ималац повјерио ствар да се њом служи или лице које је иначе дужно да је надгледа а није код њега на раду.

Члан 177. ст. 2, 3. и 4.

2) Ималац ствари ослобађа се одговорности и ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидјети и чије посљедице није могао избјећи или отклонити.

3) Ималац се ослобађа одговорности дјелимично ако је оштећеник дјелимично допринио настанку штете.

4) Ако је настанку штете дјелимично допринијело треће лице оно одговара оштећенику солидарно са имаоцем ствари а дужно је сносити накнаду сразмјерно тежини своје кривице.

Члан 178. ст. 1, 2. и 3.

1) У случају удеса изазваног моторним возилом у покрету који је проузрокован искључивом кривицом једног имаоца примјењују се правила о одговорности по основу кривице.

2) Ако постоји обострана кривица сваки ималац одговара за укупну штету коју су они претрпјели сразмјерно степену своје кривице.

3) Ако нема кривице ни једног имаоца одговарају на равне дијелове ако разлози правичности не захтијевају шта друго.

Члан 186.

Обавеза накнаде штете сматра се доспјелом од тренутка настанка штете.

Члан 189. ст. 1. и 2.

Оштећеник има право на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи.

Висина накнаде штете одређује се према цијенама у вријеме доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује шта друго.

Члан 277.

Дужник који закасни са испуњењем новчане обавезе дугује по ред главнице и затезну камату по стопи утврђеној савезним законом.

VI - Допустивост

12. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

13. У складу са чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

14. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Окружног суда број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 15. новембра 2011. године а апелација је поднесена 29. новембра 2011. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став 1 Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. 3 и 4 Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

15. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. 1, 3 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII - Меритум

16. Апелант побија наведене пресуде, тврдећи да су тим пресудама прекршена његова права из члана II/3е) и к) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

17. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободу из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

18. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

19. Уставни суд запажа да се предметни поступак пред редовним судовима односно на накнаду материјалне штете настале због саобраћајне несреће, дакле, да се тичао грађанских права и обавеза, те је због тога члан 6 Европске конвенције примјенио.

20. Апелант тврди да му је оспореним пресудама прекршено право на правично суђење због произвољне примјене материјалног права, јер су редовни судови утврдили да му припада само 50% накнаде штете због тога што је лице које је управљало његовим возилом у том проценту допринијело несрећи, јер су му камате досуђене од дана пресуђења а не од настанка штете и јер су му неправилно обрачунати трошкови поступка. С тим у вези, Уставни суд указује да, према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није преиспитивање закључака редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене права (види, Европски суд, *Pronina* против Русије, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је уопштено задатак редовних судова да оцијене чињенице и докаже које су извели (види, Европски суд, *Thomas* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона.

21. Уставни суд се, дакле, према наведеном ставу, може изузетно, када оцијени да је у одређеном поступку редовни суд произвољно поступао како у утврђивању чињеница, тако и у примјени релевантних позитивноправних прописа (види, Уставни суд, Одлука број АП 311/04 од 22. априла 2005. године, став 26), упустити у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примјенили позитивноправне прописе. У контексту наведеног Уставни суд подсјећа и да је у више својих одлука указао да очигледна произвољност у примјени релевантних прописа никада не може водити ка правичном поступку (види Одлуку Уставног суда број АП 1293/05 од 12. септембра 2006. године, тачка 25 и даље). Стога ће Уставни суд у конкретном случају, с обзиром на питања која апелант проблематизује, испитати да ли су побијане одлуке засноване на произвољној примјени позитивноправних прописа.

22. У вези са апелантовим наводима да су редовни судови произвољно примјенили материјално право у односу на проценат надокнађене материјалне штете, истичући да му је требало досудити укупан износ материјалне штете, а не умањити га за допринос возача његовог возила, јер су, како апелант сматра, и тај возач и возач другог возила (који, такође, као ни возач апелантовог возила није сопственик возила којим је управљао) за апеланта трећа лица, Уставни суд запажа да је ове наводе апелант истицао и у току жалбеног поступка и да је Окружни суд о тим наводима дао аргументовано и јасно образложење. Наиме, редовни судови су образложили да је у конкретном случају за утврђивање висине накнаде штете битан допринос оба возача с обзиром на то да постоји њихова подијелена одговорност у омјеру од по 50%, те да апеланту као имаоцу возила (који за штету насталу на другом возилу одговара по основу објективне одговорности као сопственик опасне ствари без обзира на кривицу), у смислу члана 177 став 3 ЗОО, припада право на накнаду дијела штете, будући да ималац у таквом случају сноси, како је већ речено, дјелимичну одговорност за насталу штету. Имајући у виду чињенична утврђења редовних судова и релевантне одредбе ЗОО на којим су засноване оспорене одлуке, Уставни суд сматра да у наведеном образложењу нема ништа што би указивало да су редовни судови приликом одлучивања о висини накнаде материјалне штете која припада апеланту произвољно примјенили материјално право и да су образложења редовних судова у том погледу у складу са стандардима Европске конвенције.

23. С друге стране, у вези са наводима о произвољно досуђеној камати од дана пресуђења умјесто од дана настанка штете, Уставни суд подсјећа да је у својој пракси у низу предмета рјешавао чињенично и правно питање везано за почетак тока затезне камате (види, нпр., одлуке Уставног суда бр. АП 624/10 од 13. марта 2013. године,

АП 1433/06 од 13. септембра 2007. године, АП 1757/06 од 8. јула 2008. године, АП 3013/06 од 29. априла 2009. године, доступне на веб-страници Уставног суда www.ustavnisud.ba). У наведеном одлукама својен је став да се при одређивању накнаде материјалне штете затезна камата досуђује од дана настанка штете. Наиме, Уставни суд је, нпр., у Одлуци број АП 1757/06, став 43, истакао да је "[...] чланом 186 Закона о облигационим односима прописано да се обавеза накнаде штете сматра доспјелом од тренутка настанка штете. Даље, чланом 277 наведеног закона прописано је да дужник који закасни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату. Стога, према мишљењу Уставног суда, иако наведеним члановима експлицитно није наведено од када се затезна камата досуђује при материјалној штети, ипак, из наведених законских одредаба произилази да би затезну камату у случају материјалне штете требало досудити од дана настанка штете". Уставни суд у наведеним одлукама закључио је да је прекршено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције због тога што су судови произвољно примјенили материјално право у погледу почетка тока законске затезне камате при досуђењу накнаде материјалне штете.

24. С обзиром на то да је и у конкретном случају апеланту досуђена накнада материјалне штете а да су му затезне камате досуђене од дана доношења првостепене пресуде, а не од дана настанка штете, Уставни суд се, уместо посебног образложења ове одлуке у односу на почетак тока затезне камате, позива на образложење из Одлуке број АП 1757/06, јер се оно у цијелости може примјенити и на конкретан случај. Због наведеног, Уставни суд сматра апелантове наводе о произвољној примјени материјалног права у односу на почетак тока затезне камате основаним.

25. Због наведеног, Уставни суд сматра да је у конкретном случају дошло до кршења права на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције усљед произвољне примјене материјалног права у односу на одлуку редовног суда о почетку тока затезне камате.

26. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да је, иако је утврдио да нема произвољности у примјени материјалног права у односу на одлуку о меритуму предмета, односно одлуку о главном захтјеву, односно иако је утврдио да постоји произвољност само у односу на дио одлуке у којем је одлучено о почетку тока затезне камате, узимајући у обзир садржину изреке оспорене пресуде Окружног суда, цијелисходно укинути Пресуду Окружног суда број 71 0 П 030292 11 Гж од 14. октобра 2011. године у цијелости и предмет вратити на поновни поступак Окружном суду како би донио нову одлуку у складу са чланом II(3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције. С тим у вези, Уставни суд истиче да се у овој одлуци неће бавити разматрањем апелантових навода о примјени права у односу на досуђене трошкове поступка, али сматра да је неопходно нагласити да овакво одлучивање, евентуално, може имати утицаја и на висину досуђених трошкова поступка о чему Окружни суд треба водити рачуна приликом доношења нове одлуке у поновном поступку.

Право на имовину

27. Апелант сматра да му је, због произвољне примјене материјалног права, прекршено и право на имовину. С обзиром на то да је Уставни суд, разматрајући питање кршења права на правично суђење, укинуо оспорену пресуду Окружног суда и вратио је том суду на поновно одлучивање, Уставни суд сматра да нема потребе да разматра кршење права на имовину из члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII - Закључак

28. Кршење права на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције постоји када су редовни судови при одређивању накнаде материјалне штете затезну камату досудили од дана доношења првостепене пресуде уместо од дана настанка штете, како је регулисано релевантним законским одредбама.

29. На основу члана 59 ст. 1 и 2 и члана 62 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

30. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда БиХ,
Валерија Галић, с.р.

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези са чл. 12. и 14. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а рјешавајући по заједничкој Пријави концентрације привредних субјеката United Media S.à.r.l., 16-18, rue du Strasbourg, L - 2560 Луксембург, Велико Војводство Луксембург, и Grand Slam Group д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Репу-

блика Србија, поднесеној путем адвоката Нихада Сијерчића, Трг дјече Сарајева 1, 71 000 Сарајево, запримљеној 12.5.2014. године под бројем: 04-26-1-11-П/14, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, на 96. (деведесет шестој) сједици, одржаној 25.9.2014. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Одбацује се заједничка Пријава концентрације привредних субјеката United Media S.à.r.l., 16-18, rue du Strasbourg, L - 2560 Луксембург, Велико Војводство Луксембург, и Grand Slam Group д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија, због неиспуњавања услова за пријаву, у смислу члана 14. став (1) Закона о конкуренцији.

2. Овај закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је 12.5.2014. године под бројем: 04-26-1-11-П/14, запримио заједничку Пријаву концентрације (у даљем тексту: Пријава) привредних субјеката United Media S.à.r.l., 16-18, rue du Strasbourg, L - 2560 Луксембург, Велико Војводство Луксембург, и Grand Slam Group д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија (у даљем тексту: United Media и Grand Slam Group или Подносиоци пријаве), које заступа адвокат Нихад Сијерчић, Трг дјече Сарајева 1, 71 000 Сарајево, којом привредни субјекат United Media намјерава стећи контролу куповином (...) % власничких учешћа над привредним субјектом Grand Production д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија (у даљем тексту: Grand Production).

Подносиоци пријаве су 13.5.2014.године поднеском број: 04-26-1-11-1-П/14 и 16.5.2014. године поднеском број: 04-26-1-11-2-П/14 доставили допуну Пријаве.

Конкуренијски савјет је након увида у достављену Пријаву утврдио да иста није комплетна и уредна, у смислу члана 30. став (1) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон) и чл. 9. и 11. Одлуке о начину доношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10), те је затражио допуну актом број: 04-26-1-11-3-П/14 дана 28.5.2014. године на који су Подносиоци пријаве поднеском број: 04-26-1-11-4-П/14 дана 4.6.2014. године затражили продужење рока за доставу тражене документације. Конкуренијски савјет је захтјев оцијенио оправданим те је дана 5.6.2014. године одобрио додатно продужење рока актом број: 04-26-1-11-5-П/14. Актом број: 04-26-1-11-7-П/14 дана 7.7.2014. године и број: 04-26-1-11-9-П/14 дана 22.7.2014. године Конкуренијски савјет је упутио додатне захтјеве за допуном Пријаве и документације достављене уз Пријаву.

Подносиоци пријаве су предметну Пријаву допунили поднеском број: 04-26-1-11-6-П/14 дана 13.6.2014. године, поднеском број: 04-26-1-11-8-П/14 дана 10.7.2014. године, поднеском број: 04-26-1-11-10-П/14 дана 30.7.2014. године, као и поднеском број: 04-26-1-11-11-П/14 дана 5.8.2014. године.

Након комплетирања Пријаве, Конкуренијски савјет је дана 25.9.2014. године (акт број: 04-26-1-11-12-П/14) Подносиоцима пријаве издао Потврду о пријему комплетне и уредне Пријаве, у смислу члана 30. став (3) Закона.

Такође, Подносиоци пријаве су навели, у смислу члана 30. став (2) Закона, да је пријава концентрације поднесена тијелима за заштиту конкуренције Републике Црне Горе, Републике Македоније и Републике Србије те да су исти предметну концентрацију одобрили.

Конкуренијски савјет из Пријаве наводи следеће чињенице.

Пријава концентрације је поднесена у смислу члана 16. став (2) Закона.

1. Учесници предметне концентрације

Учесници предметне концентрације су привредни субјекти United Media S.à.r.l., 16-18, rue du Strasbourg, L - 2560 Луксембург, Велико Војводство Луксембург, и Grand Production д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија.

1.1. Привредни субјекат United Media - Подносилац пријаве

Привредни субјекат United Media S.à.r.l., 16-18, rue du Strasbourg, L - 2560 Луксембург, регистрован је у Луксембургу, под бројем Б 184939 дана 5.3.2014. године, у власништву је привредног субјекта Slovenia Broadband S.à.r.l. 5, rue Guillaume Kroll, L - 1882, Луксембург, а који је под контролом привредног субјекта Kohlberg Kravis Roberts & Co. L.P. 9 West 57th Street, Suite 4200, Њујорк, Њујорк 10019, Сједињене Америчке Државе (у даљем тексту: KKR).

Претежна регистрована дјелатност привредног субјекта United Media је емитовање ТВ канала.

У власништву привредног субјекта ККР, путем привредног субјекта Adria Serbia BidCo д.о.о., Београд, Република Србија је привредни субјекат Serbia Broadband – Српске кабловске мреже д.о.о., Булевар Зорана Ђинђића 8а, Београд, Република Србија, који је регистрован у Агенцији за привредне регистре Републике Србије под матичним бројем 17280554 (у даљем тексту: SBB).

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта ККР је тржиште капитала за компаније. У Босни и Херцеговини се бави дистрибуцијом ТВ програма (Спорт клуб, Ултра и Синеманија канали) путем телекомуникационих оператера.

1.1.1. Повезани привредни субјекти привредног субјекта ККР у Босни и Херцеговини

Повезани привредни субјекти привредног субјекта ККР у Босни и Херцеговини су:

- Telemach друштво за пружање услуга у области телекомуникација д.о.о. Сарајево, Цемала Биједића 216, Сарајево,

- ТЕЛЕКАБЕЛ друштво за пројектирање, изградњу и одржавање телекомуникационих система д.о.о. Зеница, Штротсмајерова 14, Зеница,

- Тотал ТВБХ д.о.о. за телекомуникације, Бања Лука, Иве Андрића 14, Бања Лука

- ADRIA NEWS д.о.о., Колодворска 12, Сарајево

- ADRIA NEWS BH PRODUCTION д.о.о., Колодворска 12, Сарајево

Подносиоци пријаве су навели да привредни субјекат ККР нема више власништво над привредним субјектом Таркетт С.А., те индиректно над привредним субјектом Галерија подова д.о.о. за трговину Бања Лука.

1.2. Привредни субјекат Grand Slam Group - Подносилац пријаве

Привредни субјекат Grand Slam Group д.о.о., Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија, регистрован је 10.3.1996. године у Агенцији за привредне регистре Републике Србије, под матичним бројем 17136224, у власништву је физичких лица Фахрете Живојиновић (ЈМБГ: (...), (...), Београд и Слободана Живојиновића (ЈМБГ: (...), (...), Београд.

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Grand Slam Group су велепродаја хране, пића и духана.

Привредни субјекат Grand Slam Group нема регистрованих привредних субјеката у Босни и Херцеговини.

1.3. Привредни субјекат Grand Production - циљано друштво

Привредни субјекат Продукцијска и издавачка кућа Grand Production, Данила Лекића 31, 11 000 Београд, Република Србија је регистрован 30.10.1998. године у Агенцији за привредне регистре Републике Србије, под матичним бројем 17203495.

Привредни субјекат Grand Production је под заједничком контролом привредних субјеката Grand Slam Group и физичког лица Александра Поповића, (...), Нови Београд, Београд, Србија (матични број: (...)). Привредни субјекат Grand Slam Group тренутно поседује (...) учешћа у привредном субјекту Grand Production док је преосталих (...) у власништву физичког лица Александра Поповића.

Претежна регистрована дјелатност привредног субјекта Grand Production је снимање и издавање звучних записа и музике, као и емитавање свог ТВ канала под називом Гранд Народна Телевизија.

Привредни субјекат Grand Production је присутан на тржишту Босне и Херцеговине у продаји CD и DVD (пјевача који снимају за привредни субјекат Grand Production).

Повезано друштво привредног субјекта Grand Production је привредни субјекат International Health Products Co. д.о.о., Данила Лекића 31, Нови Београд, Београд, Република Србија (у даљем тексту: ИНПС).

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта ИНПС су неспецијализована трговина на велико дијететских производа, крема и чајева велдрогеријама.

У Босни и Херцеговини привредни субјекат ИНПС је присутан путем извоза својих производа индивидуалним купцима.

2. Правни оквир оцјене предметне концентрације

Конкуренијски савет у поступку оцјене предметне концентрације примијенио је одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", број 18/06 и 34/10), те Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10).

Конкуренијски савет, у складу са чланом 43. став (7) Закона, при прорачуну укупних годишњих прихода учесника концентрације користио је критеријуме и стандарде Обавјештења Европске комисије о прорачуну укупног прихода у складу са Уредбом Савета (ЕЕЗ) број: 4064/89 о контроли концентрације привредних субјеката.

3. Правни основ и облик концентрације

Правни основ предметне концентрације представља Меморандум о разумијевању који је закључен 14.2.2014. године између привредног субјекта SBB (купац) и привредног субјекта Grand Slam Group и физичког лица Александра Поповића (продавац).

Меморандум о разумијевању садржи озбиљну намјеру потписника да закључе уговор о купопродаји у вези са продајом (...) учешћа у привредном субјекту Grand Production, на основу кога ће привредни субјекат ККР (посредством свог повезаног привредног субјекта United Media) стећи контролу над привредним субјектом Grand Production.

Подносиоци пријаве су дана 10.7.2014. године доставили Уговор о купопродаји учешћа, који је потписан дана 25.4.2014. године између привредног субјекта Grand Slam Group, те физичког лица Александра Поповића као продавца, привредног субјекта United Media као купца, те физичких лица Слободана и Фахрете Живојиновић.

Након спровођења предметне концентрације привредни субјекат ККР ће имати (...) власничких учешћа, привредни субјекат Grand Slam Group (...) и физичко лице Александар Поповић (...) власничких учешћа.

У складу са чланом 12. став (1) тачка б) Закона правни облик концентрације представља стицање контроле или доминантног утицаја једног привредног субјекта (привредни субјекат United Media) над другим привредним субјектом (привредни субјекат Grand Production), куповином већине акција.

4. Релевантно тржиште учесника концентрације

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа (услуга) које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи сматрају међусобно замјенивим с обзиром на њихове битне карактеристике, квалитет, намјену, цијену или начин употребе.

Према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта релевантно тржиште у географском смислу обухвата цијелу или дио територије Босне и Херцеговине, на којој су тржишни конкуренти активни у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима које то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

С обзиром на наведено, а на основу утврђене претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Grand Production, Конкуренијски савет је утврдио да је релевантно тржиште производа/услуга предметне концентрације тржиште музичког издаваштва и снимања звука.

Релевантним тржиштем у географском смислу сматра се тржиште Босне и Херцеговине с обзиром на то да учесници концентрације своје приходе, између осталог, остварују продајом CD и DVD те наступима пјевача „Звезде Гранда“ на босанскохерцеговачком тржишту.

Слиједом наведеног, релевантним тржиштем предметне концентрације сматра се тржиште музичког издаваштва и снимања звука на подручју Босне и Херцеговине.

5. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) т. а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи учесника концентрације остварени продајом робе и/или услуга на свјетском нивоу износе 100.000.000,00 КМ, по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији, и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта, учесника концентрације, остварен продајом робе и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40,0%.

Укупни годишњи приходи привредних субјеката учесника концентрације (и њихових повезаних привредних субјеката) на дан 31. децембар 2013. године:

Табела 1.

	Grand Slam Group		Grand Production		ИНПС	
	ЕУР	КМ	ЕУР	КМ	ЕУР	КМ
Свијет	(..)	(..)	(..)	(..)	(..)	(..)
Босна и Херцеговина	(..)	(..)	(..)	(..)	(..)	(..)

Извор: Подаци из пријаве *приход је остварен продајом CD и DVD и наступа пјевача „Звезде Гранда“ на тржишту Босне и Херцеговине.

Табела 2.

	KKR	
	ЕУР	КМ
Свијет	(..)	(..)
Босна и Херцеговина	(..)	(..)

Извор: подаци из Пријаве *приход обухвата приходе свих повезаних друштава привредног субјекта ККР.

Табела 3.

	SBB	
	РСД	КМ
Свијет	(..)	(..)

Извор: Подаци из пријаве.

Привредни субјекат United Media нема остварених прихода у 2013. години (основан у 2014. години).

Годишњи приход учесника концентрације представља укупан приход (без пореза на додату вриједност и других пореза који се директно односе на учеснике концентрације на тржишту Босне и Херцеговине), у смислу члана 9. тачка х) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката.

Конкурентски савјет је утврдио (Табеле 1-3) да су учесници предметне концентрације испунили услов укупног годишњег прихода на свјетском тржишту, у смислу члана 14. став (1) тачка а) Закона, али нису испунили услов укупног годишњег прихода на тржишту Босне и Херцеговине, у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона, јер укупан приход привредног субјекта Grand Production

остварен продајом робе и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи мање од 8.000.000,00 КМ (Табела 1).

Такође, привредни субјекат Grand Production на тржишту Босне и Херцеговине остварио је приход искључиво продајом CD и DVD те наступима пјевача „Звезде Гранда“.

Будући да укупни годишњи приход сваког од учесника концентрације остварен продајом робе и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи мање од 8.000.000 КМ у 2013. години, те њихово заједничко тржишно учешће на релевантном тржишту није веће од 40,0% , исти нису били обавезни поднијети Пријаву.

6. Административна такса

Подносилац пријаве на овај закључак, у складу са чланом 2. тарифни број 108. тачка ц) Одлуке о висини административних такси у вези с процесним радњама пред Конкурентским савјетом (“Службени гласник БиХ”, бр. 30/06 и 18/11) дужан је да плати административну таксу у укупном износу од 1.000,00 КМ, у корист буџета институција Босне и Херцеговине.

7. Поука о правном лијеку

Против овог закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог закључка.

¹(..) Подаци представљају пословну тајну.

Број: 04-26-1-11-14-П/14
25. септембра 2014. године
Сарајево

Предсједник,
Гордан Распудић, с.р.

САДРЖАЈ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- 1590 Одлука о прихватању задужења према Свјетској банци - Међународној банци за обнову и развој по Пројекту “Операција за развојне политике за пословно окружење” 1
- 1591 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава, број: 04/1-012-2-2411/14 1
- 1592 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава, број: 04/1-012-2-2409/14 2
- 1593 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава, број: 04/1-012-2-2381/14 2
- 1594 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава, број: 04/1-012-2-2382/14 2
- 1595 Правила пласмана средстава за подршку финансијском сектору, број: 04/1-012-2-2451/14 2

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

- 1596 Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике 4

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

- 1597 Правилник о полицијској опреми 31

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

- 1598 Правилник о критеријумима микробиолошке чистоће 33

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

- 1599 Правилник о измјенама Правилника о условима и начину замјене шума и шумског земљишта у својини Републике 35

МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ И ТУРИЗМА

- 1600 Упутство о измјени и допуни Упутства о правилима бодовања пројекта 35

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- Рјешење број: 01-62-2271-12/14 35

УСТАВНИ СУД БиХ

- Одлука о допустивости и меритуму, број: АП 4553/11 35

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БиХ

- Закључак о одбацивању заједничке Пријаве концентрације привредних субјеката United Media S.à.r.l. Луксембург и Grand Slam Group д.о.о. Београд 38

ОГЛАСНИ ДИО 8 страна

